Т 34374

Азбука природы

Табигать әлифбасы

Птицы

Кошлар

«Мәгариф» нәшрияты

РУССКО-ТАТАРСКИЙ, ТАТАРСКО-РУССКИЙ СЛОВАРЬ БИОЛОГИЧЕСКИХ ТЕРМИНОВ

Книга четвёртая

КАЗАНЬ
ИЗДАТЕЛЬСТВО «МАГАРИФ»
2001

Т34374

РУСЧА-ТАТАРЧА, ТАТАРЧА-РУСЧА БИОЛОГИЯ ТЕРМИННАРЫ СҮЗЛЕГЕ

Дүртенче китап

НАУЧНАЯ БИБЛИОТЕКА
КФУ
0001110412

КАЗАН
«МӘГАРИФ» НӘШРИЯТЫ
2001

УДК 59
ББК 28.693.35я2
А-35

Составители: профессор КГУ А. Б. ХАЛИДОВ,
доцент КГУ В. И. ГАРАНИН

Перепечатка материалов книги без ведома издательства является нарушением Закона Российской Федерации «Об авторском праве и смежных правах» и преследуется по закону.

Азбука природы: Птицы.— Русско-татарский, татар-
А-35 ско-русский словарь биологических терминов/Составители А. Б. Халидов, В. И. Гаранин.— Казань: Магариф, 2001. — 95 с.
ISBN 5-7761-0439-4

"Птицы" — четвёртая книга из серии "Азбука природы". В ней представлены наиболее распространенные виды птиц.
Словарь предназначен для учащихся средней школы, широкого круга читателей.

БЗ — 63 — 95 — 96/97

ISBN 5-7761-0439-4 © Издательство "Магариф", 2001

ФУНДАМЕНТАЛЬНАЯ БИБЛИОТЕКА

МИР ПТИЦ ПРЕКРАСЕН

Если спросить людей, какое действие в их представлении связано с птицами, почти каждый скажет: "полет". И в самом деле, хотя есть птицы только бегающие (страусы, киви, дронты) или плавающие (пингвины), подавляющее большинство птиц может летать. Птицы — одна из двух вершин эволюции позвоночных животных. Полет дал им возможность осваивать новые территории и акватории, преодолевая горы и пустыни, моря и океаны, осваивая древесный ярус и атмосферу. С полетом связаны многие особенности птиц: превращение передних конечностей в крылья, перьевой покров, создающий обтекаемость тела, хвост — руль, пневматизация костей, уменьшающая вес, киль на грудине, мощные грудные мышцы, опускающие крылья, крупные, сложно устроенные глаза и ряд других признаков.

Многое сближает птиц с их предками — рептилиями, в частности, сохранившиеся роговые щитки, но главное — размножение путем откладывания яиц, в которых и проходит развитие зародышей до их вылупления. После выхода из яиц птицы как бы разделяются на две группы — птенцовых (воробьинообразные, соколообразные и др.), птенцы которых рождаются голыми, слепыми и проводят какое-то время в гнезде, куда им носят корм родители, и выводковых (страусы, гусиные, куриные, чайки, кулики и т. д.), птенцы которых опушены и, выйдя из гнезда, могут кормиться сами.

Птицы освоили все зоны Земли — от Северного полюса (где еще в 1937 году папанинцы встретили пуночку-овсянку, залетающую зимой и в наши края) до побережья Антарктиды. На морских берегах, где воды богаты кормами, образуются большие колонии морских птиц (бакланов, чаек, чистиковых и др.) — "птичьи базары". Помёт этих птиц, скапливающийся здесь годами ("гуано" в Чили), является ценным удобрением. Яйца этих птиц используются в пищу. Во время Великой Отечественной войны, в 1942 г., из прифронтового города Мурманска на Новую Землю направлялась специальная экспедиция юных натуралистов по заготовке яиц для детских садов и госпиталей. В тундрах гнездятся в основном водоплавающие и приводные птицы — утки, гуси, кулики, чайки. Именно за их счет в период короткого северного лета тундра бывает бога-

та жизнью. Богаче орнитофауна в лесах — меньше в северных, таежных, больше в широколиственных, особенно в старых. Выделяется особо группа птиц-дуплогнездников, это некоторые утки (гоголь), многие совы, сизоворонка, дятлы, которые и сами делают дупла в мягкой древесине, иногда стрижи, многие воробьинообразные — скворцы, синицы, мухоловки, горихвостки, поползень, пищуха, воробьи. Другие виды строят гнезда в кроне деревьев — цапли, черный аист, соколообразные, или дневные хищные птицы (орлы, орланы, ястреба, канюки, коршуны, соколы), вороновые (в гнездах которых часто поселяются пустельга, кобчик, ушастая сова), дрозды, мелкие воробьиные (зяблик, чиж и др.). Иволга подвешивает гнездо-чашечку между тонкими ветвями (преимущественно дуба, сосны и березы). В кустах помещаются гнезда славок, там же и в высоких травах — гнезда камышовок. На земле делают свои гнезда куриные и пастушковые птицы, утки, вальдшнеп, луни, болотная сова и филин, сверчки, лесной конек, лесной жаворонок, обыкновенная овсянка. У козодоя вообще нет гнезда, два яйца он откладывает на голой земле или опавшей хвое.

Своеобразна орнитофауна степей и саванн, полупустынь и пустынь. Здесь живут почти все страусы (африканский, эму, нанду, но казуары живут в лесах), дрофы и стрепет, куропатки и перепела, луни и птица-секретарь, особые формы филина и ворона, рябки и саджи, степной лунь и сокол-балобан, жаворонки и пустынная сойка. Самый богатый мир птиц в дождевых тропических лесах Африки, Южной Азии, Южной Америки. Только в Перу описано 1680 видов птиц из 88 семейств, а в лесах всей Южной Америки только попугаев 112 видов, колибри 235 видов. На просторах океанов фауна птиц также своеобразна. В тропиках птиц мало, поскольку бедна кормовая база. Тут могут жить хорошие летуны — альбатросы, фаэтоны, фрегаты, водорезы. Кстати, странствующий альбатрос (сам размером с гуся) имеет самый большой размах крыльев — до 3,5 метра. Гнездятся эти виды на островах и побережьях. На самых южных берегах колониями живут пингвины, мелкие — севернее, например, в Южной Африке, даже на экваторе (галапагосский пингвин), крупные — южнее, ближе к полюсу. Самые крупные — императорский и королевский пингвины — на берегах Антарктиды зимуют и размножаются, вынашивая яйца в лютые холода в особых складках кожи, а потом определяя птенцов в "детские сады".

Кормятся пингвины рыбой и водными беспозвоночными, добывая их в толще воды. А с поверхности рыбу берут чайки и

крачки, скопа, водорезы, рыбный филин и другие ихтиофаги. Такие виды, как змееяд и птица-секретарь, можно считать герпетофагами — потребителями рептилий. Для сарыча, подорликов, особенно малого, "детским питанием" — кормом самых маленьких птенцов — служат лягушки. Для скопы водные лягушки — вынужденный дополнительный корм, позволяющий пережить трудное время весной, когда в мутной талой воде не видно рыб. Птиц ловят птицы-орнитофаги — орлы, соколы, филины, ястреба, также мелкие сокола (чеглок), врановые, сорокопуты, даже дятлы и большая синица. Много птиц-миофагов, поедающих мышей и полевок: луни, канюки, совы, сорокопуты, не брезгуют ими врановые, чайки, аисты и цапли, даже журавли и крупные куриные (глухарь, павлин). Более крупными зверями кормятся крупные птицы: сокол-балобан ловит сусликов; ястреб-тетеревятник — белок, даже зайцев; филин — зайцев, сурков; ягнят, оленят берут орлы; обезьян и ленивцев "снимает " с веток деревьев гарпия (два вида в Азии и Америке). Видимо, большинство видов птиц кормится, хотя бы частично, насекомыми и другими беспозвоночными. Мелкие соколы (кобчик, пустельги) добывают саранчевых. Не отказывается от них кедровка, прилетающая к нам в конце лета (есть у нас в Татарстане и гнездящиеся кедровки). Но особенно знаменит розовый скворец — истребитель саранчи. Сизоворонки, вороны, сороки, сорокопуты, сычи, козодои ловят крупных жуков, которых не пропускает и сокол-чеглок — "специалист" по ловле птиц (догоняет даже ласточек). Пчел, ос, стрекоз ловят щурки, относящиеся к группе воздушных охотников, как стрижи и ласточки, добывающие мелких насекомых — мух, комаров, мошек, жуков, бабочек. Настоящим обитателем воздушного океана считается стриж, который пролетает, охотясь, до 1000 км ежедневно и может даже спать на лету. Ловит добычу стриж, в отличие от ласточек, только в воздухе, поэтому он и прилетает поздно, когда прогреваются не только приземные слои воздуха, но и верхние горизонты, и улетает, когда в воздухе начинаются первые заморозки. Пролетающих насекомых могут ловить, срываясь с места, и другие птицы: трясогузки, мухоловки, горихвостки, славки, даже воробьи, которые и в городах выкармливают птенцов насекомыми, обследуя скверы и газоны. Там же, на выгонах и огородных грядках кормятся галки, с которыми на пастбищах конкурируют удоды, выхватывающие своим клювом-пинцетом из почвы и навоза жуков и личинок. А лесной кулик-вальдшнеп своим чувствительным клювом отыскивает в мягкой почве дождевых червей и личинок насекомых. Грачи добывают в

огороде и на пашне — во время пахоты и самостоятельно — дождевых червей и "проволочников" (личинок щелкунов). Многие птицы, в частности зяблик и дрозд, ищут насекомых и пауков в лесной подстилке, что особенно заметно весной. Синицы, славки, камышовки ловят насекомых на ветках кустов и деревьев; дятлы, поползень, пищуха ("ствольники") — на стволах и крупных ветвях; в кронах собирают гусениц (в том числе и волосатых) иволга и кукушки ("кронники"), на концах веток лиственных деревьев кормятся пеночки, хвойных — корольки ("веточники"). Оляпка ("водяной воробей") — единственная из воробьиных птиц может нырять, бегать по дну ручьев и речек, добывая корм из-под камешков. Многие птицы потребляют растительные корма (отсюда названия: бананоеды, кедровка, клёст-еловик и сосновик, коноплянка, нектарницы, овсянки, рисовка, траворезы, цветососы, рябинник и др.). К таким относятся куриные, питающиеся зелеными побегами, семенами, ягодами, хвоей (глухарь зимой) и т. п. Утки и гуси охотно поедают зелень на суше и в воде. Ягодами кормятся многие насекомоядные птицы: иволга, дрозды, славки. Зимой ягоды рябины — любимый корм снегиря и свиристели. Семенами кормятся голуби, воробьи: стаи их слетаются на поля во время уборки зерновых. Есть любители и семян хвойных (ели, сосны, лиственницы) — клесты, большой дятел. Кедровка, или ореховка предпочитает семена кедровой сосны — кедровые орехи — и, делая запасы их, помогает расселению кедра, как сойка помогает распространению дуба желудями. Известна определенная пищевая специализация зимующих у нас вьюрковых птиц. Так, щегол кормится семенами сорняков, особенно репейника и чертополоха (его латинское название можно перевести как "чертополоховик"), чиж и его близкая родственница чечетка любят семена ольхи и березы (их немецкие названия — "ольховый чиж" и "березовый чиж"). Особая группа птиц — падальщики, стервятники (от древнеславянского "стерво" — падаль). Роль их как санитаров в природе трудно переоценить. Сюда относятся в основном птицы, поедающие трупы крупных копытных (грифы, сипы, кондоры), и птицы, не отказывающиеся от падали при случае (коршуны, ворон, вороны). Наконец, часть птиц можно считать всеядными, это, в первую очередь, те же врановые. Зерноядные птицы заглатывают мелкие камешки, гальку, которые в желудке служат "жерновами", перетирающими твердую пищу. Таким образом, птицы потребляют практически все доступные им виды кормов.

В свою очередь птицы имеют много врагов, включая человека. Известно, что большие группы птиц издавна считаются промысловыми. Страусы, гуси и утки, куриные, пастушковые, кулики, дрофы, даже мелкие воробьиные употребляются в пищу, часть из них одомашнена и разводится в неволе. Райские птицы, попугаи, колибри, страусы, даже наша сорока добывались из-за красивых перьев (особенно для дамских шляп). Хищные птицы — орлы, соколы, ястреба — еще в древности стали охотничьими и ценились очень дорого. У русского царя Алексея Михайловича Романова — отца Петра I — была соколятня в несколько тысяч охотничьих птиц, и по его указу был создан один из первых в стране заповедников — "Семь островов" в Баренцевом море — для охраны кречета. И сейчас на Арабском Востоке охотничий сокол наряду с конем считается особо ценным подарком. Мелкие певчие птицы отлавливаются и в наше время любителями для содержания и разведения в неволе, как и тропические попугаи и ткачиковые. Ряд видов птиц человек успел истребить полностью прежде, чем началась их охрана. В числе 93 таких видов бескрылая гагарка (последние птицы убиты в Исландии в 1844 г.), каролинский попугай и странствующий голубь в Северной Америке, дронты — нелетающие голуби с островов Индийского океана, страусы-эпиорнисы на Мадагаскаре, моа в Новой Зеландии. На 1988 год в "Красном списке" Международного Союза охраны природы было 1029 видов птиц, находящихся в опасности и в приложении к списку еще 637 видов, близких к находящимся в опасности. В "Красную книгу СССР" (1984 г.) вошло 79 видов птиц, в "Красную книгу Республики Татарстан" (1995 г.) — 85 видов.

Кроме человека и самих птиц, их врагами могут быть многие виды позвоночных. Яйца птиц заглатывают крупные полозы, а змея-яйцеед в Африке специализируется на этом. Полозы и гадюки поедают птенцов в гнездах (по этой причине, в частности, птица-носорог замуровывает в дупле самку, сидящую на яйцах, оставляя отверстие для клюва). Гюрза ловит воробьев в виноградниках, древесные змеи — птиц в кронах деревьев, удавчики, выбрасываясь из песка, добывают пробегающих мимо пустынных птиц — жаворонков, саксаульную сойку. Анаконда в Амазонии и каймановые черепахи в Северной Америке ловят плавающих уток. Лев может охотиться на страусов, тюлень-леопард у берегов Антарктиды добывает пингвинов. Наша домашняя кошка разоряет гнезда мелких птиц в садах, подкарауливает и взрослых птиц, даже голубей на балконах домов, достает птенцов скворцов из скворечен, может сбивать лапой пролетающих низко над землей или над крышей ласточек.

Всего на планете Земля насчитывают 8580 видов птиц, в СНГ их около 800 видов, из них на территории России до 677

видов, в РТ обнаружено 295 видов. Птицы — самые заметные из позвоночных животных, они “бросаются в глаза” (можно добавить — и “в уши”) везде. Пестрая, нередко яркая раскраска, высокая подвижность, крики и пение — все это заставляет обращать на птиц внимание. Высокая экологическая пластичность позволяет многим видам птиц приспосабливаться к антропогенным ландшафтам и становиться синантропами. Обилие кормов, отсутствие хищников, кроме домашних кошек и собак, наличие укрытий для гнезд — все это привлекает птиц к поселениям человека. Вспомним названия отдельных видов: домовый воробей, полевой воробей, гусь-гуменник, жаворонок полевой, деревенская ласточка (касатка), полевой конек, ласточка городская (воронок), полевой лунь, овсянка огородная, овсянка садовая, славка садовая, сыч домовый, тетерев полевой, садовая горихвостка (лысушка) и др. Целая группа птиц так называемого “скального комплекса” — бывших обитателей гор и скал — обосновалась в городах с каменными зданиями: черный стриж, сизый голубь, городская ласточка-воронок, горихвостка-чернушка, сова-сипуха, галка, соколы — сапсан, чеглок, пустельга. В городах с водоемами, островками бывших лесов и садов птичья фауна вообще довольно богата как летом, так и зимой. В последние десятилетия в городах преобладает несколько видов врановых птиц, особенно серая ворона (в Сибири — черная ворона), галка, сорока. По уровню умственной деятельности врановых сравнивают с приматами — обезьянами.

Велико и эстетическое значение птиц в нашей жизни. Попробуйте представить лес и даже город без птиц и вы увидите, как много потеряет окружающий мир. Много места занимают птицы в истории и культуре народов мира. Возьмите названия городов и сел, рек и озер. Только у нас в Татарстане: село Каргалы, озера Лебяжьи под Казанью, Сорочьи и Сокольи горы на Каме. Вспомним литературу и фольклор: орел и сокол — символы храбрости и мужества; голубь — символ кротости (хотя наши голуби отнюдь не кротки); сова — спутница богини Афины — и филин — символы мудрости, знания; лебедь — священная птица (в частности у удмуртов-язычников), аист “приносит детей” и т. д. Орнитология — наука о птицах, и очень многие специалисты и любители занимаются птицами. Дело это интересное, но не простое. Если кто-то из читателей, просмотревших эту книжку, заинтересуется птицами, авторы могут считать, что их задача выполнена, цель достигнута.

В. И. ГАРАНИН.

Птицы

А

АВДОТКА — дала торнасы

АВСТРАЛИЙСКИЕ СТРАННИКИ — Австралия илгизәрләре

АДАПТИВНАЯ РАДИАЦИЯ ПТИЦ — кошларның тирә-юньнең төрле шартларына яраклашып таралуы

АИСТ — ләкләк

АИСТ БЕЛЫЙ — ак ләкләк

АИСТ ДАЛЬНЕВОСТОЧНЫЙ — Ерак Көнчыгыш ләкләге

АИСТ КЛЮВАЧ — зур томшыклы ләкләк

АИСТ-РАЗИНЯ — ачык авызлы ләкләк

АИСТ ЧЁРНЫЙ — кара ләкләк

АИСТОВЫЕ — ләкләк кошлар (семьялык)

АИСТООБРАЗНЫЕ (*голенастые*) — ләкләксыманнар, озын сыйраклылар (отряд)

АККОМОДАЦИЯ ГЛАЗА — күз аккомодациясе (күзнең төрле ераклыктан күрү өчен җайлашуы)

АЛЬБАТРОС — давыл кошы

АЛЬБАТРОС БЕЛОСПИННЫЙ — ак аркалы давыл кошы

АЛЬБАТРОСОВЫЕ (*буревестниковые*) — давыл кошлары (семьялык)

АЛЬБАТРОС СТРАНСТВУЮЩИЙ — илгизәр давыл кошы

АМАДИНА ГУЛЬДОВА — Гульдов амадинасы

АМАДИНА ЖЕМЧУЖНАЯ — энҗе амадина

АМАДИНА ОСТРОХВОСТАЯ — очлы койрыклы амадина

АМАДИНА ЯПОНСКАЯ — япон амадинасы

АМАЗОНА — амазона тутый кошы

АМАЗОНА ВЕЛИКОЛЕПНАЯ — гүзәл амазона

АМАЗОНА КРАСНОХВОСТАЯ БРАЗИЛЬСКАЯ — Бразилия кызыл койрыклы амазонасы

АМАЗОНА СИНЕЛОБАЯ — зәңгәр маңгайлы амазона

АМАЗОНА ФИОЛЕТОВАЯ — шәмәхә амазона

АМЕРИКАНСКИЕ ГРИФЫ — Америка грифлары

АМЕРИКАНСКИЕ СЛАВКОВЫЕ (*лесные певуны*) — Америка әрәмә чыпчыклары, урман сайрар кошлары

АНТИГОНА (*журавль индийский*) — антигона, һинд торнасы
АПТЕРИИ — аптерийлар (кош тиресендә каурыйсыз ялангач урыннар)
АРА — ара (тутый кошлар ыругы)
АРА ГИАЦИНТОВЫЙ — сөмбел ара (тутый кошлар төре)
АРА КРАСНЫЙ — кызыл ара
АРА СИНЕ-ЖЁЛТЫЙ — зәңгәр-сары ара
АРА ТРЁХЦВЕТНЫЙ — өч төсле ара
АРА ТОЛСТОКЛЮВЫЙ — юан томшыклы ара
АРАМЫ (*пастушковые журавли*) — арамилар, сазлык көтүчеләре (торнасыманнардан)
АРАРА (*настоящий ара*) — арара (чын ара)
АРАРАУНА — арарауна (тутый кошсыманнар отрядыннан)
АРАТИНГА ЖЕЛТОУХИЙ — сары колаклы аратинга
АРАТИНГА ЗОЛОТИСТЫЙ — алтынсыман аратинга
АРГУС БОЛЬШОЙ — зур аргус (кыргавыл кошлар семьялыгыннан)
АРГУСЫ — аргуслар
АРХЕОПТЕРИКС (*первоптица*) — археоптерикс, казылма кош
АСТРИЛЬД ВОЛНИСТЫЙ — дулкынлы астрильд
АСТРИЛЬД ЗЕБРОВЫЙ — зебрасыман астрильд (тукыр кошлар семьялыгыннан)
АСТРИЛЬД ПЁСТРЫЙ — чуар астрильд
АСТРИЛЬД СЛАВКОВЫЙ — чыпчык астрильд
АСТРИЛЬД УСАТЫЙ — мыеклы астрильд
АСТРИЛЬД ФИАЛКОВЫЙ — миләүшә төсле астрильд

Б

БАКЛАН — баклан (су кошы)
БАКЛАН БОЛЬШОЙ — зур баклан
БАКЛАНОВЫЕ — бакланнар (семьялык)
БАКЛАН ОЧКОВЫЙ (*баклан Стеллеров*) — күзлекле баклан, Стеллер бакланы
БАКЛАН ХОХЛАТЫЙ — бүрекле баклан
БАЛОБАН — балобан (лачын төре)
БАНАНОЕД БЕЛОЩЁКИЙ — ак яңаклы бананашар
БАНАНОЕД ФИОЛЕТОВЫЙ — шәмәхә бананашар
БАНАНОЕДЫ — бананашарлар (кәккүкләр отрядыннан)
БАНКИВСКИЙ ПЕТУХ — банкив әтәче (кыргавыл кошлар семьялыгыннан)

БАРАБАННАЯ ПЕРЕПОНКА — колак пәрдәсе
БЕГУНКИ ЗОБАТЫЕ — зур бүксәле йөгерек шөлдиләр
БЕГУНКОВЫЕ — йөгерек кошлар (шөлдисыманнар отрядыннан семьялык)
БЕГУНОК ЕГИПЕТСКИЙ (*крокодилов сторож*) — мисыр йөгереге, крокодиллар сакчысы
БЕГУНОК ОБЫКНОВЕННЫЙ — гади йөгерек шөлди
БЕКАС ОБЫКНОВЕННЫЙ — гади чуллык (шөлди төре)
БЕКАС ЯПОНСКИЙ — япон чуллыгы
БЕКАСОВЫЕ — чуллыклар (семьялык)
БЕКАСЫ ЦВЕТНЫЕ — бизәкле чуллыклар
БЕЛАЯ СИНИЧКА (*белая лазоревка, князек*) — ак песнәк
БЕЛАЯ КУРОПАТКА — ак көртлек
БЕЛАЯ СОВА — ак ябалак
БЕЛАЯ ЦАПЛЯ БОЛЬШАЯ — зур ак челән
БЕЛАЯ ЦАПЛЯ МАЛАЯ — кечкенә ак челән
БЕЛОБРЮШКА — аккорсак
БЕЛОГЛАЗКА — аккүз
БЕЛОГЛАЗКА АВСТРАЛИЙСКАЯ — Австралия аккүзе
БЕЛОГЛАЗКА БУРОБОКАЯ — көрән аккүз
БЕЛОГЛАЗКА ОЛИВКОВАЯ — саргылт-яшел аккүз
БЕЛОГЛАЗКА ЧЕРНОГОЛОВАЯ — карабашлы аккүз
БЕЛОГЛАЗКА ЯПОНСКАЯ — япон аккүзе
БЕЛОГЛАЗКОВЫЕ — аккүз кошлар (чыпчыксыманнар отрядыннан)
БЕЛОГРУДЫЙ ЛАСТОЧКОВЫЙ СОРОКОПУТ — карлыгачсыман актүшле каракош
БЕЛОКРЫЛАЯ КРАЧКА — ак канатлы акчарлак
БЕЛОЛОБАЯ КАЗАРКА (*белолобый гусь*) — ак маңгайлы казарка
БЕЛОНОЖКА — агаяк (миләш чыпчыкларыннан)
БЕЛОХВОСТ — аккойрык
БЕЛОШЕЙ — ак муенлы каз
БЕЛОШЕЙКА — акмуен
БЕЛЫЕ РЖАНКИ — ак уҗым шөлдиләре
БЕЛЫЕ ЦАПЛИ — ак челәннәр
БЕРЕГОВУШКА (*ласточка береговая*) — яр карлыгачы, керәшә
БЕРЁЗОВКА (*березовница*) — каен чыпчыгы
БЕРКУТ — бөркет
БЕСЕДКОВЫЕ ПТИЦЫ (*шалашники*) — чатыр ясаучы кошлар

БЕСКИЛЕВЫЕ ПТИЦЫ — киль сөяксез кошлар
БЕСКРЫЛАЯ ГАГАРКА — канатсыз гагарка
БЕСКРЫЛЫЕ ПТИЦЫ (*киви*) — канатсыз кошлар, киви
БОЙЦОВЫЕ КУРЫ — сугышчан тавыклар
БОКОВОЙ ВХОД — ояга ян-яктан керү юлы
БОЛОТНАЯ СОВА — саз ябалагы
БОЛОТНЫЙ ЛУНЬ (*камышевый лунь*) — саз карчыгасы
БОЛЬШАЯ ГРУДНАЯ МЫШЦА — зур күкрәк мускулы
БОЛЬШАЯ ПТИЦА-НОСОРОГ — зур мөгезборынлы кош
БОЛЬШАЯ СИНИЦА — зур песнәк
БОЛЬШЕНОГИ (*сорные куры*) — озынаяклылар, чүп тавыклары
БОЛЬШОЙ ГОККО — зур гокко (тавык төре)
БОЛЬШОЙ ИНДИЙСКИЙ НОСОРОГ (*калао*) — зур һинд мөгезборыны, калао
БОЛЬШОЙ ПЁСТРЫЙ ДЯТЕЛ (*большой дятел*) — зур чуар тукран
БОРМОТУШКИ — мыгырдавык чыпчыклар
БОРОДАТКА (*усатая синица*) — мыеклач песнәк (песнәк кошлар семьялыгыннан)
БОРОДАТКА БЕЛОШЕЯЯ — ак муенлы сакалтәй
БОРОДАТКА БОЛЬШАЯ — зур сакалтәй
БОРОДАТКА ЗУБЧАТОКЛЮВАЯ — тештомшыклы сакалтәй
БОРОДАТКА КРАСНОГОЛОВАЯ — кызыл башлы сакалтәй
БОРОДАТКОВЫЕ (*бородастиковые*) — сакалтәй кошлар (семьялык)
БОРОДАЧ (*ягнятник*) — сакаллы карчыга, бәрән карчыгасы
БОРТА ГНЕЗДА — оя кырыйлары
БРАДИКАРДИЯ — йөрәк ритмы сирәкләнү
БРАЧНЫЙ НАРЯД ПТИЦ — кошларның туй купшылыгы
БРАЧНЫЙ ПОЛЁТ — туй очышы
БРАЧНЫЕ ЦЕРЕМОНИИ — туй алды кыланышлары
БУЙВОЛОВ СКВОРЕЦ (*волоклюй*) — буйвол сыерчыгы, үгез чукучы
БУЙВОЛОВЫ ПТИЦЫ (*ткачиковые*) — буйвол кошлары (тукыр кошлар семьялыгыннан)
БУРГОМИСТР — бургомистр
БУРЕВЕСТНИК — давыл кошы, давыл хәбәрчесе
БУРЕВЕСТНИК ГИГАНТСКИЙ — алып давыл кошы
БУРЕВЕСТНИКИ НЫРЯЮЩИЕ — чумгалак давыл кошлары
БУРЕВЕСТНИКОВЫЕ (*альбатросовые*) — давыл кошлары (семьялык)
БУРЕВЕСТНИК ПЕСТРОКЛЮВЫЙ — чуар томшыклы давыл хәбәрчесе

БУРЕВЕСТНИКООБРАЗНЫЕ (*трубконосые*) — давыл кошысыманнар, көпшәборынлылар (отряд)
БЮЛЬБЮЛЬ БЕЛОЩЁКИЙ — ак яңаклы былбыл
БЮЛЬБЮЛЬ КОРИЧНЕВЫЙ — көрән былбыл
БЮЛЬБЮЛИ (*короткопалые дрозды*) — былбыллар, кыска бармаклы сандугачлар

В

ВАЛЬДШНЕП (*лесной кулик*) — тәллэтәвеч, урман шөлдие
ВАНГА ГОЛУБАЯ — зәңгәр ванга
ВАНГА ПУСТЫННАЯ — чүл вангасы
ВАНГА СЕРПОКЛЮВАЯ — урак томшыклы ванга
ВАНГА ШЛЕМОНОСНАЯ — якалы ванга
ВАНГОВЫЕ — вангалар (чыпчыксыманнар семьялыгыннан)
ВАРАКУШКА — күктүш, җир чыпчыгы
ВДОВУШКИ — тол кошлар (тукыр кошлар сымьялыгыннан)
ВЕЕРОХВОСТЫЕ ПТИЦЫ — җилпәзә койрыклы кошлар
ВЕНЦЕНОСНЫЕ ГОЛУБИ — таҗлы күгәрченнәр
ВЕРЕТЕННИК БОЛЬШОЙ — зур уҗым шөлдие
ВЕРЕТЕННИК МАЛЫЙ — кечкенә уҗым шөлдие
ВЕРЕТЕННИКИ — саз шөлдиләре
ВЕРТИКАЛЬНЫЕ КОЧЁВКИ — вертикаль күчеп йөрүләр
ВЕРТИШЕЙКА — ысылдавык чыпчык (тукран кошлар семьялыгыннан)
ВЕРХНИЕ КРОЮЩИЕ КРЫЛА — канат өсте каурыйлары
ВЕРХНИЕ КРОЮЩИЕ ХВОСТА — койрык өсте каурыйлары
ВЕРШИНА КЛЮВА — томшык очы
ВЕСЛОНОГИЕ — ишкәгаяклылар
ВИЛОХВОСТАЯ МУХОЛОВКА — сәнәк койрыклы чебенче
ВИЛОЧКА — сәнәкчек (ялганып-ябышып үскән умрау сөяге)
ВИРЕОНОВЫЕ — виреоннар (каракошларга охшаган кошлар)
ВИСЯЧЕЕ ГНЕЗДО — асылма оя
ВИТЮТЕНЬ (*вяхирь*) — кыр күгәрчене, әберчен, урман күгәрчене
ВИХЛЯЙ (*дрофа-красотка, джек*) — көяз дүдәк (дүдәк кошлар семьялыгыннан)
ВОДОРЕЗ — сукисәр акчарлак
ВОЗДУШНЫЕ МЕШКИ — һава капчыклары (куыклары)
ВОЛНИСТЫЕ ПОПУГАЙЧИКИ — дулкынлы тутый кошлар

ВОЛОВЬИ ПТИЦЫ — үгез кошлары
ВОРОБЕЙ ДОМОВЫЙ — йорт чыпчыгы
ВОРОБЕЙ КАМЕННЫЙ — таш чыпчыгы
ВОРОБЕЙ КРАСНОШАПОЧНЫЙ — кызыл түбәтәйле чыпчык
ВОРОБЕЙ ПОЛЕВОЙ — кыр чыпчыгы
ВОРОБЕЙ ПУСТЫННЫЙ — чүл чыпчыгы
ВОРОБЕЙ РЫЖИЙ — җирән чыпчык
ВОРОБЕЙ САКСАУЛЬНЫЙ — саксаул чыпчыгы
ВОРОБЕЙ ЧЕРНОГРУДЫЙ — кара түшле чыпчык
ВОРОБЬИ — чыпчыклар
ВОРОБЬИ-ПОРТНИХИ — тегүче чыпчыклар (ояларын яфрактан "тегеп" ясыйлар)
ВОРОБЬИНООБРАЗНЫЕ — чыпчыксыманнар (отряд)
ВОРОБЬИНЫЕ — чыпчык кошлар (семьялык)
ВОРОН — козгын
ВОРОН МАЛЫЙ — кечкенә козгын
ВОРОН ПУСТЫННЫЙ — чүл козгыны
ВОРОН РОГАТЫЙ — мөгезле козгын
ВОРОНА — ала карга
ВОРОНА БОЛЬШЕКЛЮВАЯ — зур томшыклы ала карга
ВОРОНА СЕРАЯ — соры карга
ВОРОНА ЧЕРНОСПИННАЯ ПЕВЧАЯ — кара аркалы сайрар ала карга
ВОРОНОВЫЕ (*врановые*) — козгын кошлар (семьялык)
ВОСКОВИЦА — кошларның томшык өсте төбендә каты тире катламы (шунда борын тишекләре урнашкан)
ВТОРОСТЕПЕННЫЕ МАХОВЫЕ ПЕРЬЯ — икенче дәрәҗә чалгый каурыйлар
ВЫВОДКОВЫЕ ПТИЦЫ — бала чыгаручы кошлар
ВЫВОДОК ПТЕНЦОВ — оя, бер оя бала кошчыклар
ВЫЛЕТ ИЗ ГНЕЗДА — оядан очу, оядан очып чыгу
ВЫЛУПЛЕНИЕ — йомыркадан кош баласы чыгу
ВЫПЬ — күлбога, сазлык челәне
ВЫПЬ БОЛЬШАЯ — зур күлбога
ВЫПЬ МАЛАЯ (*волчок*) — кечкенә күлбога, бөтерчек
ВЬЮРКИ ГОРНЫЕ — тау чыпчыклары
ВЬЮРКИ ДРЕВЕСНЫЕ — агач чыпчыклары
ВЬЮРКИ ЗЕМЛЯНЫЕ — җир чыпчыклары
ВЬЮРКИ НАСТОЯЩИЕ — чын чыпчыклар
ВЬЮРКИ ПУСТЫННЫЕ — чүл чыпчыклары
ВЬЮРОК КАНАРЕЕЧНЫЙ — кенәри чыпчык

ВЬЮРОК КОКОСОВЫЙ — кокос чыпчыгы
ВЬЮРОК ГИМАЛАЙСКИЙ — Һималай таулары чыпчыгы
ВЬЮРОК (*юрок*) ГОРНЫЙ — тау чыпчыгы
ВЬЮРОК ЖЕМЧУЖНЫЙ — энҗе чыпчык
ВЯХИРЬ (*витютень*) — кыр күгәрчене, әберчен

Г

ГАВАЙСКИЕ ЦВЕТОЧНИЦЫ — Гавай балашарлары (сайрар чыпчыклар семьялыгыннан)
ГАГА — гага, диңгез үрдәге
ГАГА-ГРЕБЕНУШКА — кикрикле гага (үрдәк кошлар семьялыгыннан)
ГАГА ОБЫКНОВЕННАЯ — гади гага
ГАГА ОЧКОВАЯ — күзлекле гага
ГАГА СТЕЛЛЕРА (*сибирская*) — Стеллер (себер) гагасы
ГАГАРА — гагара (диңгез кошы)
ГАГАРА КРАСНОЗОБАЯ — кызыл бүксәле гагара
ГАГАРА ЧЕРНОЗОБАЯ — кара бүксәле гагара
ГАГАРКА — гагарка (ишкәкканатлылар отрядыннан)
ГАГАРКА БЕСКРЫЛАЯ — канатсыз гагарка
ГАГАРООБРАЗНЫЕ — гагарасыманнар (отряд)
ГАИЧКА — гаичка (песнәк кошлар семьялыгыннан)
ГАИЧКА БУРОГОЛОВАЯ — коңгырт башлы гаичка
ГАИЧКА ЧЕРНОГОЛОВАЯ — кара башлы гаичка
ГАЛАПАГОССКИЕ ВЬЮРКИ (*дарвиновые вьюрки*) — Галапагос чыпчыклары, Дарвин чыпчыклары
ГАЛКА — чәүкә
ГАЛКА АЛЬПИЙСКАЯ — Альп чәүкәсе
ГАЛКА ДАУРСКАЯ — Даурия чәүкәсе
ГАЛЛОРНИС — галлорнис (борынгы кош)
ГАЛСТУЧНИК (*зуёк*) — галстуклы шөлди
ГАРПИЯ — гарпия (хатын-кыз башлы мифик кош, өермә алиһәсе)
ГАРПИЯ-ОБЕЗЬЯНОЕД — гарпия (карчыгасыманнар отрядыннан)
ГАРШНЕП — гаршнеп (шөлдиләр төре)
ГЕСПЕРОРНИСЫ (*птицы мелового периода*) — гесперорнислар (акбур чоры кошлары)
ГИПЕРФАГИЯ — бик күп ашау (миграция алдыннан)
ГИПОТЕКА (*подклювье*) — томшык асты

ФУНДАМЕНТАЛЬНАЯ

ГЛАЗЧАТАЯ КУРИЦА — зур күзле тавык
ГЛУПЫШИ — аңгыра кошлар (давыл кошлары семьялыгыннан)
ГЛУХАРЬ — суер, урман күркәсе
ГНЕЗДО — оя
ГНЕЗДОВОЙ КОНСЕРВАТИЗМ — оялау консерватизмы
ГНЕЗДОВОЙ НАРЯД — ояда утыру купшылыгы
ГНЕЗДОВОЙ ПАРАЗИТИЗМ — оя паразитизмы
ГНЕЗДОВОЙ УЧАСТОК — оя ясау урыны
ГНЕЗДОСТРОЕНИЕ — оя ясау, оя кору
ГОАЦИН — гоацин (кәккүк кошлар семьялыгыннан)
ГОВОРУШКА (*моёвка, трёхпалая чайка*) — өч бармаклы акчарлак
ГОВОРЯЩИЕ ПТИЦЫ — сөйләшүче кошлар
ГОГОЛЬ — ала чумгалак (үрдәкләр ыругыннан)
ГОГОЛЬ ИСЛАНДСКИЙ — Исландия чумгалагы
ГОГОЛЬ ОБЫКНОВЕННЫЙ — гади ала чумгалак
ГОДОВОЙ НАРЯД — еллык купшылык
ГОККО (*кракс*) — гокко, кракс (тавыксыманнар отрядыннан)
ГОЛЕНАСТЫЕ (*аистообразные*) — озын сыйраклылар, ләкләксыманнар
ГОЛОСОВАЯ ПЕРЕПОНКА — тавыш элпәсе
ГОЛУБЕОБРАЗНЫЕ — күгәрченсыманнар
ГОЛУБИ — күгәрченнәр
ГОЛУБИ ДЕКОРАТИВНЫЕ — декоратив күгәрченнәр
ГОЛУБКА — ана күгәрчен
ГОЛУБИНОЕ МОЛОЧКО — күгәрчен сөте
ГОЛУБИНЫЕ — күгәрчен кошлар (семьялык)
ГОЛУБЬ БУРЫЙ (*голубь Эверсманна*) — көрән күгәрчен, Эверсманн күгәрчене
ГОЛУБЬ ВЕЕРОНОСНЫЙ — җилпәзәле күгәрчен
ГОЛУБЬ ВЕНЦЕНОСНЫЙ — таҗлы күгәрчен
ГОЛУБЬ ЕГИПЕТСКИЙ — мисыр күгәрчене
ГОЛУБЬ ЗЕЛЁНЫЙ — яшел күгәрчен
ГОЛУБЬ КАРОЛИНСКИЙ ТРАУРНЫЙ — кайгылы Каролина күгәрчене
ГОЛУБЬ-КЛИНТУХ — куак күгәрчене
ГОЛУБЬ КРЮЧКОКЛЮВЫЙ — ыргак томшыклы күгәрчен
ГОЛУБЬ ПАВЛИНЫЙ — тавис-күгәрчен
ГОЛУБЬ ПОПУГАЙНЫЙ — тутыйкошсыман күгәрчен
ГОЛУБЬ РОЗОВЫЙ — алсу күгәрчен
ГОЛУБЬ СИЗЫЙ — күк күгәрчен
ГОЛУБЬ СКАЛИСТЫЙ — кыя күгәрчене
ГОЛУБЬ СТРАНСТВУЮЩИЙ — илгизәр күгәрчен

ГОЛУБЯТНИК (*ястреб*) — күгәрчен карчыгасы
ГОМОЙОТЕРМНОСТЬ — гомойотермлык (тәндә даими температура)
ГОРИХВОСТКА ОБЫКНОВЕННАЯ (*лысушка*) — гади уткойрык
ГОРИХВОСТКА-ЧЕРНУШКА — кара уткойрык
ГОРЛИЦА — урман күгәрчене
ГОРЛИЦА БОЛЬШАЯ — зур урман күгәрчене
ГОРЛИЦА КОЛЬЧАТАЯ — алкалы урман күгәрчене
ГОРЛИЦА МАЛАЯ — кечкенә урман күгәрчене
ГОРЛИЦА ОБЫКНОВЕННАЯ — гади урман күгәрчене
ГОРЛИЦЫ — урман күгәрченнәре
ГОРНЫЙ ГУСЬ — тау казы
ГОРНЫЙ ОРЁЛ — тау бөркете
ГОРТАННАЯ ЩЕЛЬ — тамак ярысы
ГРАЧ — кара карга
ГРЕБЕНЬ — кикрик
ГРИФ БЕНГАЛЬСКИЙ — Бенгалия грифы
ГРИФ-ИНДЕЙКА — гриф-ана күркә
ГРИФ КОРОЛЕВСКИЙ — затлы гриф
ГРИФОВЫЙ ОРЛАН (*пальмовый гриф*) — грифсыман диңгез бөркете, пальма грифы
ГРИФ-УРУБУ — гриф-урубу
ГРИФ ЧЁРНЫЙ — кара гриф
ГРУДИНА (*киль*) — түш сөяге, күкрәк сөяге
ГРУДНАЯ МОЗОЛЬ — күкрәк сөяле
ГРУДНОЙ ОТДЕЛ ПОЗВОНОЧНИКА — умыртканың күкрәк бүлеге
ГРУДНЫЕ МЫШЦЫ — күкрәк мускуллары
ГРУППОВОЙ ТИП ГНЕЗДОВАНИЯ (*скворец и др.*) — төркемләп оя кору тибы (сыерчык һ.б.)
ГУАНО — гуано (диңгез кошлары тизәге)
ГУАХАРО (*жиряки*) — симез кошлар, гуахаро
ГУМЕННИК — ындыр үрдәге, ындыр казы
ГУСАК — ата каз
ГУСЕОБРАЗНЫЕ — казсыманнар (отряд)
ГУСЁНОК — каз бәбкәсе
ГУСИ — казлар (үрдәк кошлар семьялыгыннан ыруглар төркеме)
ГУСЫНЯ — ана каз
ГУСЬ БЕЛОЛОБЫЙ — ак маңгайлы каз
ГУСЬ ГОЛУБОКРЫЛЫЙ — күк канатлы каз
ГУСЬ ДОМАШНИЙ — йорт казы, кызыл томшыклы каз
ГУСЬ СЕРЫЙ — соры каз

Д

ДВУРОГИЕ ПТИЦЫ-НОСОРОГИ — ике мөгезле мөгезборын кошлар (шөлдисыманнар отрядыннан)
ДЕКОРАТИВНЫЕ ПОРОДЫ ПТИЦ — кошларның декоратив токымнары
ДЕРБНИК — лачын кош
ДЕРГАЧ (*коростель*) — тартар, тартай
ДЕРЯБА (*дрозд-деряба*) — сайрар дрозд
ДЖЕК (*дрофа-красотка*) — көяз дүдәк
ДЖУНГЛЕВАЯ КУРИЦА — джунгли тавыгы
ДИКИЙ ГУСЬ — кыр казы
ДИКУША — поскын көртлек
ДЛИННОКРЫЛЫЕ (*стрижеобразные*) — озынканатлылар, кәрәшәсыманнар
ДЛИННОХВОСТАЯ СИНИЦА — озын койрыклы песнәк
ДЛИННОХОХЛЫЕ ПТИЦЫ-НОСОРОГИ — тырпайган бүрекле мөгезборынлы кошлар
ДРЕВЕСНИЦЕВЫЕ — агач кошлары
ДРЕВЕСНИЦЫ — урман сандугачлары (сайрар чыпчыклар семьялыгыннан)
ДРЕВЕСНЫЕ КУРЫ (*гокко, краксы*) — агач тавыклары, гокко, краксалар
ДРЕВЕСНЫЕ ПЛОДОЯДНЫЕ ГОЛУБИ — җимеш ашаучы күгәрченнәр
ДРЕВЕСНЫЕ РАКШИ (*сизоворонковые*) — агач каргалары, күк каргалар
ДРЕВЕСНЫЕ УДОДЫ — агач һөдһөдләре
ДРЕВОЛАЗОВЫЕ ПТИЦЫ — агачта үрмәләч кошлар
ДРОЗД-БЕЛОБРОВИК — ак кашлы сайрар сандугач
ДРОЗД БЕЛОГОРЛЫЙ — ак тамаклы дрозд
ДРОЗД КРАСНОНОГИЙ — кызыл аяклы дрозд
ДРОЗД МАЛЫЙ — кечкенә дрозд
ДРОЗД ПЕВЧИЙ — чуар сандугач
ДРОЗД ПЕРЕСМЕШНИКОВЫЙ КРИВОКЛЮВЫЙ — кәкре томшыклы үчекләүчән дрозд
ДРОЗД ПЁСТРЫЙ — чуар дрозд
ДРОЗД-РЯБИННИК — миләш чыпчыгы
ДРОЗД СИЗЫЙ — күк дрозд
ДРОЗД ЧЁРНЫЙ — кара дрозд
ДРОЗДОВЫЕ — дрозд кошлар (сайрар чыпчыклар асотрядыннан семьялык)

ДРОЗДЫ КОРОТКОПАЛЫЕ (*бюльбюли*) — кыска бармаклы дроздлар, былбыллар
ДРОНГОВЫЕ — дронголар (шәүлегәнкошлар семьялыгы)
ДРОНГО ИНДИЙСКИЙ — һинд дронгосы
ДРОНГО ЧЁРНЫЙ — кара дронго
ДРОНТ БЕЛЫЙ (*дронт бурбонский*) — ак дронт, бурбон дронты
ДРОНТ ОБЫКНОВЕННЫЙ (*додо*) — гади дронт, додо
ДРОНТ-ОТШЕЛЬНИК — ялгыз дронт
ДРОНТОВЫЕ — дронтлар (күгәрченсыманнар отрядыннан; кырып бетерелгәннәр)
ДРОФА — дүдәк,кыр күркәсе
ДРОФА ОБЫКНОВЕННАЯ — гади дүдәк, дала күркәсе
ДРОФА ФЛАГОВАЯ — флаглы дүдәк
ДРОФИНЫЕ — дүдәкләр (торнасыманнар отрядыннан)
ДУБОНОС — имәнборын
ДУБРОВНИК — имәнлек чыпчыгы
ДУЖКА (*вилочка*) — ядәч сөяге
ДУЖКА ПЕРА — каурый дугасы
ДУПЕЛЬ — урман үрдәге (уҗым шөлдиләре семьялыгыннан)
ДУПЛОГНЁЗДНИКИ — агач куышында оялаучылар
ДУПЛЯНКА — агач куышындагы оя
ДУТЫШИ (*голуби дутыши*) — бүксәч күгәрченнәр
ДЯТЕЛ — тукран
ДЯТЕЛ БЕЛОКЛЮВЫЙ — ак томшыклы тукран
ДЯТЕЛ БЕЛОСПИННЫЙ — ак аркалы тукран
ДЯТЕЛ БЕЛЫЙ — ак тукран
ДЯТЕЛ БОЛЬШОЙ ПЁСТРЫЙ — зур чуар тукран
ДЯТЕЛ ЖЕЛУДЁВЫЙ — имән чикләвеге тукраны
ДЯТЕЛ ЗЕЛЁНЫЙ — яшел тукран
ДЯТЕЛ ЗЕМЛЯНОЙ — җир тукраны
ДЯТЕЛ КРАСНОГОЛОВЫЙ — кызыл башлы тукран
ДЯТЕЛ МАЛЫЙ ПЁСТРЫЙ (*дятел малый*) — кечкенә чуар тукран
ДЯТЕЛ МЕДНЫЙ — бакыр төсле тукран
ДЯТЕЛ ОСТРОКРЫЛЫЙ — очлы канатлы тукран
ДЯТЕЛ СЕДОЙ — ала тукран
ДЯТЕЛ-СОСУН ЖЕЛТОКЛЮВЫЙ — сары томшыклы имүче тукран
ДЯТЕЛ СРЕДНИЙ — уртача зурлыктагы тукран
ДЯТЕЛ ТРЁХПАЛЫЙ — өч бармаклы тукран
ДЯТЕЛ ЧЁРНЫЙ (*желна*) — кара тукран

ДЯТЕЛ ЧЕШУЙЧАТЫЙ — тәңкәле тукран
ДЯТЕЛОК КАРЛИКОВЫЙ — кәрлә тукранчык
ДЯТЛООБРАЗНЫЕ — тукрансыманнар (отряд)
ДЯТЛЫ ЗОЛОТЫЕ — алтын тукраннар

Ж

ЖАВОРОНКОВЫЕ — тургай кошлар (семьялык)
ЖАВОРОНОК — тургай
ЖАВОРОНОК БЕЛОКРЫЛЫЙ — ак канатлы тургай
ЖАВОРОНКИ КУСТАРНИКОВЫЕ — куаклык тургайлары
ЖАВОРОНОК ЛЕСНОЙ (*юла*) — урман тургае
ЖАВОРОНОК МАЛЫЙ — кечкенә тургай
ЖАВОРОНОК МОНГОЛЬСКИЙ — монгол тургае
ЖАВОРОНОК ПЕВЧИЙ (*яванский*) — сайрар тургай, Ява тургае
ЖАВОРОНОК ПОЛЕВОЙ — басу тургае, сабан тургае
ЖАВОРОНОК ПУСТЫННЫЙ — чүл тургае
ЖАВОРОНОК РОГАТЫЙ — мөгезле тургай
ЖАВОРОНОК СОРОЧИЙ — саескан тургае
ЖАВОРОНОК СТЕПНОЙ — дала тургае
ЖАВОРОНОК ХОХЛАТЫЙ — бүрекле тургай
ЖАВОРОНОК ЧЁРНЫЙ — кара тургай
ЖАКО (*серый попугай*) — жако, соры тутый кош
ЖЕЛЕЗИСТЫЙ ЖЕЛУДОК — бизле ашказаны
ЖЕЛЕЗЫ НАДОРБИТАЛЬНЫЕ (*носовые, солевые*) — орбиталь өсте бизләре (борын, тоз бизләре)
ЖЕЛНА — зур кара тукран
ЖЕЛТОК — күкәй (йомырка) сарысы
ЖЕЛУДОК ЖЕЛЕЗИСТЫЙ — бизчел ашказаны
ЖЕЛУДОК МУСКУЛЬНЫЙ — бүтәкә
ЖЕЛУДОЧЕК — кечкенә ашказаны
ЖУРАВЛЕОБРАЗНЫЕ — торнасыманнар (отряд)
ЖУРАВЛИНЫЕ — торна кошлар (семьялык)
ЖУРАВЛЬ — торна
ЖУРАВЛЬ АВСТРАЛИЙСКИЙ — Австралия торнасы
ЖУРАВЛЬ БЕЛЫЙ (*стерх*) — ак торна
ЖУРАВЛЬ ДАУРСКИЙ — Даурия торнасы
ЖУРАВЛЬ ИНДИЙСКИЙ (*антигона*) — һинд торнасы
ЖУРАВЛЬ КАНАДСКИЙ — Канада торнасы
ЖУРАВЛЬ-КРАСАВКА — чибәр торна

ЖУРАВЛЬ СЕРЫЙ — соры торна
ЖУРАВЛЬ ЧЁРНЫЙ — кара торна
ЖУРАВЛЬ ЯПОНСКИЙ — япон торнасы

З

ЗАДНИЙ ПАЛЕЦ — арткы бармак
ЗАРЯНКА (*малиновка*) — таң чыпчыгы, шәфәкъ чыпчыгы
ЗАРЯНКИ — таң чыпчыклары, шәфәкъ чыпчыклары (дроздлар семьялыгының бер ыругы)
ЗАТЫЛОЧНЫЙ МЫЩЕЛОК — баш арты бүлтәймәсе
ЗЕЛЕНУШКА — чинар чыпчыгы
ЗЕМЛЯНЫЕ РАКШИ — җир шөлдиләре
ЗИМНИЙ НАРЯД ПТИЦ — кошларның кышкы купшылыгы
ЗИМОРОДКОВЫЕ — яр чыпчыклары (семьялык)
ЗИМОРОДОК — яр чыпчыгы, кыштума, кыштуган, балыкчы кош
ЗИМОРОДОК АИСТОКЛЮВЫЙ — ләкләк томшыклы яр чыпчыгы
ЗИМОРОДОК БОЛЬШОЙ ПЕГИЙ — зур ала-кола яр чыпчыгы
ЗИМОРОДОК ГОЛУБОЙ — күк яр чыпчыгы
ЗИМОРОДОК КАРЛИКОВЫЙ — кәрлә яр чыпчыгы
ЗИМОРОДОК КОРОЛЕВСКИЙ — затлы яр чыпчыгы
ЗИМОРОДОК КРАСНОНОСЫЙ — кызыл томшыклы яр чыпчыгы
ЗИМОРОДОК ПОЛОСАТЫЙ — буй-буйлы яр чыпчыгы
ЗИМОРОДОК РАКЕТОХВОСТЫЙ АВСТРАЛИЙСКИЙ — ракета койрыклы Австралия яр чыпчыгы
ЗИМОРОДОК РУБИНОВЫЙ — якут төсле яр чыпчыгы
ЗИМОРОДОК СВЯЩЕННЫЙ — изге яр чыпчыгы
ЗИМОРОДОК СМЕЮЩИЙСЯ (*кукебарра*) — көлүчән чыпчык, кукебарра
ЗИМОРОДОК ХОХЛАТЫЙ — бүрекле яр чыпчыгы
ЗИМУЮЩИЕ ПТИЦЫ — кышлаучы кошлар
ЗМЕЕШЕЙКА ИНДИЙСКАЯ — һинд еланмуены (пеликансыманнар отрядыннан)
ЗМЕЕШЕЙКА ОБЫКНОВЕННАЯ — гади еланмуен
ЗМЕЕШЕЙКОВЫЕ — еланмуен кошлар (семьялык)
ЗМЕЕЯД — еланашар (карчыга)
ЗОБ — бүксә
ЗОБАТЫЕ БЕГУНКИ — зур бүксәле чапкыннар
ЗОБНОЕ МОЛОЧКО — бүксә сөте

ЗООФАГИ — хайванашар кошлар
ЗУБНЫЕ КОСТИ ПТИЦ — кошларның теш сөякләре
ЗУЁК-ГАЛСТУЧНИК — галстуклы яңгыр чыпчыгы
ЗУЁК МАЛЫЙ — кечкенә яңгыр чыпчыгы
ЗУЙКИ — яңгыр чыпчыклары
ЗЯБЛИК — кызылтүш

И

ИБИС — ибис
ИБИС АЛЫЙ — ал ибис
ИБИС КРАСНОНОГИЙ — кызыл аяклы ибис
ИБИСОВЫЕ — ибис кошлар (семьялык)
ИБИС СВЯЩЕННЫЙ — изге ибис
ИВОЛГА — шәүлегән, яңгыр теләнчесе, сары сандугач
ИВОЛГОВЫЕ — шәүлегән кошлар (семьялык)
ИГЛОНОГАЯ СОВА — энә аяклы ябалак
ИНДЕЙКА (*индюшка*) — ана күркә
ИНДЕЙКА ДИКАЯ — кыргый күркә
ИНДЕЙКОВЫЕ — күркә кошлар (семьялык)
ИНДЮК — күркә
ИНКУБАЦИЯ ЯИЦ — күкәйләрне инкубацияләү
ИПАТКА — ипатка (ишкәкканатлы кошлар ыругыннан)
ИСКУССТВЕННЫЕ ГНЕЗДОВЬЯ — ясалма оялар
ИСПОЛИНСКИЕ КОЗОДОИ — алып төн күгәрченнәре
ИХТИОРНИСЫ — ихтиорнислар (үлеп беткән җилпәзә койрыклы кошлар асотряды)
ИХТИОФАГИ — балыкашар кошлар

К

КАГУ — кагу (торнасыманнар отрядыннан)
КАЗАРКА БЕЛОЛОВАЯ — ак маңгайлы казарка
КАЗАРКА БЕЛОЩЁКАЯ — ак яңаклы казарка
КАЗАРКА ГАВАЙСКАЯ — Гавай казаркасы (казы)
КАЗАРКА КАНАДСКАЯ — Канада казаркасы
КАЗАРКА ЧЁРНАЯ — кара казарка
КАЗАРКИ — казаркалар (үрдәк кошлар семьялыгыннан ыруг)
КАЗУАР ШЛЕМОНОСНЫЙ — якалы казуар

КАЗУАРООБРАЗНЫЕ — казуарсыманнар (отряд)
КАЙРА — кайра, диңгез үрдәге
КАКАДУ — какаду (тутый кошлар төре)
КАКАДУ БЕЛОУХИЙ ЧЁРНЫЙ — ак колаклы кара какаду
КАКАДУ ВОРОНОВЫЕ — каргасыман какадулар
КАКАДУ РОЗОВЫЙ — алсу какаду
КАКАДУ ЧЁРНЫЙ — кара какаду
КАКАДУ ШЛЕМОНОСНЫЙ — якалы какаду
КАКАПО (*совиный попугай*) — какапо, ябалаксыман тутый кош
КАКАРИКИ (*бегающие попугайчики*) — какариклар (йөгерек тутый кошчыклар)
КАЛАО КОРИЧНЕВЫЙ — көрән калао
КАМЕНКА ОБЫКНОВЕННАЯ — гади таш чыпчыгы
КАМЕНКА-ПЛЕШАНКА — ак башлы таш чыпчыгы
КАМЕНКА-ПЛЯСУНЬЯ — сикергәк таш чыпчыгы
КАМЕНКИ — таш чыпчыклары
КАМНЕШАРКИ — таш актаручы шөлдиләр
КАМЫШЕВКА-БАРСУЧОК — камыш бурсыгы (әрәмә чыпчыгы төре)
КАМЫШЕВКА БОЛОТНАЯ — саз камыш чыпчыгы
КАМЫШЕВКА ДРОЗДОВИДАЯ — дроздсыман камыш чыпчыгы
КАМЫШЕВКА САДОВАЯ — бакча камыш чыпчыгы
КАМЫШЕВКИ — камыш чыпчыклары
КАМЫШНИЦА РОГАТАЯ — мөгезле кугыч
КАМЫШНИЦЫ — сазлык көтүчеләре
КАНАРЕЕЧНЫЙ ВЬЮРОК — кенәри-чыпчык
КАНАРЕЙКА — кенәри
КАННИБАЛИЗМ — үз төр затларны ашау
КАНЮК-КУРГАННИК (*степной сарыч, курганник*) — дала елак карчыгасы
КАНЮК МОХНОНОГИЙ (*зимняк*) — тундра елак карчыгасы
КАНЮК ОБЫКНОВЕННЫЙ (*сарыч*) — елак гади карчыга
КАРАВАЙКА — ашлык ибисы
КАРАКАРА ОБЫКНОВЕННАЯ (*каранчо*) — гади каракара, каранчо
КАРАКАРЫ — каракаралар (лачын кошлар семьялыгыннан)
КАРДИНАЛ — кызыл солы чыпчыгы
КАРИАМА ХОХЛАТАЯ — бүрекле кариама
КАРИАМОВЫЕ — кариамалар (торнасыманнар отрядыннан семьялык)
КАСАТКА (*деревенская ласточка*) — авыл карлыгачы
КАЧУРКА МАЛАЯ (*вилохвостая*) — кечкенә (сәнәк койрыклы) качурка

КАЧУРКА СЕВЕРНАЯ — төньяк качуркасы
КАЧУРКОВЫЕ — качуркалар (давыл кошлары семьялыгыннан)
КВАКВЫ — кваквалар, бакаашар кошлар (челән кошлар семьялыгыннан)
КВЕЗАЛ (*кетсаль*) — квезал (трогонсыманнар отрядыннан)
КВЕЗАЛ ГВАТЕМАЛЬСКИЙ — Гватемала квезалы
КЕА (*нестор*) — кеа, нестор (тутый кошлар семьялыгыннан)
КЕДРОВКА (*ореховка*) — чикләвек чыпчыгы
КЕКЛИК (*каменная куропатка*) — тау көртлеге
КИВИ (*бескрыл*) — киви, канатсыз кош
КИЛЬ — түш сөяге
КИНЕТИЗМ ЧЕРЕПА — баш скелеты сөякләренең хәрәкәтчән тоташуы
КИТОГЛАВ — китбаш (ләкләксыманнар отрядыннан)
КЛАДКА ЯИЦ — күкәй салган кош оясы, күкәй салу
КЛЕПТОПАРАЗИТИЗМ — урлау паразитлыгы
КЛЁСТ — чукыр
КЛЁСТ БЕЛОКРЫЛЫЙ — ак канатлы чукыр
КЛЁСТ-ЕЛОВИК — чыршы чукыры
КЛЁСТ-СОСНОВИК — нарат чукыры
КЛЁСТЫ — чукыр кошлар
КЛИН ЖУРАВЛИНЫЙ — торналар өчпочмагы (очыш формасы, очыш рәвеше)
КЛИНТУХ — клинтух (күгәрчен кошлар семьялыгыннан)
КЛОАКА — клоака (эчәклектә сидек һәм җенес юллары ачылу урыны)
КЛУША — 1. клуша (акчарлак төре); 2. чебешле тавык
КЛУША ЖЕЛТОКЛЮВАЯ — сары томшыклы акчарлак
КЛУШИЦА (*красноносая альпийская галка*) — кызыл борынлы чәүкә
КЛЮВ — томшык
КЛЮЧИЦА — умрау сөяге
КОБЧИК АМУРСКИЙ — амур ягылбае
КОБЧИК ОБЫКНОВЕННЫЙ — гади ягылбай
КОГТИ — тырнаклар
КОЗОДОЕОБРАЗНЫЕ — төн күгәрченесыманнар (отряд)
КОЗОДОЕВЫЕ — төн күгәрченнәре (семьялык)
КОЗОДОЙ АФРИКАНСКИЙ — Африка төн күгәрчене
КОЗОДОЙ ДЛИННОХВОСТЫЙ — озын койрыклы төн күгәрчене
КОЗОДОЙ МАЛЫЙ — кечкенә төн күгәрчене
КОЗОДОЙ ОБЫКНОВЕННЫЙ — гади төн күгәрчене

КОЗОДОЙ СОВИНЫЙ ХОХЛАТЫЙ — бүрекле ябалакчы төн күгәрчене
КОЛИБРИ — чебенкош, чәчәк кошы, колибри
КОЛИБРИ-ВЕНЦЕНОСЕЦ — таҗлы чебенкош
КОЛИБРИ-ЗНАМЕНОСЕЦ — байраклы чебенкош
КОЛИБРИ-ИГЛОХВОСТ — энә койрыклы чебенкош
КОЛИБРИ-ИЗУМРУД — зөбәрҗәт чебенкош
КОЛИБРИ-ИНКА — инка-чебенкош
КОЛИБРИ ИСПОЛИНСКИЙ — алып чебенкош
КОЛИБРИ-КОКЕТКА — көяз чебенкош
КОЛИБРИ-ЛАСТОЧКА — карлыгач-чебенкош
КОЛИБРИ-ЛЕСНАЯ НИМФА — чебенкош-урман алиһәсе
КОЛИБРИ-МЕЧЕКЛЮВ — кылыч томшыклы чебенкош
КОЛИБРИ РАКЕТОХВОСТЫЙ — ракета койрыклы чебенкош
КОЛИБРИ-РУБИН — кызыл якут төсле чебенкош
КОЛИБРИ-САБЛЕКРЫЛ — кылыч канатлы чебенкош
КОЛИБРИ-САПФИР — зәңгәр якут төсле чебенкош
КОЛИБРИ СВЕРКАЮЩИЙ — ялтырак чебенкош
КОЛИБРИ СОЛНЕЧНЫЙ — кояшсыман чебенкош
КОЛИБРИ ТОПАЗОВЫЙ — топаз төсле чебенкош
КОЛИБРИ ТОПАЗО-РУБИНОВЫЙ — асылташ төсле чебенкош
КОЛИБРИ-ШМЕЛЬ — төклетура-чебенкош
КОЛИБРИ-ШИПОХВОСТ — чәнечке койрыклы чебенкош
КОЛИБРИ-ЭЛЬФ — җиңел чебенкош
КОЛОНИАЛЬНЫЕ ПТИЦЫ — күмәкләшеп яшәүче кошлар
КОЛПИЦА — кашыктомшык
КОЛЬЦЕВАНИЕ ПТИЦ — кошларны боҗралау
КОМБИНИРОВАННЫЙ ГОДОВОЙ НАРЯД — катнаш еллык купшылык
КОМБИНИРОВАННЫЙ ПРЕДБРАЧНЫЙ НАРЯД — катнаш туй алды купшылыгы
КОНДОР — кондор (грифлар төре)
КОНДОР КАЛИФОРНИЙСКИЙ — Калифорния кондоры
КОНДОР КОРОЛЕВСКИЙ (*американский*) — затлы кондор, Америка кондоры
КОНЁК КРАСНОЗОБЫЙ — кызыл түшле тургай
КОНЁК ЛЕСНОЙ (*щеврица*) — урман тургае
КОНЁК ЛУГОВОЙ — болын тургае
КОНЁК ПОЛЕВОЙ — кыр тургае
КОНОПЛЯНКА — киндер чыпчыгы
КОНТУРНЫЕ ПЕРЬЯ — контур каурыйлары
КОНЬКИ (*щеврицы*) — сиртмә койрыклар (ыругы)
КОПЧИКОВАЯ ЖЕЛЕЗА — койрык бизе

КОПЧИКОВАЯ КОСТЬ — койрык сөяге
КОПЫТКА (*саджа*) — дала күгәрчене
КОРАКОИД — козгынсыман сөяк
КОРЕЛЛА (*нимфа*) — корелла (тутый кошлар төре)
КОРОЛЁК ЖЕЛТОГОЛОВЫЙ — сары башлы кәрлә чыпчык
КОРОЛЬКОВЫЕ — сайрар (кәрлә) чыпчыклар
КОРОСТЕЛЬ (*дергач*) — тартар, тартай
КОРШУН — тилгән
КОРШУН ВИЛОХВОСТЫЙ — аерча койрыклы тилгән
КОРШУН ДЫМЧАТЫЙ — соргылт тилгән
КОРШУН КРАСНЫЙ — кызыл тилгән
КОРШУН-СЛИЗНЕЕД — лайлачашар тилгән
КОРШУН ЧЁРНЫЙ — кара тилгән
КОЧЁВКИ ПТИЦ — кошларның якын-тирәгә күчеше
КРАКС (*гокко*) — кракс, гокко (тавыксыманнар отрядыннан)
КРАПИВНИК — кычыткан чыпчыгы
КРАПИВНИКОВЫЕ — кычыткан чыпчыклары (семьялык)
КРАСНОЗОБИК — кызыл бүксә (шөлди кошлар семьялыгыннан)
КРАЧКА АЛЕУТСКАЯ — алеут акчарлагы
КРАЧКА БЕЛАЯ — ак акчарлак
КРАЧКА БЕЛОКРЫЛАЯ — ак канатлы акчарлак
КРАЧКА БЕЛОЩЁКАЯ — ак яңаклы акчарлак
КРАЧКА ГЛУПАЯ БУРАЯ — аңгыра көрән акчарлак
КРАЧКА ИНКОВ — инклар акчарлагы
КРАЧКА МАЛАЯ — кечкенә акчарлак
КРАЧКА ПЕСТРОНОСАЯ — чуар томшыклы акчарлак
КРАЧКА РЕЧНАЯ — елга акчарлагы
КРАЧКА ЧЁРНАЯ — кара акчарлак
КРАЧКИ БОЛОТНЫЕ — саз акчарлаклары
КРАЧКИ РЕЧНЫЕ — елга акчарлаклары
КРЕСТЦОВЫЙ ОТДЕЛ ПОЗВОНОЧНИКА — умыртканың сигезкүз бүлеге
КРЕЧЕТ — төньяк лачыны, зур лачын, шоңкар
КРЕЧЕТ БЕЛЫЙ — ак лачын (аучылык кошы)
КРЕЧЕТКА — кречетка (шөлдиләр төре)
КРИВОНОСЫЙ ЗУЁК — кәкре борынлы шөлди
КРОНШНЕП БОЛЬШОЙ — зур кроншнеп (шөлди кошлар семьялыгыннан)
КРОНШНЕП ДАЛЬНЕВОСТОЧНЫЙ — Ерак Көнчыгыш шөлдие
КРОНШНЕП-МАЛЮТКА — бәләкәй шөлди
КРОНШНЕП СРЕДНИЙ — уртача зурлыктагы шөлди
КРОНШНЕП ТОНКОКЛЮВЫЙ — нәзек томшыклы шөлди

КРОНШНЕП ЭСКИМОССКИЙ — эскимос шөлдие
КРОХАЛЬ БОЛЬШОЙ — зур чумгалак үрдәк
КРОХАЛЬ ДЛИННОНОСЫЙ — озын борынлы чумгалак үрдәк
КРОЮЩИЕ УХА — колак каплагыч каурыйлар
КРЫЛОВЫЕ ПЕРЕПОНКИ — канат элпәләре
КРЫЛЫШКО — кечкенә канат
КРЫЛЬЯ ПТИЦЫ — кош канатлары
КРЫША ГНЕЗДА — оя түбәсе
КРЯКВА (*кряковая утка*) — яшелбаш, бакылдык үрдәк, кыр үрдәге
КУКАЛЬ ЗОНДСКИЙ — Зонд кукале
КУКАЛЬ ЦЕЙЛОНСКИЙ — Цейлон кукале
КУКУШЕЧЬЕХВОСТЫЙ УДОД — күке койрыклы һөдһөд
КУКУШКА — күке, кәккүк
КУКУШКА АНИ — ани күкесе
КУКУШКА БЕГАЮЩАЯ (*калифорнийская земляная*) — йөгерек күке, Калифорния җир күкесе
КУКУШКА ГЛУХАЯ — саңгырау күке
КУКУШКА БРОНЗОВАЯ НОВОЗЕЛАНДСКАЯ — Яңа Зеландиянең бронза төсле күкесе
КУКУШКА ДЛИННОХВОСТАЯ — озын койрыклы күке
КУКУШКА ЖЕЛТОКЛЮВАЯ — сары томшыклы күке
КУКУШКА ЗЕМЛЯНАЯ — җир күкесе
КУКУШКА КРАСНОЛИЦАЯ — кызыл битле күке
КУКУШКА КУСТАРНИКОВАЯ — куаклык күкесе
КУКУШКА МАЛАЯ — кечкенә күке
КУКУШКА ХОХЛАТАЯ — бүрекле күке
КУКУШКА ЧЕРНОКЛЮВАЯ — кара томшыклы күке
КУКУШКА ШИРОКОРОТАЯ — киң авызлы күке
КУКУШКА ШПОРЦЕВАЯ (*кукаль индийский*) — типкеле күке
КУКУШКОВЫЕ — кәккүк кошлар (семьялык)
КУКУШКООБРАЗНЫЕ — кәккүксыманнар (отряд)
КУКША (*ронжа*) — урман каргасы, күккош
КУЛИК — шөлди
КУЛИК-ВОРОБЕЙ — шөлди-чыпчык
КУЛИК-ДУТЫШ — бүксәч шөлди
КУЛИК-ЛОПАТЕНЬ — көрәк томшыклы шөлди
КУЛИК-СОРОКА — шөлди-саескан
КУРИНЫЕ — тавыклар (отряд)
КУРИЦА — тавык
КУРОПАТКА — көртлек

КУРОПАТКА БЕЛАЯ — ак көртлек
КУРОПАТКА БОРОДАТАЯ — сакаллы көртлек
КУРОПАТКА СЕРАЯ — соры көртлек
КУРОПАТКА ТУНДРОВАЯ — тундра көртлеге

Л

ЛАГГАР — лаггар (лачыннардан)
ЛАЗОРЕВКА — күк песнәк
ЛАЗОРЕВКА БЕЛАЯ (*белая синичка, князёк*) — ак песнәк
ЛАЗОРЕВКА ЗЕЛЁНАЯ — яшел песнәк
ЛАЗОРЕВКИ — песнәкләр
ЛАНГШАН (*мясная порода кур*) — лангшан тавыгы (итләч токым)
ЛАПЧАТОНОГ АМЕРИКАНСКИЙ — Америка тәпичәаягы
ЛАПЧАТОНОГ АФРИКАНСКИЙ — Африка тәпичәаягы
ЛАПЧАТОНОГИЕ (*журавлеобразные*) — тәпичәаяклылар (торнасыманнардан)
ЛАСТОЧКА БЕРЕГОВАЯ (*береговушка*) — яр карлыгачы, керәшә
ЛАСТОЧКА ГОРНАЯ — тау карлыгачы
ЛАСТОЧКА ГОРОДСКАЯ (*воронок*) — шәһәр карлыгачы
ЛАСТОЧКА ДЕРЕВЕНСКАЯ (*касатка*) — авыл карлыгачы
ЛАСТОЧКОВЫЕ — карлыгач кошлар (семьялык)
ЛЕБЕДЬ — аккош
ЛЕБЕДЬ-КЛИКУН — нәфис аккош
ЛЕБЕДЬ МАЛЫЙ ТУНДРОВЫЙ — кечкенә аккош, тундра аккошы
ЛЕБЕДЬ ЧЕРНОШЕЙНЫЙ — кара муенлы аккош
ЛЕБЕДЬ ЧЁРНЫЙ — кара аккош
ЛЕБЕДЬ-ШИПУН — ысылдавык аккош
ЛЕГГОРН — леггорн (тавыклар токымы)
ЛЁГКИЕ — үпкәләр
ЛЕНИВКОВЫЕ (*пуховковые*) — ялкаучаннар, мамыкчаннар (тукрансыманнар отрядыннан)
ЛИНЬКА — каурый кою
ЛИРОХВОСТЫЕ (*птицы-лиры*) — лира койрыклылар, лира кошлар
ЛИЦЕВОЙ ДИСК — бит дискы
ЛИЧИНКОЕДОВЫЕ — личинка ашаучы кошлар
ЛОВЛЯ ПТИЦ — кошлар аулау

ЛОЖНОПЕВЧИЕ ПТИЦЫ — ялган сайрар кошлар
ЛОРИ — лори (тутый кошлар төре)
ЛОРИ КРАСНО-СИНИЙ — кызыл-зәңгәр лори
ЛОРИ СЕРАМСКИЙ — серам лорие
ЛОРИ СИНЕПОЛОСАТЫЙ — буй-буй зәңгәр лори
ЛОРИ ТАИТЯНСКИЙ — Таити лорие
ЛОРИ УЛЬТРАМАРИНОВЫЙ — ачык зәңгәр төсле лори
ЛОРИ ЧЕРНОКРЫЛЫЙ — кара канатлы лори
ЛОРИКЕТ ОСТРОХВОСТЫЙ — очлы койрыклы лорикет (тутый кошлар семьялыгыннан)
ЛОРИКЕТ СИНЕЛОБЫЙ — зәңгәр маңгайлы лорикет
ЛУНЬ КАМЫШЕВЫЙ (*болотный*) — камыш (саз) карчыгасы
ЛУНЬ ЛУГОВОЙ — болын карчыгасы
ЛУНЬ ПОЛЕВОЙ — кыр карчыгасы
ЛУНЬ СТЕПНОЙ — дала карчыгасы
ЛЫСУХА — су тавыгы, кашкалак
ЛЮРИК — люрик (ишкәкканатлылардан)
ЛЯГУШКОРОТ СОВИНЫЙ — ябалаксыман бакаавыз
ЛЯГУШКОРОТ ЯВАНСКИЙ — Ява бакаавызы
ЛЯГУШКОРОТЫ (*козодои*) — бакаавызлар (төн күгәрченнәре)

М

МАДАГАСКАРСКИЕ ПАСТУШКИ (*пастушковые куропатки*) — Мадагаскар көтүчеләре
МАЙНА (*индийский скворец*) — майна, һинд сыерчыгы
МАЛАКОФАГИ — моллюскашар кошлар
МАЛИНОВКА (*зарянка*) — кура җиләге чыпчыгы, таң чыпчыгы
МАНДАРИНКА — мандаринка (үрдәк кошлар семьялыгыннан)
МАРАБУ — марабу (ләкләксыманнар отрядыннан)
МАХОВЫЕ ПЕРЬЯ — чалгый каурыйлар
МАШУЩИЙ, АКТИВНЫЙ ПОЛЁТ — канатларны болгап тиз очу
МЕДОЕД — балашар
МЕДОСОСОВЫЕ — балимәр кошлар
МЕДОУКАЗЧИК БОЛЬШОЙ (*черногорлый*) — кара муенлы балкүрсәткеч
МЕДОУКАЗЧИКОВЫЕ — бал күрсәткеч кошлар (семьялык)
МЕЖНЯК — кушылгак (суер белән көртлек гибриды)
МЕЖПЛЮСНЕВОЕ СОЧЛЕНЕНИЕ — табан сөякләре буыны
МЕЗОБРОНХИ — беренчел бронхлар

МЕЛАНИН — меланин (каурыйларга кара яки карасу төс бирүче пигмент)
МЕЧЕКЛЮВ — кылычтомшык
МЕЧЕНИЕ ПТИЦ — кошларга тамга салу
МИГРАЦИЯ ПТИЦ — кошларның күчеше
МОА — моа (үлеп беткән түш сөяксез кошлар)
МОГИЛЬНИК (*орёл-могильник*) — каракош, каберлек бөркете
МОЁВКА (*трёхпалая чайка*) — өч бармаклы акчарлак
МОЗЖЕЧОК — кечкенә ми
МОЛОТОГЛАВ — чүкечбаш
МОМОТ МЕКСИКАНСКИЙ — Мексика момоты (күк каргасыманнар отрядыннан)
МОМОТ СИНЕБРОВЫЙ — зәңгәр кашлы момот
МОМОТОВЫЕ — момот кошлар (семьялык)
МОНОГАМНЫЕ ПТИЦЫ — бер генә ана зат белән яшәүче ата кошлар
МОРОДУНКА —供мородунка (шөлди кошлар семьялыгыннан)
МОРЯНКА (*морская утка*) — диңгез үрдәге
МОСКОВКА (*чёрная синица*) — кара песнәк
МОЧЕВАЯ КИСЛОТА — сидек кислотасы
МУРАВЬЕЛОВКОВЫЕ — кырмыскаашар кошлар (чыпчыксыманнар отрядыннан)
МУСКУЛЬНЫЙ ЖЕЛУДОК — мускуллы ашказаны
МУХОЛОВКА — чебенче, чебен чыпчыгы
МУХОЛОВКА-БЕЛОШЕЙКА — ак муенлы чебенче
МУХОЛОВКА ВИЛОХВОСТАЯ — сәнәк койрыклы чебенче
МУХОЛОВКА МАЛАЯ — кечкенә чебенче
МУХОЛОВКА МУГИМАКИ — мугимаки чебенчесе
МУХОЛОВКА-ПЕСТРУШКА — чуар чебенче
МУХОЛОВКА СЕРАЯ — соры чебенче
МУХОЛОВКОВЫЕ — чебен чыпчыклары
МЫШЦЫ ГРУДНЫЕ — күкрәк мускуллары
МЫЩЕЛОК — бүлтәймә
МЯСНЫЕ ПОРОДЫ ПТИЦ — кошларның итләч токымнары

Н

НАДКЛЮВЬЕ — томшык өсте
НАДХВОСТЬЕ — койрык өсте
НАНДУ ДАРВИНА — Дарвин нандуы (тәвә кошы)

НАНДУ ОБЫКНОВЕННЫЙ — гади тәвә кошы
НАНДУОБРАЗНЫЕ — нандусыманнар, Америка тәвә кошлары (отряд)
НАПРАВЛЕНИЕ ПЕРЕЛЁТОВ — очып китү (кайту) юнәлеше
НАРЯД ГНЕЗДОВОЙ — ояда утыру купшылыгы
НАРЯД ПОСЛЕГНЕЗДОВОЙ — оядан соңгы купшылык
НАСЕДКА — оя тавыгы
НАСЕДНЫЕ ПЯТНА — йомыркада утыру тимгелләре
НАСИЖИВАНИЕ ЯИЦ — йомыркада утыру
НЕКТАРНИЦЕВЫЕ (*нектарницы*) — нектар эчүчеләр
НЕПАЛЬСКАЯ ПТИЦА-НОСОРОГ — Непал мөгезборынлы кошы
НЕРАЗЛУЧНИКИ — аерылмас тутый кошлар
НЕСТОР — нестор (тутый кош)
НЕЯСЫТЬ — соры ябалак
НЕЯСЫТЬ БОРОДАТАЯ — сакаллы соры ябалак
НЕЯСЫТЬ ДЛИННОХВОСТАЯ (*неясыть уральская*) — озын койрыклы ябалак, Урал ябалагы
НЕЯСЫТЬ ОБЫКНОВЕННАЯ СЕРАЯ — гади соры ябалак
НИЖНИЕ КРОЮЩИЕ ХВОСТА — койрык асты каурыйлары
НИЖНЯЯ ГОРТАНЬ — түбәнге бугаз
НИТЕВИДНЫЕ ПЕРЬЯ — җепсыман каурыйлар
НЫРКОВЫЕ УТКИ — чумгалак үрдәкләр
НЫРОК БЕЛОГЛАЗЫЙ — аккүзле чумгалак
НЫРОК КРАСНОГОЛОВЫЙ — кызыл башлы чумгалак
НЫРОК КРАСНОНОСЫЙ — кызыл томшыклы чумгалак
НЫРЯЮЩИЕ БУРЕВЕСТНИКИ — чумгалак давыл кошлары
НЬЮ-ГЕМПШИР (*порода кур*) — нью-гемпшир (тавык токымы)

О

ОБТЕКАЕМОСТЬ ТЕЛА — уңай агышлы гәүдә
ОВОФАГИ — күкәйашар кошлар
ОВСЯНКА — солы чыпчыгы
ОВСЯНКА БЕЛОШАПОЧНАЯ — ак бүрекле солы чыпчыгы
ОВСЯНКА-ДУБРОВНИК — имәнлек солы чыпчыгы
ОВСЯНКА КАМЫШЕВАЯ — камышлык солы чыпчыгы
ОВСЯНКА ОБЫКНОВЕННАЯ — гади солы чыпчыгы
ОВСЯНКА-РЕМЕЗ (*лесная овсянка*) — урман солы чыпчыгы
ОВСЯНКА САДОВАЯ — бакча солы чыпчыгы
ОВСЯНКОВЫЕ — солы чыпчыклары (семьялык)

ОГАРЬ (*красная утка*) — кызыл үрдәк
ОЗЁРНАЯ (*речная*) ЧАЙКА — күл (елга) акчарлагы
ОКЛЕНДСКИЙ ВАЛЬДШНЕП — Окленд тәллэтәвече (урман шөлдие)
ОЛУШЕВЫЕ — олушлар (пеликансыманнар отрядыннан)
ОЛЯПКА — су (елга) чыпчыгы
ОЛЯПКОВЫЕ — су (елга) чыпчыклары (семьялык)
ОНТОГЕНЕЗ — онтогенез (организмнарның индивидуаль үсеш процессы)
ОПАХАЛО ПЕРА — каурый җилпәзәсе
ОПЕРЕНИЕ — каурый чыгу, мамык-каурый белән каплану
ОРЁЛ-БЕРКУТ — бөркет
ОРЁЛ-КАРЛИК — кәрлә бөркет
ОРЁЛ-МОГИЛЬНИК — каберлек бөркете, каракош
ОРЁЛ-СКОМОРОХ — сәйяр бөркет
ОРЁЛ СТЕПНОЙ — дала бөркете
ОРЁЛ-ЯЙЦЕЕД — күкәйашар бөркет
ОРЕХОВКА (*кедровка*) — чикләвек чыпчыгы
ОРЛАН — диңгез бөркете
ОРЛАН БЕЛОГОЛОВЫЙ — ак башлы диңгез бөркете
ОРЛАН БЕЛОПЛЕЧИЙ — ак иңсәле диңгез бөркете
ОРЛАН-БЕЛОХВОСТ — ак койрыклы диңгез бөркете
ОРЛАН-ДОЛГОХВОСТ — озын койрыклы диңгез бөркете
ОРНИТОЗЫ — орнитозлар (кошларда вируслы инфекцион авырулар)
ОРНИТОЛОГИЧЕСКИЕ ЖУРНАЛЫ — орнитология журналлары
ОРНИТОЛОГИЧЕСКОЕ ОБЩЕСТВО — орнитологлар җәмгыяте
ОРНИТОЛОГИЯ — орнитология (кошларны өйрәнүче фән)
ОРНИТОФАГИ — кошашарлар
ОРНИТОФИЛИЯ— орнитофилия (үсемлекләрнең кошлар ярдәмендә серкәләнүе)
ОРНИТОХОРИЯ — орнитохория (орлыкларның кошлар ярдәмендә таралуы)
ОСЕДЛЫЕ ПТИЦЫ — утрак кошлар
ОСНОВНАЯ ВИСОЧНАЯ КОСТЬ — төп чигә сөяк
ОСНОВНАЯ КЛИНОВИДНАЯ КОСТЬ — чөйсыман төп сөяк
ОСОЕД — шөпшәашар, шөпшә кошы (карчыгалар төре)
ОСОЕДЫ — шөпшәашар карчыгалар
ОСОЕД ХОХЛАТЫЙ — бүрекле шөпшәашар
ОСТРОКЛЮВКА БУРАЯ — коңгырт очлытомшык
ОЦЕПЕНЕНИЕ ПТИЦ — кошларның катып калуы
ОЧИН — каләмлек (каурыйның җилпәзәсез өлеше)

П

ПАВЛИН — тавис кош
ПАВЛИН АФРИКАНСКИЙ — Африка тавис кошы
ПАВЛИН ИНДИЙСКИЙ — һинд тавис кошы
ПАЛАМЕДЕЯ РОГАТАЯ — мөгезле паламедея
ПАЛАМЕДЕЕВЫЕ — паламедеялар (казсыманнардан)
ПАРАБРОНХИ — өченчел бронхлар
ПАРЕНИЕ — канат какмыйча очу
ПАРЕНИЕ ДИНАМИЧЕСКОЕ — канат какмыйча очып бару
ПАРЕНИЕ СТАТИЧЕСКОЕ — канат какмыйча "эленеп" тору
ПАСТУШКОВЫЕ — сазлык көтүчеләре
ПАСТУШКОВЫЕ ЖУРАВЛИ (*арамы*) — көтүче торналар, арàм торналар
ПАСТУШКОВЫЕ КУРОПАТКИ (*монии*) — көтүче көртлекләр, сазлык көртлекләре, монилар
ПАСТУШОК — көтүче
ПАСТУШОК ОКИНАВСКИЙ — Окинава көтүче кошы
ПАСТУШОК ТАКАХЕ (*новозеландская султанка*) — такахе көтүчесе, Яңа Зеландия солтан кошы
ПЕВЧИЕ ВОРОБЬИНЫЕ (*певчие птицы*) — сайрар чыпчыклар, сайрар кошлар (чыпчыксыманнар отрядының асотряды)
ПЕВЧИЙ ДРОЗД — сайрар миләш чыпчыгы
ПЕВЧИЕ МЫШЦЫ — сайрау мускуллары
ПЕГАНКИ — пеганкалар (үрдәк кошлар семьялыгыннан)
ПЕЛИКАН — бабакош
ПЕЛИКАН КУДРЯВЫЙ — бөдрә бабакош
ПЕЛИКАН ОЧКОВЫЙ — күзлекле бабакош
ПЕЛИКАНОВЫЕ — бабакошлар (семьялык)
ПЕЛИКАНООБРАЗНЫЕ (*веслоногие*) — бабакошсыманнар, (ишкәгаяклылар)
ПЕЛИКАН РОЗОВЫЙ — алсу бабакош
ПЕНИЕ ПТИЦ — кошлар сайравы
ПЕНОЧКА-ВЕСНИЧКА — язгы нарат чыпчыгы
ПЕНОЧКА ЗЕЛЁНАЯ — яшел нарат чыпчыгы
ПЕНОЧКА-ПЕРЕСМЕШКА — үртәүче нарат чыпчыгы
ПЕНОЧКА-ТЕНЬКОВКА — нарат күләгә чыпчыгы
ПЕНОЧКА-ТРЕЩОТКА (*желтобровка*) — чәрелдәвек нарат чыпчыгы, сарыкаш
ПЕНОЧКИ — нарат чыпчыклары
ПЕРЕВОЗЧИК — ташучы кош

ПЕРЕЛЁТНЫЙ ИНСТИНКТ — күчү инстинкты
ПЕРЕЛЁТНЫЕ ПТИЦЫ — күчмә кошлар
ПЕРЕЛЁТЫ ПТИЦ — кошларның күчеше
ПЕРЕПЕЛ (*перепёлка*) — бүдәнә, бытбылдык
ПЕРЕПЕЛЯТНИК (*малый ястреб*) — бүдәнә карчыгасы, кечкенә карчыга
ПЕРЕСМЕШНИКОВЫЕ — үртәүче чыпчык кошлар (семьялык)
ПЕРЕХОДНЫЙ ГОДОВОЙ НАРЯД — еллык күчеш купшылыгы
ПЕРЬЯ КОНТУРНЫЕ — контур каурыйлары
ПЕРЬЯ КРОЮЩИЕ — өске каурыйлар, каплама каурыйлар
ПЕРЬЯ МАХОВЫЕ — кагыну каурыйлары, чалгый каурыйлар
ПЕРЬЯ НИТЕВИДНЫЕ — җепсыман каурыйлар
ПЕРЬЯ ПУХОВЫЕ — мамык каурыйлар
ПЕРЬЯ РУЛЕВЫЕ — руль каурыйлары
ПЕСОЧНИК БЕЛОХВОСТЫЙ — ак койрыклы ком шөлдие
ПЕСОЧНИК ИСЛАНДСКИЙ — Исландия ком шөлдие
ПЕСОЧНИК-КРАСНОШЕЙКА — кызыл муенлы ком шөлдие
ПЕСОЧНИК МОРСКОЙ — диңгез ком шөлдие
ПЁСТРЫЙ ДРОЗД (*земляной дрозд*) — чуар миләш чыпчыгы
ПЕСЧАНКА — ком шөлдие
ПЕТУХ — әтәч
ПЕЧНИКИ — мичтәй оялы чыпчыклар
ПЕЧНОЙ ИГЛОХВОСТ — мичче энәкойрык
ПИГАЛИЦА (*чибис*) — тәкәрлек
ПИГМЕНТАЦИЯ ПЕРА — каурый пигментациясе
ПИГОСТИЛЬ (*копчиковая кость*) — койрык сөяге, койрыкча
ПИНГВИН АДЕЛИ — Адель пингвины
ПИНГВИН ГАЛАПАГОССКИЙ — Галапагос пингвины
ПИНГВИН ИМПЕРАТОРСКИЙ — император пингвины
ПИНГВИН КОРОЛЕВСКИЙ — затлы пингвин
ПИНГВИН ОЧКОВЫЙ — күзлекле пингвин
ПИНГВИНООБРАЗНЫЕ — пингвинсыманнар (отряд)
ПИСКУЛЬКА — чыелдык (елак) үрдәк
ПИТЕКОФАГИ — маймылашар кошлар
ПИТТОВЫЕ — питтилар (чыпчыксыманнар отрядыннан)
ПИЩУХА — чыелдык (чыпчыксыманнар отрядыннан)
ПИЩУХОВЫЕ — чыелдык чыпчыклар (семьялык)
ПЛАВАТЕЛЬНАЯ ПЕРЕПОНКА — йөзү элпәсе (кошлар аягында)
ПЛАВАЮЩЕЕ ГНЕЗДО — йөзмә оя
ПЛАВУНЧИК КРУГЛОНОСЫЙ — түгәрәк борынлы йөзгәләк шөлди

ПЛАВУНЧИК ПЛОСКОНОСЫЙ — яссы борынлы йөзгәләк шөлди
ПЛАСТИНЧАТОКЛЮВЫЕ (*гусеобразные*) — пластинка томшыклылар, казсыманнар (отряд)
ПЛЕЧЕВЫЕ ПЕРЬЯ — иңбаш каурыйлары
ПЛЮСНА — табан сөякләре
ПОГАДКИ — тизәксыман бүлентек (авыз аша чыгарып ташлана торган, эшкәртелеп бетмәгән азык калдыклары)
ПОГАНКА БОЛЬШАЯ (*чомга*) — зур чомга (үрдәк кошлар семьялыгыннан)
ПОГАНКА КРАСНОШЕЙНАЯ — кызыл муенлы чомга
ПОГАНКА СЕРОЩЁКАЯ — соры яңаклы чомга
ПОГАНКА ЧЕРНОШЕЙНАЯ — кара муенлы чомга
ПОГОНЫШ — кугыч (торнасыманнар отрядыннан)
ПОГОНЫШ БЕЛОКРЫЛЫЙ — ак канатлы кугыч
ПОГОНЫШ МАЛЫЙ — кечкенә кугыч
ПОГОНЫШИ — кугычлар, сазлык көтүчеләре
ПОДКЛЮВЬЕ — томшык асты
ПОДОРЛИК БОЛЬШОЙ — кычкыручан зур бөркет
ПОДОРЛИК МАЛЫЙ — кычкыручан кечкенә бөркет
ПОДОРЛИКИ-КРИКУНЫ — вак бөркетләр
ПОДОРОЖНИК — юлчы солы чыпчыгы
ПОДОТЕКА — арткы очлыкларның мөгезләч япмасы
ПОДСКОРЛУПОВАЯ ОБОЛОЧКА — йомырканың кабык асты сүрүе
ПОДХВОСТЬЕ — койрык асты
ПОЛЁТ — очу, очып бару
ПОЛЁТ АКТИВНЫЙ — актив очу (канат кагып)
ПОЛЁТ-БЕГСТВО — качышлы очу
ПОЛЁТ ВИБРАЦИОННЫЙ — тирбәнеп очу
ПОЛЁТ ПАССИВНЫЙ (*планирующий*) — салмак очып түбәнәю
ПОЛЁТ ПОИСКОВЫЙ — эзләнмә очыш
ПОЛЁТ ПРЕРЫВИСТЫЙ — өзекле очыш
ПОЛЁТ РАЗВЕДЫВАТЕЛЬНЫЙ — күзәтү очышы
ПОЛЁТ ТРАНЗИТНЫЙ — транзит очыш
ПОЛЁТ ТРЕПЕЩУЩИЙ — тирбәлеп очу
ПОЛИГАМНЫЕ ПТИЦЫ — полигам кошлар (берничә ана зат белән яшәүче ата кошлар)
ПОЛНАЯ ЛИНЬКА — тулысынча каурый алмаштыру
ПОЛОВОЗРЕЛОСТЬ ПТИЦ — кошларның җенси өлгергәнлеге
ПОЛУЛАПЧАТЫЕ ГУСИ — ярымтәпиле казлар
ПОМОРНИК ДЛИННОХВОСТЫЙ — озын койрыклы үләксә акчарлагы

ПОМОРНИК КОРОТКОХВОСТЫЙ — кыска койрыклы үләксә акчарлагы
ПОМОРНИК СРЕДНИЙ — уртача зурлыктагы үләксә акчарлагы
ПОПОЛЗЕНЬ — үрмәләч
ПОПОЛЗНЕВЫЕ — үрмәләч кошлар (семьялык)
ПОПУГАЕВЫЕ — тутый кошлар (семьялык)
ПОПУГАЙ — тутый кош
ПОПУГАЙ АМАЗОНСКИЙ — Амазонка тутый кошы
ПОПУГАЙ АРА — ара тутый кошы
ПОПУГАЙ БЛАГОРОДНЫЙ (*ожерельевый*) — гүзәл тутый кош
ПОПУГАЙ ВИСЯЧИЙ СИНЕГОЛОВЫЙ — зәңгәр башлы асылма тутый кош
ПОПУГАЙ ВОЛНИСТЫЙ — дулкынлы тутый кош
ПОПУГАЙ ДЯТЛОВЫЙ — тукрансыман тутый кош
ПОПУГАЙ КАРЛИКОВЫЙ МАЛЫЙ — кәрлә вак тутый кош
ПОПУГАЙ КАРОЛИНСКИЙ — Каролина тутый кошы
ПОПУГАЙ КЕРМАДЕКСКИЙ — кермадек тутый кошы
ПОПУГАЙ КЛИНОХВОСТЫЙ — чөй койрыклы тутый кош
ПОПУГАЙ КОРОТКОХВОСТЫЙ — кыска койрыклы тутый кош
ПОПУГАЙ КРАСНОХВОСТЫЙ (*пиррхура*) — кызыл койрыклы тутый кош, пиррхура
ПОПУГАЙ ЩЁТКОЯЗЫЧНЫЙ — щётка телле тутый кош
ПОПУГАЙ МАВРИКИЙСКИЙ — Маврикий тутый кошы
ПОПУГАЙ-МОНАХ — монах-тутый кош
ПОПУГАЙ-НЕРАЗЛУЧНИК — аерылмас тутый кош
ПОПУГАЙ НОЧНОЙ — төнге тутый кош
ПОПУГАЙ ОЖЕРЕЛЬЕВЫЙ КРАМЕРА — Крамер муенсалы тутый кошы
ПОПУГАЙ ПЛОСКОХВОСТЫЙ — яссы койрыклы тутый кош
ПОПУГАЙ РАЙСКИЙ — җәннәт тутый кошы
ПОПУГАЙ РАКЕТОХВОСТЫЙ ЛУСОНСКИЙ — ракета койрыклы лусон тутый кошы
ПОПУГАЙ СЕРЫЙ (*жако*) — соры тутый кош, жако
ПОПУГАЙ СИНЕГОРЛЫЙ — зәңгәр бугазлы тутый кош
ПОПУГАЙ СОВИНЫЙ (*какапо*) — ябалаксыман тутый кош, какапо
ПОПУГАЙ ФИДЖИЙСКИЙ БЛЕСТЯЩИЙ — Фиджи ялтыравык тутый кошы
ПОПУГАЙЧИК ЗЕМЛЯНОЙ — җир тутый кошчыгы
ПОПУГАЙЧИК СКАЛЬНЫЙ — кыя тутый кошчыгы
ПОПУГАЙЧИК ТОЛСТОКЛЮВЫЙ — юан томшыклы тутый кошчык

ПОПУГАЙЧИК ТРАВЯНОЙ — үлән тутый кошчыгы
ПОПУГАЙЧИК-ТУИТ — тутый кошчык-туит
ПОПУГАЙЧИК ЭЛЕГАНТНЫЙ (*попугайчик украшенный*) — көяз тутый кошчык
ПОРТНИХА ДЛИННОХВОСТАЯ — озын койрыклы тегәр чыпчык (әрәмәлек чыпчыкларыннан)
ПОЧТОВЫЕ ГОЛУБИ — почта күгәрченнәре
ПРЕДБРАЧНЫЙ НАРЯД — туй алды купшылыгы
ПРЕДСЕРДИЕ — йөрәк алды
ПРОМЫСЛОВЫЕ ПТИЦЫ — аучылык кошлары
ПРОСЯНКА — тары чыпчыгы
ПСЕВДОЗУХИИ — ялган зухилар (кошларның "бабалары")
ПТЕНЕЦ — кош баласы
ПТЕНЦОВЫЕ ПТИЦЫ — җитлегеп бетмәгән бала чыгаручы кошлар (чыпчыксыманнар, күгәрченнәр һ.б.)
ПТЕРИЛИИ — птерилийлар
ПТИЦА-МЫШЬ БЕЛОГОЛОВАЯ — ак башлы тычкан-кош
ПТИЦА-МЫШЬ ДЛИННОХВОСТАЯ — озын койрыклы тычкан-кош
ПТИЦА-МЫШЬ КРАСНОЛИЦАЯ — кызыл яңаклы тычкан-кош
ПТИЦА-МЫШЬ ПОЛОСАТАЯ — буй-буй тычкан-кош
ПТИЦА-СЕКРЕТАРЬ — секретарь (лачынсыманнар отрядыннан ерткыч кош)
ПТИЦЕВОДСТВО — кошчылык
ПТИЦЕЛОВ — кош аулаучы
ПТИЦЕФАБРИКА — кош фабрикасы
ПТИЦЕФЕРМА — кош фермасы
ПТИЦЫ — кошлар
ПТИЦЫ БЕГАЮЩИЕ НАЗЕМНЫЕ — йөгерек кошлар
ПТИЦЫ БРОДНЫЕ (*полуводные*) — сай елга кошлары
ПТИЦЫ ВОДОПЛАВАЮЩИЕ — суда йөзүче кошлар
ПТИЦЫ ВРЕДНЫЕ — зарарлы кошлар
ПТИЦЫ ДНЕВНЫЕ — көндезге кошлар
ПТИЦЫ ЗЕРНОЯДНЫЕ — бөртегашар кошлар
ПТИЦЫ ИСЧЕЗАЮЩИЕ — бетеп баручы кошлар
ПТИЦЫ ИСЧЕЗНУВШИЕ (*вымершие*) — үлеп беткән кошлар
ПТИЦЫ ЛАЗЯЩИЕ КУСТАРНО-ДРЕВЕСНЫЕ — куак-агачларда үрмәләүче кошлар
ПТИЦЫ ЛОВЧИЕ — аулаучы кошлар
ПТИЦЫ-МЫШИ (*мышанки*) — тычкан-кошлар (отряд)
ПТИЦЫ НАЗЕМНЫЕ — җир кошлары

ПТИЦЫ НАСЕКОМОЯДНЫЕ — бөҗәгашар кошлар
ПТИЦЫ-НОСОРОГИ — мөгезборынлы кошлар (күк каргасыманнар отрядыннан)
ПТИЦЫ НОЧНЫЕ — төнге кошлар
ПТИЦЫ ОСЕДЛЫЕ — утрак кошлар
ПТИЦЫ ОХОТНИЧЬИ — сунарчы кошлар, ау кошлары
ПТИЦЫ, ОХОТЯЩИЕСЯ НА ЛЕТУ — очканда аулаучы кошлар
ПТИЦЫ-ПАДАЛЬЩИКИ — үләксәашар кошлар
ПТИЦЫ ПЕВЧИЕ — сайрар кошлар
ПТИЦЫ-ПЕЧНИКИ (*горшечники*) — мичче кошлар, чүлмәкчеләр
ПТИЦЫ ПЛАВАЮЩИЕ — йөзүче кошлар
ПТИЦЫ ПОЛЕЗНЫЕ — файдалы кошлар
ПТИЦЫ РАЙСКИЕ — җәннәт кошлары
ПТИЦЫ РЫБОЯДНЫЕ — балык ашаучы кошлар
ПТИЦЫ РЕДКИЕ — сирәк кошлар
ПТИЦЫ, СКАЧУЩИЕ НАЗЕМНО-КУСТАРНИКОВЫЕ — куаклыкта-җирдә сикергәләп йөрүче кошлар
ПТИЦЫ ТРУПОЯДНЫЕ — үләксәашар кошлар
ПТИЦЫ ХИЩНЫЕ — ерткыч кошлар
ПТИЦЫ ШЕСТВЕННЫЕ НАЗЕМНО-ДРЕВЕСНЫЕ — җирдә-агачта йөрүче кошлар
ПТИЧИЙ БАЗАР — кошлар базары
ПТИЧИЙ ПОМЁТ — кош тизәге
ПУДРЕТКИ — пудреткалар (кошлар корсагында йомшак, тиз сынучан, порошоксыман мамык белән капланган урыннар)
ПУНОЧКА — үлән чыпчыгы
ПУСТЕЛЬГА — торымтай
ПУСТЕЛЬГА АМЕРИКАНСКАЯ — Америка торымтае
ПУСТЕЛЬГА МАВРИКИЙСКАЯ — Маврикий торымтае
ПУСТЕЛЬГА ОБЫКНОВЕННАЯ — төн лачыны, торымтай
ПУСТЕЛЬГА СЕЙШЕЛЬСКАЯ — Сейшель торымтае
ПУСТЕЛЬГА СТЕПНАЯ — дала торымтае
ПУХ — кош мамыгы
ПУХОВЫЕ ПЕРЬЯ — мамык каурыйлар
ПУХОВКА БЕЛОГОРЛАЯ — акбугазлы мамыккош
ПУХОВКА БУРАЯ — коңгырт мамыккош
ПУХОВКОВЫЕ (*ленивковые*) — йомшак каурыйлылар, иренчәкләр (тукрансыманнар отрядыннан)
ПЫЖИК ДЛИННОКЛЮВЫЙ — озын томшыклы пыжик
ПЫЖИК КОРОТКОКЛЮВЫЙ — кыска томшыклы пыжик
ПЫЖИКИ — пыжиклар (ишкәкканатлылардан)

Р

РАЗМАХ КРЫЛЬЕВ — канат колачы
РАЙСКИЕ МУХОЛОВКИ — җәннәт чебенчеләре
РАЙСКИЕ ПТИЦЫ — җәннәт кошлары (семьялык)
РАКША КОРОТКОНОГАЯ — кыска аяклы шөлди
РАКШЕОБРАЗНЫЕ — күк каргасыманнар (отряд)
РАМФОТЕКА — томшыкның мөгезләч капламы
РАСПРОСТРАНЕНИЕ ПТИЦ — кошларның таралышы
РАЧЬИ РЖАНКИ — кысла шөлдиләр
РЕМЕЗ (*синица-ремез*) — ремез (песнәк кошлар семьялыгыннан)
РЕЧНЫЕ УТКИ (*благородные утки*) — елга үрдәкләре, затлы үрдәкләр
РЖАНКА — уҗым шөлдие
РЖАНКА ЗОЛОТИСТАЯ — алтын шөлди
РЖАНКОВЫЕ (*куликовые*) — шөлди кошлар (семьялык)
РЖАНКООБРАЗНЫЕ — шөлдисыманнар (отряд)
РОГАТЫЙ ВОРОН — мөгезле козгын
РОГОВОЙ ПОКРОВ КЛЮВА — томшыкның мөгез катлавы
РОГОКЛЮВЫ — мөгез томшыклылар, яссы томшыклылар
РОЗЕЛЛА — розелла (тутый кошлар төре)
РОНЖА — урман каргасы
РЫБНЫЕ ФИЛИНЫ (*рыбные совы*) — балык байгышлары
РЫХЛОЕ ОПЕРЕНИЕ — көпшәк каурыйлар
РЯБИННИК (*дрозд-рябинник*) — миләш чыпчыгы
РЯБКОВЫЕ (*рябки*) — дала күгәрченнәре (семьялык)
РЯБОК БЕЛОБРЮХИЙ — ак корсаклы дала күгәрчене
РЯБОК ЧЕРНОБРЮХИЙ — кара корсаклы дала күгәрчене
РЯБЧИК — боҗыр
РЯБЧИК ВОРОТНИЧКОВЫЙ — якалы боҗыр

С

САВКА БЕЛОГОЛОВАЯ — ак башлы савка (үрдәк кошлар семьялыгыннан)
САДЖА — саджа, дала күгәрчене
САДЖА ТИБЕТСКАЯ (*горняк*) — Тибет (тау) күгәрчене
САЛАНГАНА СЕРАЯ — соры салангана (керәшә)
САЛАНГАНЫ — саланганалар (керәшә, аерыкойрык ыругы)
САПСАН — сапсан (лачыннар төре)

САРЫЧ ОБЫКНОВЕННЫЙ — гади елак карчыга
САРЫЧИ (*канюки*) — елак карчыгалар
СВЕРЧКИ — чикерткә чыпчыклар (сайраулары чикерткәгә охшаш)
СВЕРЧОК ОБЫКНОВЕННЫЙ — гади чикерткә чыпчык
СВЕРЧОК РЕЧНОЙ — елга чикерткә чыпчыгы
СВЕРЧОК СОЛОВЬИНЫЙ — сандугачсыман чикерткә чыпчык
СВИРИСТЕЛИ — сызгырак чыпчыклар
СВИЯЗЬ — кыр үрдәге (төре)
СЕКРЕТАРЬ — секретарь (ерткыч кош)
СЕЛЕЗЕНЬ — ата үрдәк
СЕРАЯ КУРОПАТКА — соры көртлек
СЕРДЦЕВИНА СТВОЛА — каурый көпшәсе үзәге
СЕРИЕМА — сериема
СЕРИЕМОВЫЕ (*кариамовые*) — сериемакошлар, кариамкошлар (торнасыманнар отрядыннан семьялык)
СЕРПОКЛЮВ — урак томшыклы шөлди
СЕРЫЙ ГУСЬ — соры каз
СЕРЫЙ ЖУРАВЛЬ — соры торна
СИЗОВОРОНКА — күк карга
СИЗОВОРОНКА ВИЛОХВОСТАЯ — сәнәк койрыклы күк карга
СИЗОВОРОНКА РАКЕТОХВОСТАЯ — ракета койрыклы күк карга
СИЗОВОРОНКОВЫЕ (*древесные ракши*) — күк каргалар, агач каргалары (семьялык)
СИЗЫЙ ГОЛУБЬ (*сизарь*) — күк күгәрчен
СИНИЦА — песнәк
СИНИЦА БОЛЬШАЯ (*синица-кузнечик*) — зур песнәк
СИНИЦА ДЛИННОХВОСТАЯ (*хвостатая синичка, ополовничек*) — озын койрыклы песнәк
СИНИЦА УСАТАЯ (*бородатка*) — мыеклач песнәк
СИНИЦА ХОХЛАТАЯ (*гренадерка, хохлуша*) — бүрекле песнәк
СИНИЦА ЧЁРНАЯ (*московка, моховушка*) — кара песнәк
СИНИЦЕВЫЕ — песнәк кошлар (семьялык)
СИНИЧКА БЕЛАЯ (*лазоревка белая, князёк*) — ак песнәк
СИНИЧНИК — песнәк оясы
СИНЯЯ ПТИЦА — зәңгәр кош (миләш чыпчыклары семьялыгыннан)
СИП БЕЛОГОЛОВЫЙ — ак башлы сип (грифлардан)
СИПУХА БЕЛАЯ — ак чырылдык ябалак
СИПУХОВЫЕ — чырылдык ябалаклар (семьялык)
СИПЫ — сиплар (грифлар ыругыннан)

СКВОРЕЦ — сыерчык
СКВОРЕЦ ОБЫКНОВЕННЫЙ — гади сыерчык
СКВОРЕЦ РОЗОВЫЙ — ал сыерчык
СКВОРЕЧНИК — сыерчык оясы
СКВОРЦОВЫЕ — сыерчык кошлар (семьялык)
СКОПА — канмәргән, скопа (лачынсыманнар отрядыннан)
СКОРЛУПА ЯЙЦА — йомырка кабыгы
СЛАВКА-ЗАВИРУШКА (*славка-мельничек*) — алдар чыпчык
СЛАВКА САДОВАЯ (*славка-смородинка*) — бакча чыпчыгы
СЛАВКА СЕРАЯ (*белогорлик, славка-говорунчик*) — соры чыпчык
СЛАВКА ЧЕРНОГОЛОВАЯ (*славка-черноголовка*) — кара башлы чыпчык
СЛАВКА ЯСТРЕБИНАЯ (*славка-пестрогрудка*) — карчыга-чыпчык, чуар түшле чыпчык
СЛАВКОВЫЕ — әрәмә чыпчыклары (семьялык)
СЛОЖНЫЙ КРЕСТЕЦ — оча башы сөяге, катлаулы әвернә сөяге
СНЕГИРЬ — балан чыпчыгы, карабүрек
СОВА — ябалак
СОВА БЕЛАЯ — ак ябалак
СОВА БОЛОТНАЯ — саз ябалагы
СОВА ГОЛОНОГАЯ — шәрә аяклы ябалак
СОВА ИГЛОНОГАЯ — энә аяклы ябалак
СОВА КРОЛИЧЬЯ (*сова норная*) — йорт куяны ябалагы, өн ябалагы
СОВА УШАСТАЯ — зур колаклы ябалак
СОВА ХОХОЧУЩАЯ — шаркылдык ябалак
СОВА ЯСТРЕБИНАЯ — карчыга ябалагы
СОВИНЫЕ — ябалак кошлар (семьялык)
СОВКА ОБЫКНОВЕННАЯ (*сплюшка, зорька*) — гади ябалакчык
СОВКА ОШЕЙНИКОВАЯ — муенчаклы ябалакчык
СОВКА СЕЙШЕЛЬСКАЯ — Сейшель ябалакчыгы
СОВКА УССУРИЙСКАЯ — Уссури ябалакчыгы
СОВКА ФИЛИППИНСКАЯ — Филиппин ябалакчыгы
СОВООБРАЗНЫЕ — ябалаксыманнар (отряд)
СОЙКА — күкшә, урман саесканы, күкканат
СОЙКА САКСАУЛЬНАЯ — саксаул күкшәсе
СОКОЛ — лачын
СОКОЛ НОВОЗЕЛАНДСКИЙ — Яңа Зеландия лачыны
СОКОЛИНАЯ ОХОТА — лачын белән аулау
СОКОЛИНЫЕ — лачын кошлар (семьялык)
СОКОЛООБРАЗНЫЕ — лачынсыманнар (отряд)

СОКОЛ ЭЛЕОНОРЫ — Элеонора лачыны
СОЛОВЕЙ — сандугач
СОЛОВЕЙ ВОСТОЧНЫЙ — көнчыгыш сандугачы
СОЛОВЕЙ ЗАПАДНЫЙ — көнбатыш сандугачы
СОЛОВЬИ — сандугачлар
СОЛОВЬИНЫЙ СВЕРЧОК — сандугачсыман чикерткә чыпчыгы
СОРНЫЕ КУРЫ — чүп тавыклары (күкәйләрен чүп-чар өеменә яки комга күмеп җылыталар)
СОРОКА — саескан
СОРОКА ГОЛУБАЯ — зәңгәр саескан
СОРОКОПУТ БОЛЬШОЙ — зур каракош
СОРОКОПУТ СЕРЫЙ — соры каракош
СОРОКОПУТ ЧЕРНОЛОБЫЙ — кара маңгайлы каракош
СОРОКОПУТОВЫЕ — каракошлар (семьялык)
СОЮЗ ОХРАНЫ ПТИЦ РОССИИ — Россиядә кошларны саклау берлеге
СПИННОЙ МОЗГ — арка мие
СПЛЮШКА (*зорька*) — йокычан ябалакчык
СТАЯ ПТИЦ — кошлар көтүе, кошлар өере
СТВОЛ ПЕРА — каурый сабы, каурый көпшәсе
СТЕНОЛАЗ — дивар үрмәләче
СТЕНОФАГИ — чикләнгән төр азык белән туклану
СТЕРВЯТНИК — үләксә кошы, козгын
СТЕРЖЕНЬ ПЕРА — каурый үзәге
СТЕРХ (*журавль белый*) — ак торна
СТРАУС — тәвә кошы
СТРАУС АФРИКАНСКИЙ — Африка тәвә кошы
СТРАУСОВЫЕ ФЕРМЫ — тәвә кошы үрчетү фермалары
СТРАУСООБРАЗНЫЕ — тәвә кошысыманнар
СТРЕМЕЧКО (*слуховая косточка*) — өзәңге (колак эчендә)
СТРЕПЕТ — сиртмәкойрык
СТРИЖ БЕЛОБРЮХИЙ — ак корсаклы керәшә
СТРИЖ БЕЛОПОЯСНЫЙ — ак билле керәшә
СТРИЖ КАМЕННЫЙ — таш керәшәсе
СТРИЖ ПАЛЬМОВЫЙ — пальма керәшәсе
СТРИЖ УСАТЫЙ — мыеклы керәшә
СТРИЖ ЧЁРНЫЙ — кара керәшә, кара яр карлыгачы
СТРИЖЕОБРАЗНЫЕ (*длиннокрылые*) — керәшәсыманнар, озын канатлылар
СТРИЖИ — керәшәләр
СТРИЖИ ДРЕВЕСНЫЕ (*хохлатые*) — куак керәшәләре
СТРИЖИ ИГЛОХВОСТЫЕ — энә койрыклы керәшәләр

СТРИЖИ ХОХЛАТЫЕ — бүрекле керәшәләр
СУЛТАНКА (*султанская курица*) — солтан тавык (торнасыманнар отрядыннан)
СУХОНОС — корыборын (үрдәкләр төре)
СЫЧ — чырайсыз ябалак
СЫЧ ВОРОБЬИНЫЙ — чыпчык чырайсыз ябалагы
СЫЧ ДОМОВЫЙ — йорт чырайсыз ябалагы
СЫЧ МОХНОНОГИЙ — йөнтәс аяклы ябалак
СЫЧИ — чырайсыз ябалаклар (ябалак кошлар семьялыгыннан вак кошлар)
СЫЧИК-ЭЛЬФ — эльф-ябалакчык

Т

ТАНАГРОВЫЕ — танагр кошлар (сайрар чыпчыклардан)
ТЕТЕРЕВ — урман тавыгы
ТЕТЕРЕВИНЫЕ — урман тавыклары (семьялык)
ТЕТЕРЕВ КАВКАЗСКИЙ — Кавказ урман тавыгы
ТЕТЕРЕВ СТЕПНОЙ — дала тавыгы
ТЕТЕРЕВЯТНИК (*утятник, большой ястреб*) — тавык карчыгасы
ТИМЕЛИЕВЫЕ — тимелия кошлар (сайрар чыпчыклар семьялыгынан)
ТИНАМУ КАРЛИКОВЫЙ — кәрлә тинаму
ТИНАМУ КРАСНОКРЫЛЫЙ — кызыл канатлы тинаму
ТИНАМУОБРАЗНЫЕ — тинамусыманнар (яшерен койрыклылар)
ТИНАМУ ПЁСТРЫЙ — чуар тинаму
ТИНАМУ РЫЖИЙ — җирән тинаму
ТИНАМУ ХОХЛАТЫЙ — бүрекле тинаму
ТИРАННОВЫЕ — тиранний кошлар (чыпчыксыманнар отрядыннан)
ТИРАННЫ — тираннийлар
ТИРКУШКА ЛУГОВАЯ — болын тиркушкасы
ТИРКУШКА СТЕПНАЯ — дала тиркушкасы (шөлди кошлар семьялыгыннан)
ТИРКУШКОВЫЕ — тиркушка кошлар (шөлдиләрдән)
ТКАЧИ — тукырлар
ТКАЧИКОВЫЕ — тукыр кошлар (семьялык)
ТОДИ КУБИНСКИЙ — Куба тодие (гади күк каргалардан)

ТОДИ УЗКОКЛЮВЫЙ — тар томшыклы тоди
ТОДИ ШИРОКОКЛЮВЫЙ — киң томшыклы тоди
ТОДИЕВЫЕ (*плоскоклювы*) — тоди кошлар, яссы томшыклар
ТОК (*токовище*) — кошларның туй алдыннан уйнау мәйданы
ТОКОВАНИЕ — кошларның туй уеннары
ТОКО ДЕККЕНА (*черноклювый токо*) — Деккен токосы, кара томшыклы токо
ТОКО ЖЕЛТОКЛЮВЫЙ — сары томшыклы токо
ТОКО КРАСНОКЛЮВЫЙ — кызыл томшыклы токо
ТОКО СЕРЫЙ — соры токо
ТОКОВОЙ ПОЛЁТ — туй очышы
ТОЛСТОКЛЮВЫЕ СИНИЦЫ — юан томшыклы песнәкләр
ТОПОРИК — балтачык (ишкәкканатлылардан)
ТРАГОПАНЫ — трагопаннар (кыргавылларның бер ыругы)
ТРЁХПАЛАЯ ЧАЙКА (*моёвка, говорушка*) — өч бармаклы акчарлак
ТРЁХПЕРСТКА ПЯТНИСТАЯ — тимгелле өчбармаклы кош
ТРЁХПЕРСТКОВЫЕ — өчбармаклылар (торнасыманнар отрядыннан)
ТРОГОН КУБИНСКИЙ — Куба трогоны
ТРОГОНООБРАЗНЫЕ — трогонсыманнар (отряд)
ТРОГОНЫ — трогоннар (семьялык)
ТРУБАЧИ (*агами*) — трубачлар (торнасыманнар отрядыннан)
ТРУПИАЛОВЫЕ (*иволги американские*) — трупиал кошлар, Америка шәүләгәннәре
ТРЯСОГУЗКА — чәберчек
ТРЯСОГУЗКА БЕЛАЯ — ак чәберчек
ТРЯСОГУЗКА ГОРНАЯ — тау чәберчеге
ТРЯСОГУЗКА ЖЁЛТАЯ — сары чәберчек
ТРЯСОГУЗКА ЖЕЛТОГОЛОВАЯ — сары башлы чәберчек
ТРЯСОГУЗКА ЖЕЛТОСПИННАЯ — сары аркалы чәберчек
ТРЯСОГУЗКОВЫЕ — чәберчек кошлар (семьялык)
ТУКАНЫ (*перцеядовые*) — тукан кошлар, борычашарлар (туркансыманнар отрядыннан)
ТУЛЕС — тулес (шөлди кошлар семьялыгыннан)
ТУПИК МОРСКОЙ — диңгез тупигы
ТУПИКИ — тупиклар (ишкәкканатлылар семьялыгыннан)
ТУРАКО — турако (кәккүксыманнар отрядыннан)
ТУРАКО БАННЕРМАНА — Баннерман туракосы
ТУРАКО БЕЛОБРЮХИЙ — ак корсаклы турако

ТУРАКО ХОХЛАТЫЙ — бүрекле турако
ТУРАКО ЭФИОПСКИЙ — эфиоп туракосы
ТУРАЧ (*франколин*) — турач, франколин (кыргавыл)
ТУРУХТАН — корыхтан (шөлди кошлар семьялыгыннан)

У

УДОД — һөдһөд
УДОДОВЫЕ — һөдһөдсыманнар (отряд)
УДОДЫ ДРЕВЕСНЫЕ — агач һөдһөдләре
УДОД СЕРПОВИДНЫЙ (*удод черноспинный*) — ураксыман һөдһөд, кара аркалы һөдһөд
УЗДЕЧКА ЯЗЫКА — тел тезгене
УЛАР (*горная индейка*) — улар, тау күркәсе
УЛАР АЛТАЙСКИЙ — Алтай күркәсе
УЛАР ГИМАЛАЙСКИЙ — Һималай күркәсе
УЛАР КАВКАЗСКИЙ — Кавказ таулары күркәсе
УЛАР КАСПИЙСКИЙ — Каспий күркәсе
УЛАР ТИБЕТСКИЙ — Тибет күркәсе
УЛИТ БОЛЬШОЙ — зур улит (шөлди кошлар семьялыгыннан)
УЛИТЫ — улитлар (шөлдиләр ыругы)
УТЁНОК — үрдәк бәбкәсе
УТИНЫЕ — үрдәк кошлар (семьялык)
УТКА — үрдәк
УТКА ДОМАШНЯЯ — йорт үрдәге
УТКА КАРОЛИНСКАЯ — Каролина үрдәге
УТКА КРАСНАЯ — кызыл үрдәк
УТКА-НЫРОК — чүрәкәй үрдәк
УТКА ПЕКИНСКАЯ — Пекин үрдәге
УТКА СЕРАЯ (*серуха*) — соры үрдәк
УТКИ ДРЕВЕСНЫЕ — агач үрдәкләре
УШАСТАЯ СОВА — зур колаклы ябалак
“УШКИ” СОВ — ябалаклар “колакчыгы”

Ф

ФАБРИЦИЕВА СУМКА — Фабриций сумкасы (кошлар клоакасының арткы өлешендә капчыксыман чыгынты)
ФАЗАН — кыргавыл

ФАЗАН АЛМАЗНЫЙ — алмаз кыргавыл
ФАЗАН ЗОЛОТОЙ — алтын кыргавыл
ФАЗАН КОРОЛЕВСКИЙ — затлы кыргавыл
ФАЗАН ОБЫКНОВЕННЫЙ — гади кыргавыл
ФАЗАН ОХОТНИЧИЙ — сунарчы кыргавыл
ФАЗАН СЕРЕБРИСТЫЙ — көмеш кыргавыл
ФАЗАН УШАСТЫЙ — зур колаклы кыргавыл
ФАЗАНОВЫЕ — кыргавыл кошлар (семьялык)
ФАЛАНГА ПАЛЬЦЕВ — бармаклар буыны
ФАЭТОНОВЫЕ — фаэтон кошлар (диңгез пеликансыманнарыннан)
ФИЛИН АМЕРИКАНСКИЙ — Америка байгышы
ФИЛИН ОБЫКНОВЕННЫЙ — байгыш, мәче башлы ябалак
ФИЛИН РЫБНЫЙ — балык байгышы
ФИЛИНЫ — байгышлар (ябалак кошлар семьялыгының бер ыругы)
ФИЛИППИНСКАЯ ГАРПИЯ (*обезьяноед*) — Филиппин бөркете, Филиппин гарпиясе, маймылашар
ФИЛОГЕНИЯ — филогения (берәр систематик группа организмнарының тарихи үсеш процессы)
ФИТОФАГИ — үсемлегашар кошлар
ФИФИ — фифи (уҗым шөлдиләреннән)
ФЛАМИНГО (*краснокрыл*) — фламинго (кызылканат)
ФЛАМИНГО КРАСНЫЙ (*карибский*) — кызыл фламинго
ФЛАМИНГО РОЗОВЫЙ — алсу фламинго
ФЛАМИНГО ЧИЛИЙСКИЙ — Чили фламингосы
ФЛАМИНГОВЫЕ — фламинго кошлар (семьялык)
ФЛОРИКАН — флорикан (дудәк, дала күркәсе).
ФРЕГАТ БОЛЬШОЙ — зур фрегат (ишкәгаяклылар отрядыннан)
ФРЕГАТОВЫЕ — фрегат кошлар (семьялык)

Х

ХАЛЗАН (*беркут*) — халзан, бөркет
ХИМАХИМА (*крикливая каракара*) — химахима, ачы тавышлы каракара
ХИМУС — химус
ХИЩНЫЕ ПТИЦЫ — ерткыч кошлар
ХОДУЛОЧНИК — озын аяклы челән
ХОХЛАТЫЕ СТРИЖИ — бүрекле керәшәләр

ХОХЛАТЫЙ ТОККО — бүрекле токко (тавыклар төре)
ХОХОЛОК — бүрек (кошларда)
ХОХОТУН ЧЕРНОГОЛОВЫЙ — кара башлы шаркылдык акчарлак
ХРЯЩ ПЕРСТНЕВИДНЫЙ — балдаксыман кимерчәк

Ц

ЦАПЛЕВЫЕ — челән кошлар (семьялык)
ЦАПЛИ БЕЛЫЕ — ак челәннәр
ЦАПЛИ СОЛНЕЧНЫЕ — кояш челәннәре
ЦАПЛЯ БЕЛАЯ БОЛЬШАЯ — зур ак челән
ЦАПЛЯ БЕЛАЯ МАЛАЯ — кечкенә ак челән
ЦАПЛЯ ЕГИПЕТСКАЯ — мисыр челәне
ЦАПЛЯ РЫЖАЯ — җирән челән
ЦАПЛЯ СЕРАЯ — соры челән
ЦВЕТНЫЕ БЕКАСЫ — бизәкле чуллыклар
ЦВЕТОЕДОВЫЕ — чәчәгашар кошлар (сайрар чыпчыксыманнардан)
ЦЕВКА — цевка (кошларның арткы очлыкларындагы сегмент)
ЦЕРАТОГИМНА ЧЁРНАЯ (*пальмовая*) — кара цератогимна, пальма цератогимнасы
ЦЕСАРКА ОБЫКНОВЕННАЯ — гади мисыр тавыгы
ЦЫПЛЁНОК — чебеш, чеби

Ч

ЧАЙКА — акчарлак
ЧАЙКА БЕЛАЯ — ак канатлы акчарлак
ЧАЙКА БОЛЬШАЯ МОРСКАЯ — зур диңгез акчарлагы
ЧАЙКА ВИЛОХВОСТАЯ — сәнәк койрыклы акчарлак
ЧАЙКА ЛАСТОЧКОХВОСТАЯ — карлыгач койрыклы акчарлак
ЧАЙКА МАГЕЛЛАНОВА — Магеллан акчарлагы
ЧАЙКА МАЛАЯ — кечкенә акчарлак
ЧАЙКА МОРСКАЯ — диңгез акчарлагы
ЧАЙКА ОЗЁРНАЯ — күл (елга) акчарлагы
ЧАЙКА ПОЛЯРНАЯ — котып акчарлагы
ЧАЙКА РЕЛИКТОВАЯ — борынгы акчарлак

ЧАЙКА РОЗОВАЯ — ал акчарлак
ЧАЙКА СЕРЕБРИСТАЯ — көмеш акчарлак
ЧАЙКА СИЗАЯ — күк акчарлак
ЧАЙКА СРЕДИЗЕМНОМОРСКАЯ (*черноголовая*) — Урта диңгез акчарлагы, кара башлы акчарлак
ЧАЙКА ТОНКОКЛЮВАЯ (*морской голубок*) — нәзек томшыклы акчарлак, диңгез күгәрчене
ЧАЙКОВЫЕ — акчарлак кошлар (семьялык)
ЧАСТИЧНАЯ ЛИНЬКА — өлешчә каурый алмаштыру
ЧЕГЛОК — чеглок (лачын төре)
ЧЕГЛОК АВСТРАЛИЙСКИЙ — Австралия карчыгасы
ЧЕГЛОК АФРИКАНСКИЙ — Африка карчыгасы
ЧЕГРАВА — чеграва (вак акчарлакларның зуррак төре)
ЧЕКАН ЛУГОВОЙ — болын купшысы (дроздлардан)
ЧЕКАН ЧЕРНОГОЛОВЫЙ — кара башлы купшы
ЧЕЛНОКЛЮВ — көймәтомшык (миләш чыпчыкларыннан)
ЧЕРНЕТИ — кара чумгалак үрдәкләр
ЧЕРНЕТЬ КРАСНОГОЛОВАЯ — кызыл башлы карагай үрдәк
ЧЕРНЕТЬ МОРСКАЯ — диңгез карагае
ЧЕРНЕТЬ ХОХЛАТАЯ — бүрекле карагай
ЧЕРНОЗОБИК — каратүш (шөлди кошлар семьялыгыннан)
ЧЕРНУШКА — кара үрдәк
ЧЕРНЫШ — кара шөлди
ЧЕТВЕРОКРЫЛ — дүртканат (төн күгәрченнәреннән)
ЧЕЧЕВИЦА АРЧОВАЯ — арча ясмык чыпчыгы
ЧЕЧЕВИЦА ОБЫКНОВЕННАЯ — гади ясмык чыпчыгы
ЧЕЧЕВИЦА СИБИРСКАЯ — себер ясмык чыпчыгы
ЧЕЧЁТКИ — чи-чи чыпчыклар
ЧИБИС (*пигалица*) — тәкәрлек, бибек
ЧИБИС ИНДИЙСКИЙ УКРАШЕННЫЙ — бизәкле һинд тәкәрлеге
ЧИЖ — сары чыпчык
ЧИРКИ — чүрәкәйләр (елга үрдәкләре ыругының вак төрләре)
ЧИРОК-КЛОКТУН — ярсу чүрәкәй
ЧИРОК МРАМОРНЫЙ — мәрмәр чүрәкәй
ЧИРОК-СВИСТУНОК (*грязовик*) — алмабаш, сыбызгы чүрәкәй
ЧИРОК-ТРЕСКУНОК — чытырдавык чүрәкәй
ЧИСТИКИ — ишкәкканатлылар
ЧИСТИКОВЫЕ — ишкәкканатлы кошлар (шөлдисыманнарның бер семьялыгы)
ЧОМГА (*большая поганка*) — зур чомга (үрдәк төре)

Ш

ШАЛАШНИКИ (*беседковые птицы*) — шалаш, чатыр кошлары (сайрар чыпчыклар)
ШАХИН (*рыжеголовый сокол*) — җирән башлы лачын
ШЕРЕНГА ГУСЕЙ — казлар сафы
ШИЛОКЛЮВКА — безтомшык (ужым шөлдиләреннән)
ШИЛОКЛЮВЫЕ — безтомшыклылар
ШИЛОХВОСТКА — безкойрык (үрдәк төре)
ШИРОКОКЛЮВЫЕ — киң томшыклылар (чыпчыксыманнар отрядыннан)
ШИРОКОНОСКА — киң борынлач (үрдәкләр төре)
ШИРОКОРОТ ВОСТОЧНЫЙ — киң авызлы көнчыгыш күк каргасы
ШИРОКОРОТЫ — киңавызлылар (күк каргалар ыругыннан)
ШЛЕМОНОСНЫЙ НОСОРОГ — шлемлы (якалы) мөгезборын
ШПОРЦЕВЫЙ ГУСЬ — шпорлы каз
ШПОРЫ — шпорлар

Щ

ЩЕГОЛ — купшыл, купшы чыпчык
ЩУР — корташар кош (тау чыпчыкларыннан)
ЩУРКА ЗЕЛЁНАЯ — яшел карга (күк каргалар семьялыгыннан)
ЩУРКА ЗОЛОТИСТАЯ — алтын карга, сары карга (бал кортларын ашаучы кош)
ЩУРКА КРАСНАЯ — кызыл карга
ЩУРКА ЛАСТОЧКОХВОСТАЯ — карлыгач койрыклы карга

Э

ЭМБРИОНАЛЬНЫЙ ПУХ — яралгы мамыгы
ЭМУ — эму, Австралия тәвә кошы
ЭНАЛИОРНИС — эналиорнис (акбур чоры кошы)
ЭНТОМОФАГИ — бөҗәгашар кошлар
ЭПИОРНИСООБРАЗНЫЕ — эпиорниссыманнар (үлеп беткән яңа аңкаулы кошлар)
ЭПИТЕКА — томшык өсте

Ю

ЮЛА (*лесной жаворонок*) — урман тургае
ЮРОК (*вьюрок*) — тау чыпчыгы

Я

ЯБИРУ — ябиру (ләкләкләр төре)
ЯГНЯТНИК (*бородач*) — бәрән бөркете, бәрәнче
ЯИЧНИК — күкәйлек
ЯИЧНЫЙ БЕЛОК — йомырка аксымы
ЯЙЦЕВОД — күкәй юлы
ЯЙЦО ПТИЧЬЕ — кош күкәе
ЯКАМАРА ЗЕЛЁНАЯ — яшел якамара (тукрансыманнар отрядыннан)
ЯКАМАРА РЫЖЕХВОСТАЯ — җирән койрыклы якамара
ЯКАМАРА ШИРОКОРОТАЯ — киң авызлы якамара
ЯКАМАРОВЫЕ (*блестянковые*) — ялтыравык чыпчыклар (семьялык)
ЯКАНА АВСТРАЛИЙСКАЯ — Австралия яканасы (уҗым шөлдиләреннән)
ЯКАНА АФРИКАНСКАЯ — Африка яканасы
ЯКАНА ИНДИЙСКАЯ (*якана бронзовокрылая*) — бронза канатлы һинд яканасы
ЯКАНА ФАЗАНОХВОСТАЯ (*водяной фазанчик*) — кыргавыл койрыклы якана, су кыргавылчыгы
ЯКАНЫ — яканнар
ЯСТРЕБ-ПЕРЕПЕЛЯТНИК (*малый ястреб*) — бүдәнә карчыгасы
ЯСТРЕБ-ТЕТЕРЕВЯТНИК — тавык карчыгасы
ЯСТРЕБ-ТЮВИК — тювик карчыга
ЯСТРЕБИНАЯ СОВА — карчыгасыман ябалак
ЯСТРЕБИНЫЕ — карчыга кошлар (семьялык)
ЯСТРЕБИНЫЙ КАНЮК — карчыгасыман елак сарыч
ЯЩЕРОХВОСТЫЕ — кәлтә кошлар

КӨРТЛЕК-СУЕР ҖИРДӘ ОЯ ТИБӘ, САНДУГАЧЛАР ТАЛДА МОҢ СИБӘ

Җәй килде исә туган як кырларында, болыннары, елгакүлләре һәм урманнарында нинди генә кошларны очратмыйсың. Галимнәр исәпләвенчә һәм күзәтүенчә, Татарстан территориясендә җәен канатлы дусларның өч йөзгә якын төре яши икән. Ә элекке Союзда ул 800 төр исәпләнгән. Тагын бер сан китерәсе килә: безнең республикада утрак рәвештә яшәүче алмышлап төр кош барлыгы да билгеле. Аларга төрчәләрен дә кертсәк, бу сан күпкә артачак.

Һәр тереклек, шул исәптән кошлар да Җир йөзенең теге яки бу өлкәләре, районнарының табигать шартларына яраклашканнар. Билгеле, алар арасында утраклыкны вакытлыча алыштыручылары да аз түгел. Шундыйларга күчмә кошлар керә. Ә менә ала карга, саескан, чыпчык, песнәк һ.б. утраклар.

Без, гадәттә, әлеге кошларга шулкадәр ияләшкәнбез, аларның барлыгын да күрмибез. Чөнки алар һәрчак безнең янда — авылда, каралты-кура тирәсендә. Табигатьне, кошларны өйрәним, белим дисәң, "эш"не шулардан башларга кирәк. Сез, саескан белән ала карганың нәрсәсен өйрәнәсең, алардан кем файда күргән, саескан — йомырка карагы, диярсез. Бу — ялгыш фикер. Мин әйтер идем: алар кешедән читләшмиләр, үзләренә күрә акыллы һәм зирәкләр дә.

Бер кышны авылда ала карганы берничә көн күзәттем. Әлеге кош иртәсен бакча коймасына килә дә куна. Күзләрен болдыр ишегенә төби. Янәсе, өйдән берәрсе ризык калдыклары чыгарып ташламасмы? Шатлыгыннанмы, карга кунаклаган урынында канатларын кагып куя, биегәндәй аякларын күтәргәли. Бу җан иясе тагын нишләр икән, — дип, болдыр эченә керәм, аны тәрәзәдән күзәтәм. Калдык ашамлык кисәкләрен элəктереп, "кунак" бәрәңге бакчасы ызанына барып төште, аннары табышын кибеп каткан алабута сабагы төбенә, карга яшерде. Кош берничә мәртәбә шундый очыш ясады, аннары койма төбендә калган ризык калдыкларын урында ашарга кереште. Менә син аны зирәк түгел, диген инде. Ул алдагы көннәргә үзенә азык запасы ясады. Үрмәләч, тукран, башка кайбер кошларның да кышка азык туплау гадәте бар.

Саескан да алардан калышмый икән. Җитмәсә, ул кешедән дә әлләни курыкмый, әрсезлеге дә җитәрлек. Шулай дигәннән, безнең бакчаларны үз итте бит саесканнар. Шундагы алмагач, миләш агачларында оя коралар, бала чыгаралар. Нәниләрен үстереп, алар белән бергә көннәр буе "чыкыр-чыкыр" килеп йөриләр. Саесканнар да — файдалы кошлар. Алар урманда һәм бакчаларда көзен коелган яфраклар астында яшеренеп яткан каты кортларны һ.б. бөҗәкләрне юк итәләр.

Бакчада ала яки кара карга күренсә, алар, бергә җыелып, "чакырылмаган кунак"ларны үз биләмәләреннән дәррәү куып чыгаралар.

Мин шундый хәлнең дә шаһиты булдым. Бакчамда мари урманнарыннан төпләп алып кайткан чыршы һәм нарат үсеп утыра. Хәзер алар, биек үсеп, киңәеп киттеләр. Бер язны пар ала карга наратта оя кора башлады. Ояларын бетереп кенә килгән көннәрнең берендә саесканнар каргаларга һөҗүмгә күчтеләр. Түзеп кенә тор ! Һөҗүм көчле булды. Пар ала карга түзмәде, каядыр очып киттеләр. Саесканнар ояларын пыран-заран китереп туздырдылар, чыбык-чабыкны каядыр ерак илтеп ташладылар. Әнә ничек тә була икән әле: чит биләмәгә тыгылсаң, хуҗалары сине тиз куып чыгаралар.

Биредә күкшә, миләш чыпчыгы кебек кошларга да урын юк. Саесканнар аларга яу кебек ташлана. Янәсе, сезнең яши торган җирегез — урман кочагы.

Моннан ун еллар чамасы элек безнең бакчачыларның әрсез бер саесканы бар иде. Ашыйсы килсә, ул ишек төбендә өйдән хуҗа чыкканны көтеп утыра, сыйланмыйча беркая да китми иде. Аның гадәте йорт саен "теләнеп" йөрү иде. Без үзебез дә яраттык ул кошны. Ишек янында кайчан күренер икән? — дип, көтә идек аны. Кош булса да, саесқан безнең мәрхәмәтлелекне бик яхшы аңлый иде.

Уйлап карасаң, кошлар кеше ярдәменә бик мохтаҗ. Әйе, җәен аларга яшәве җиңел — туклану өчен азык җитәрлек. Ә кышын? Елның бу фасылын канатлы дусларыбыз авыр кичерә, ачлыктан күпләп һәлак булалар. Бигрәк тә песнәкләр. Кышның җепшек көннәрендә агач ботаклары боз элпәсе белән каплана. Ә анда песнәкләр өчен күпме азык — ярыкларда кечкенә бөҗәкләр, корткыч кортларның курчаклары, йомыркалары яшеренгән була. Шуңа күрә песнәкләр һәм башка кошчыклар кышын авылга юнәләләр, каралты-кура тирәсенә елышалар.

Ярдәмгә килегез сез, балалар, кышын ачлыктан интегеп очып йөрүче кошларга! Алар өчен туклану җайланмалары булдырыгыз.

Уткойрык һәм песнәк — урман кошлары. Әмма алар бакчада да яшиләр. Яшиләр генә түгел, шунда оя коралар, бала чыгарып үстерәләр. Алар җәй буе җимеш агачларыннан корткыч бөҗәкләрне тотып ашыйлар. Шуның белән зур файда китерәләр.

Канатлы дусларның төрләре бик күп, дидек. Аларның берәүләре — урманда, икенчеләре — болын-кырларда, өченчеләре сулыкларда яшәү һәм үрчү өчен яраклашкан. Ә менә урман тавыгы, сандугачлар беренче җырларын сузганда, җирдә оя тибә, йомырка сала.

Мин бу җан иясен бик яхшы беләм. Малай чакта аның чебешләрен тотып, читлектә асрап караганым да бар. Бик терчә алар. Тик шунысы уңайсыз булды: мин аларга нәрсә ашатасын белми идем. Алларына ипи валчыклары, төрле ярма, вак чебен, хәтта җансыз кырмыскалар да сала идем. Ни хикмәт, алларында азык шул килеш кала иде. Озын сүзнең кыскасы, чебиләрем, тишек табып, читлектән чыгып качтылар. Мин бу шөгыльдән кул селектем. Нәниләрне тоткынлыкта нигә газапларга? Яши бирсеннәр үзләренең урманнарында.

Билгеле, аларны тотуы җиңел эш түгел. Алар, күз ачып йомганчы, үлән арасына, агач куелыгына керәп качалар. Ә аналары, канаты каерылган кош кебек, уңга-сулга ава-түнә сине үз артыннан ияртә. Янәсе, мин яралы, мине тот. Алданып аның артыннан йөгергәндә, чебешләрдән җил искән була. Ана көртлекнең бу хәйләкәрлегенә тиз төшендем, балалары артыннан чабып, аларны әләктерә идем. Үсә төшкәч, шуны аңладым: кошларны һич тә кыерсытырга ярамый. Минутлык, сәгатьлек шуклыкка бирелеп, кош язмышы белән уйнау яхшы "һөнәр" түгел. Шулаен-шулай да, табигать сөючеләр, натуралистлар арасында суерларны (урман күркәләрен) кулга ияләштерүчеләр, аларны вольерларда асраучылар да бар. Әйтик, Мәскәү читендә яшәүче берәү егермеләп суер тота. Бу кошлар, урманда яшеренеп яшәсәләр, кеше күзенә күренмәскә тырышсалар да, вольерда үзләрен әйбәт хис итәләр. Хуҗалары алардан үрчем алырга да җыена.

Минемчә, безнең республика табигате шартларында кашкалакны да (су тавыгы) кулга ияләштерергә һәм асрарга мөмкин. Ул һәм аның бер төрчәсе булган камыш тавыгы җәйге чорны безнең як күлләрендә һәм сазлыкларында да кичерәләр. Аларны Казанның камышлы күлләрендә дә очратырга була. Мәсәлән, камыш тавыклары безнең йорт каршындагы күлчектә яздан алып октябрь аена кадәр яшиләр, җәен яшь токым үстерәләр. Мин аларны бинокльдән һәркөн диярлек күзәтәм. Билгеле, алар кешегә күренмәскә тырышалар. Биек

камышлар арасыннан чыгып, күл өстен каплаган мөгезь-яфрак, бака тәңкәсе, камыш һ.б. белән туклананалар. Ә кыр үрдәкләренең кешеләргә исләре дә китми. Якын-тирәдә яшәүче кешеләр аларны ипи белән сыйлыйлар. Гомумән Казан күлләрендә кыр үрдәкләре бик күп.

Кашкалак һәм камыш тавыгы зурлыклары белән уртача кошлардан санала. Төсләре кара, кыска койрыклы һәм озын аяклылар. Гәүдәләренең ян-ягыннан тасма сыман аксыл-соры төстәге бизәк сузыла. Алар йөзәләр дә, үрдәк кебек чумалар да.

Безнең урманнарда яшәүче кошлар арасында матурлары да хәтсез. Утрак купшыл да — шундыйларның берсе. Чыпчык кадәрле бу кошчыкка юкка гына шундый исем бирмәгәннәр. Табигать аңа күзләрне камаштырырлык төс-бизәкләр биргән. Безнең якның җәйге кунагы шәүлегән (яңгыр теләнчесе) — алтын-сары, кыштума яшькелт-зәңгәр "күлмәк"ләре белән кешене сокландырсалар, купшыл исә маңгае һәм тамак асты карасу-кызыл, муены кара һәм ак, аркасы һәм түше кызгылт-көрән, канатлары сары, каралы-аклы төсләре белән һәркемне үзенә җәлеп итә. Шул чибәрлекләре аркасында, алар шәһәр малайлары читлекләренә дә эләгәләр.

Купшыллар туклану ягыннан талымсызлар — урманда агач, кырда тигәнәк, алабута орлыклары белән тамак ялгыйлар. Алар үзләренчә җырлаган да булалар.

Кыштуманы башка кошчыклар белән бутавы кыен. Аның биләмәсе — инеш, кечкенә елгалар. Ул, ярда оялап бала чыгарса да, көннәре суда маймычлар аулап уза, су төбендәге бөҗәкләрне тота. Кыштума — су кошчыгы. Шул тирәлеккә яраклашкан ул. Томшыгы зур һәм без кебек очлы, койрыгы бик кыска, аяклары кыска һәм таза. Бу кош кышкы салкыннардан да курыкмый. Елга-инешнең боз белән капланмаган урыннарында сай суга чумып, су астыннан йөгереп, үзенә азык таба. Аксыл-сары түшле, коңгырт-карасу төсләргә манчылган су чыпчыгы да, кыштума кебек, елга-инеш буйларында яши, судагы тереклек белән туклана.

Татарстан территориясендә күп төрле кошлар яши. Бу исә республикабызның табигать шартларының уңайлы булуы белән аңлатыла. Шуңа күрә бездә утырма, күчмә канатлы дуслар төре дә күп. Язын безнең як аша Төньякка, Себер тайгаларына үтүче кошлар да безнең урманнарда һәм сулыкларда тукталыш ясыйлар, сәфәрләрен дәвам иттерү өчен көч туплыйлар.

КАСЫЙМ ТӘХАУ

Кошлар

А

АВСТРАЛИЯ АККҮЗ ЧЫПЧЫГЫ — белоглазка австралийская
АВСТРАЛИЯ ИЛГИЗӘРЛӘРЕ — австралийские странники
АВСТРАЛИЯ КАРЧЫГАСЫ — чеглок австралийский
АВСТРАЛИЯ ТОРНАСЫ — журавль австралийский
АВСТРАЛИЯ ЯКАНАСЫ (*уҗым шөлдиләреннән*) — якана австралийская
АВЫЛ КАРЛЫГАЧЫ — ласточка деревенская, касатка
АГАЧ КАРГАЛАРЫ (*күк каргалар*) — сизоворонковые, древесные ракши
АГАЧ КЕРӘШӘЛӘРЕ — стрижи древесные
АГАЧ КОШЛАРЫ — древесницевые
АГАЧ КУЫШЫНДА ОЯЛАУЧЫЛАР — дуплогнёздники
АГАЧ КУЫШЫНДАГЫ ОЯ — дуплянка
АГАЧ ТАВЫКЛАРЫ (*гокко, кракслар*) — древесные куры , гокко, краксы
АГАЧ ҮРДӘКЛӘРЕ — утки древесные
АГАЧ ЧЫПЧЫКЛАРЫ — вьюрки древесные
АГАЧ ҺӨДҺӨДЛӘРЕ — удоды древесные
АГАЯК (*миләш чыпчыкларыннан*) — белоножка
АДЕЛЬ ПИНГВИНЫ — пингвин Адели
АЕРЧА КОЙРЫКЛЫ ТИЛГӘН — коршун вилохвостый
АЕРЫЛМАС ТУТЫЙ КОШЛАР — неразлучники
АК АКЧАРЛАК — крачка белая
АК АРКАЛЫ ДАВЫЛ КОШЫ — альбатрос белоспинный
АК АРКАЛЫ ТУКРАН — дятел белоспинный
АК БАШЛЫ ДИҢГЕЗ БӨРКЕТЕ — орлан белоголовый
АК БАШЛЫ САВКА (*үрдәкләрдән*) — савка белоголовая
АК БАШЛЫ СИП (*грифлардан*) — сип белоголовый
АК БАШЛЫ ТАШ ЧЫПЧЫГЫ — каменка-плешанка
АК БАШЛЫ ТЫЧКАН-КОШ — птица-мышь белоголовая
АК БИЛЛЕ КЕРӘШӘ — стриж белопоясный
АК БУГАЗЛЫ МАМЫККОШ — пуховка белогорлая
АК БҮРЕКЛЕ СОЛЫ ЧЫПЧЫГЫ — овсянка белошапочная

АК ДРОНТ (*бурбон дронты*) — дронт белый, дронт бурбонский
АК ИҢСӘЛЕ ДИҢГЕЗ БӨРКЕТЕ — орлан белоплечий
АК КАНАТЛЫ АКЧАРЛАК — крачка белокрылая
АК КАНАТЛЫ КУГЫЧ — погоныш белокрылый
АК КАНАТЛЫ ТУРГАЙ — жаворонок белокрылый
АК КАНАТЛЫ ЧУКЫР — клёст белокрылый
АК КАШЛЫ САЙРАР САНДУГАЧ — дрозд белобровик
АККОЙРЫК — белохвост
АК КОЙРЫКЛЫ ДИҢГЕЗ БӨРКЕТЕ — орлан-белохвост
АК КОЙРЫКЛЫ КОМ ШӨЛДИЕ — песочник белохвостый
АК КОЛАКЛЫ КАРА КАКАДУ — какаду белоухий чёрный
АККОРСАК — белобрюшка
АК КОРСАКЛЫ ДАЛА КҮГӘРЧЕНЕ — рябок белобрюхий
АК КОРСАКЛЫ КЕРӘШӘ — стриж белобрюхий
АК КОРСАКЛЫ ТУРАКО — турако белобрюхий
АККОШ — лебедь
АК КӨРТЛЕК — куропатка белая
АККҮЗ КОШЛАР (*сайрар чыпчыклардан*) — белоглазковые
АК КҮЗЛЕ ЧУМГАЛАК — нырок белоглазый
АК ЛАЧЫН (*аучылык кошы*) — кречет белый
АК ЛӘКЛӘК — аист белый
АК МАҢГАЙЛЫ КАЗ — гусь белолобый
АК МАҢГАЙЛЫ КАЗАРКА — казарка белолобая
АКМУЕН — белошейка
АК МУЕНЛЫ ДРОЗД — дрозд белогорлый
АК МУЕНЛЫ КАЗ — белошей
АК МУЕНЛЫ САКАЛТӘЙ (*тукрансыманнардан*) — бородатка белошеяя
АК МУЕНЛЫ ЧЕБЕНЧЕ — мухоловка-белошейка
АК ПЕСНӘК — лазоревка белая
АК ТОМШЫКЛЫ ТУКРАН — дятел белоклювый
АК ТОРНА — журавль белый, стерх
АК ТУКРАН — дятел белый
АК УҖЫМ ШӨЛДИЛӘРЕ — ржанки белые
АКЧАРЛАК — чайка
АКЧАРЛАК КОШЛАР (*семьялык*) — чайковые
АК ЧЕЛӘННӘР — цапли белые
АК ЧЫРЫЛДАВЫК (*ябалаксыманнардан*) — сипуха белая
АК ЧӘВЕРЧЕК — трясогузка белая
АК ЯБАЛАК — сова белая
АК ЯҢАКЛЫ АКЧАРЛАК — крачка белощёкая

АК ЯҢАКЛЫ БАНАНАШАР — бананоед белощёкий
АК ЯҢАКЛЫ ВЫЛБЫЛ — бюльбюль белощёкий
АК ЯҢАКЛЫ КАЗАРКА — казарка белощёкая
АЛ АКЧАРЛАК — чайка розовая
АЛА КАРГА — ворона серая
АЛА-КОЛА ЗУР ЯР ЧЫПЧЫГЫ — зимородок большой пегий
АЛА ТУКРАН — дятел седой
АЛА ЧУМГАЛАК (*үрдәкләр ыругыннан*) — гоголь
АЛДАР ЧЫПЧЫК — славка-завирушка
АЛЕУТ АКЧАРЛАГЫ — крачка алеутская
АЛКАЛЫ УРМАН КҮГӘРЧЕНЕ — горлица кольчатая
АЛМАБАШ (*сыбызгы чүрәкәй*) — чирок-свистунок
АЛМАЗ КЫРГАВЫЛ — фазан алмазный
АЛСУ БАБАКОШ — пеликан розовый
АЛСУ КАКАДУ — какаду розовый
АЛСУ КҮГӘРЧЕН — голубь розовый
АЛСУ ФЛАМИНГО — фламинго розовый
АЛ СЫЕРЧЫК — скворец розовый
АЛТАЙ КҮРКӘСЕ — улар алтайский
АЛТЫН КАРГА (*сары карга*) — щурка золотистая
АЛТЫН КЫРГАВЫЛ — фазан золотой
АЛТЫНСЫМАН АРАТИНГА — аратинга золотистый
АЛТЫН ТУКРАННАР — дятлы золотые
АЛТЫН ШӨЛДИ — ржанка золотистая
АЛЫП ДАВЫЛ КОШЫ — буревестник гигантский
АЛЫП ЧЕБЕНКОШ — колибри исполинский
АЛЬБАТРОС — давыл кошы
АЛЬП ТАВЫ ЧӘҮКӘСЕ — галка альпийская
АМАЗОН ТУТЫЙ КОШЛАРЫ — попугаи амазонские
АМЕРИКА БАЙГЫШЫ — филин американский
АМЕРИКА ГРИФЛАРЫ — американские грифы
АМЕРИКА ТОРЫМТАЕ (*төн лачыны*) — пустельга американская
АМЕРИКА ТӘПИЧӘ АЯГЫ — лапчатоног американский
АМЕРИКА ӘРӘМӘ ЧЫПЧЫКЛАРЫ (*урман сайрар кошлары*) — американские славковые (лесные певуны)
АМУР ЯГЫЛБАЕ — кобчик амурский
АНА КАЗ — гусыня
АНА КҮГӘРЧЕН — голубка
АНА КҮРКӘ — индейка, индюшка
АНА КҮРКӘ-ГРИФ — гриф-индейка
АНАЛЫК ҖИҢСӘСЕ — влагалище

АНИ КҮКЕСЕ — кукушка ани
АНТИГОНА (*һинд торнасы*) — антигона, журавль индийский
АОРТАНЫҢ (*сул як*) ВЕНА ДУГАСЫ — веночная дуга аорты
АПТЕРИЙЛАР (*кош тиресендә каурыйсыз ялангач урыннар*) — аптерии
АРА ТУТЫЙ КОШЛАРЫ — попугаи ара
АРАМИЛАР (*сазлык көтүчеләре; торнасыманнардан*) — арамовые журавли, пастушковые журавли
АРАРА (*чын ара*) — арара
АРАРАУНА (*тутый кошлардан*) — арараунa
АРГУСЛАР (*кыргавыллардан*) — аргусы
АРКА МИЕ — спинной мозг
АРТКЫ БАРМАК — задний палец.
АРХЕОПТЕРИКС (*казылма кош*) — археоптерикс (первоптица)
АРЧА ЯСМЫК ЧЫПЧЫГЫ — чечевица арчовая
АСЫЛМА ОЯ — висячее гнездо
АСЫЛМА ТУТЫЙ КОШЛАР — попугаи висячие
АСЫЛТАШ ТӨСЛЕ ЧЕБЕНКОШ — колибри топазо-рубиновый
АТА КАЗ — гусак
АТА ҮРДӘК — селезень
АУЛАУЧЫ КОШЛАР — птицы ловчие
АУЧЫЛЫК КОШЛАРЫ — птицы промысловые
АФРИКА КАРЧЫГАСЫ — чеглок африканский
АФРИКА ТАВИС КОШЫ — павлин африканский
АФРИКА ТӘВӘ КОШЫ — страус африканский
АФРИКА ТӘПИЧӘ АЯГЫ — лапчатоног африканский
АФРИКА ТӨН КҮГӘРЧЕНЕ — козодой африканский
АФРИКА ЯКАНАСЫ — якана африканская
АЧЫК АВЫЗЛЫ ЛӘКЛӘК — аист-разиня
АЧЫК ЗӘҢГӘР ТӨСЛЕ ЛОРИ — лори ультрамариновый
АШЛЫК ИБИСЫ — каравайка
АҢГЫРА КОШЛАР (*давыл кошларыннан*) — глупыши
АҢГЫРА КӨРӘН АКЧАРЛАК — крачка глупая бурая

Б

БАБАКОШ — пеликан
БАБАКОШЛАР (*семьялык*) — пеликановые
БАБАКОШСЫМАННАР (*ишкәгаяклылар*) — пеликанообразные (веслоногие)

БАЙГЫШ (*мәче башлы ябалак*) — филин обыкновенный
БАЙГЫШЛАР (*ябалак кошларның бер ыругы*) — филины
БАЙРАКЛЫ ЧЕБЕНКОШ — колибри-знаменосец
БАКААВЫЗЛАР (*төн күгәрченнәре*) — лягушкороты, козодои
БАКЛАН (*су кошы*) — баклан
БАКЛАННАР (*семьялык*) — баклановые
БАКЧА КАМЫШ ЧЫПЧЫГЫ — камышевка садовая
БАКЧА СОЛЫ ПЕСНӘГЕ — овсянка садовая
БАКЧА ЧЫПЧЫГЫ — славка садовая
БАКЫР ТӨСЛЕ ТУКРАН — дятел медный
БАЛАН ЧЫПЧЫГЫ (*карабүрек*) — снегирь
БАЛА ЧЫГАРУЧЫ КОШЛАР — выводковые птицы
БАЛАШАР — медоед
БАЛДАКСЫМАН КИМЕРЧӘК — хрящ перстневидный
БАЛИМӘР КОШЛАР — медососовые
БАЛ КҮРСӘТКЕЧ КОШЛАР (*семьялык*) — медоуказчиковые
БАЛОБАН (*лачын төре*) — балобан
БАЛТАЧЫК (*ишкәкканатлылардан*) — топорик
БАЛЫК АШАУЧЫ КОШЛАР — птицы рыбоядные
БАЛЫК БАЙГЫШЫ — филин рыбный
БАНАНАШАРЛАР (*кәккүкләр отрядыннан*) — бананоеды
БАНКИВ (*куаклык*) ТАВЫГЫ — банкивская (кустарниковая) курица
БАНКИВ ӘТӘЧЕ (*кыргавыллардан*) — банкивский петух
БАННЕРМАН ТУРАКОСЫ (*күкесыманнардан*) — турако Баннермана
БАРМАКЛАР БУЫНЫ — фаланга пальцев
БАСУ ТУРГАЕ (*сабан тургае*) — жаворонок полевой
БАШ АРТЫ БҮЛТӘЙМӘСЕ — затылочный мыщелок
БЕЗКОЙРЫК (*үрдәк төре*) — шилохвостка
БЕЗТОМШЫК (*ужым шөлдиләре ыругы*) — шилоклювка
БЕЗТОМШЫКЛЫЛАР — шилоклювые
БЕНГАЛИЯ ГРИФЫ — гриф бенгальский
БЕР ГЕНӘ АНА ЗАТ БЕЛӘН ЯШӘҮЧЕ АТА КОШЛАР — моногамные птицы
БЕРГӘ ЯШӘҮЧЕ КОШЛАР — колониальные птицы
БЕР ОЯ БАЛА КОШЧЫКЛАР — выводок птенцов
БЕТЕП БАРУЧЫ КОШЛАР — птицы исчезающие
БИБЕК (*тәкәрлек*) — чибис, пигалица
БИЗЧЕЛ АШКАЗАНЫ — желудок железистый
БИЗӘКЛЕ ЧУЛЛЫКЛАР — бекасы цветные
БИЗӘКЛЕ ҺИНД ТӘКӘРЛЕГЕ — чибис индийский украшенный
БИТ ДИСКЫ — лицевой диск
БИЮЧЕ ТАШ ЧЫПЧЫГЫ — каменка-плясунья

БОЛЫН КАРЛЫГАЧЫ (*шөлдиләрдән*) — тиркушка луговая, ласточка луговая
БОЛЫН КАРЧЫГАСЫ — лунь луговой
БОЛЫН КУПШЫСЫ (*дроздлардан*) — чекан луговой
БОЛЫН ТУРГАЕ — конёк луговой
БОРЫНГЫ АКЧАРЛАК — чайка реликтовая
БОЖЫР — рябчик
БРОНЗА КАНАТЛЫ ҺИНД ЯКАНАСЫ (*шөлдиләрдән*) — якана индийская, якана бронзовокрылая
БУЙ-БУЙЛЫ ТЫЧКАН-КОШ — птица-мышь полосатая
БУЙ-БУЙЛЫ ЯР ЧЫПЧЫГЫ (*кыштума*) — зимородок полосатый
БУЙВОЛ КОШЛАРЫ (*тукыр кошлардан*) — буйволовы птицы (ткачиковые)
БУЙВОЛ СЫЕРЧЫГЫ (*үгез чукучы*) — буйволов скворец (волоклюй)
БУРГОМИСТР (*котып акчарлагы*) — бургомистр, полярная чайка
БЫЛБЫЛЛАР (*кыска бармаклы сандугачлар*) — бюльбюли, коротколапые дрозды
БЫТБЫЛДЫК (*бүдәнә*) — перепел, перепёлка
БӘЛӘКӘЙ ШӨЛДИ — кроншнеп-малютка
БӨДРӘ БАБАКОШ — пеликан кудрявый
БӨРКЕТ — беркут
БӨРТЕГАШАР КОШЛАР — птицы зерноядные
БӨҖӘГАШАР КОШЛАР — птицы насекомоядные
БҮДӘНӘ (*бытбылдык*) — перепел
БҮДӘНӘ КАРЧЫГАСЫ (*кечкенә карчыга*) — ястреб-перепелятник, ястреб малый
БҮКСӘ — зоб
БҮКСӘЧ КҮГӘРЧЕННӘР — дутыши, голуби дутыши
БҮКСӘЧ ШӨЛДИ — кулик-дутыш
БҮЛТӘЙМӘ — мыщелок
БҮРЕК (*кошларда*) — хохолок
БҮРЕКЛЕ БАКЛАН — баклан хохлатый
БҮРЕКЛЕ КАРАГАЙ ҮРДӘК — чернеть хохлатая
БҮРЕКЛЕ КАРИАМА (*торнасыманнардан*) — кариама хохлатая
БҮРЕКЛЕ КЕРӘШӘЛӘР — стрижи хохлатые
БҮРЕКЛЕ КҮКЕ — кукушка хохлатая
БҮРЕКЛЕ ПЕСНӘК — синица хохлатая
БҮРЕКЛЕ ТИНАМУ — тинаму хохлатый
БҮРЕКЛЕ ТУРАКО — турако хохлатый
БҮРЕКЛЕ ТУРГАЙ — жаворонок хохлатый
БҮРЕКЛЕ ШӨПШӘАШАР — осоед хохлатый

БҮРЕКЛЕ ЯБАЛАКЧЫ ТӨН КҮГӘРЧЕНЕ — козодой совиный хохлатый
БҮРЕКЛЕ ЯР ЧЫПЧЫГЫ — зимородок хохлатый
БҮТӘКӘ — желудок мускульный

В

ВАК БӨРКЕТЛӘР — подорлики-крикуны
ВАК ЧЕБЕНЧЕ — мухоловка малая
ВАК ЯБАЛАКЧЫКЛАР — сычики
ВАК ЯҢГЫР ЧЫПЧЫГЫ — зуёк малый
ВАНГАЛАР (*чыпчыксыманнардан*) — ванговые
ВЕРТИКАЛЬ КҮЧЕП ЙӨРҮЛӘР — вертикальные кочёвки
ВИРЕОННАР (*каракошларга охшаган кошлар*) — виреоновые

Г

ГАВАЙ БАЛАШАРЛАРЫ (*сайрар чыпчыклар семьялыгы*) — гавайские цветочницы
ГАВАЙ КАЗАРКАСЫ — казарка гавайская
ГАГА (*диңгез үрдәге*) — гага
ГАГАРА (*диңгез кошы*) — гагара
ГАГАРАСЫМАННАР (*отряд*) — гагарообразные
ГАГАРКА (*ишкәкканатлылардан*) — гагарка
ГАДИ АЛА ЧУМГАЛАК (*үрдәкләр төре*) — гоголь обыкновенный
ГАДИ БАЙГЫШ — филин обыкновенный
ГАДИ ГАГА — гага обыкновенная
ГАДИ ДРОНТ (*додо*) — дронт обыкновенный (додо)
ГАДИ ДҮДӘК (*дала күркәсе*) — дрофа обыкновенная
ГАДИ ЕЛАК КАРЧЫГА — канюк обыкновенный (сарыч)
ГАДИ ЕЛАНМУЕН — змеешейка обыкновенная
ГАДИ ЙӨГЕРЕК ШӨЛДИ — бегунок обыкновенный
ГАДИ КАРАКАРА (*каранчо*) — каракара обыкновенная, каранчо
ГАДИ КЫРГАВЫЛ — фазан обыкновенный
ГАДИ МИСЫР ТАВЫГЫ — цесарка обыкновенная
ГАДИ СОЛЫ ЧЫПЧЫГЫ — овсянка обыкновенная
ГАДИ СЫЕРЧЫК — скворец обыкновенный
ГАДИ ТАВИС КОШ — павлин обыкновенный
ГАДИ ТАШ ЧЫПЧЫГЫ — каменка обыкновенная
ГАДИ ТӘВӘ КОШЫ — нанду обыкновенный

ГАДИ ТӨН КҮГӘРЧЕНЕ — козодой обыкновенный
ГАДИ УРМАН КҮГӘРЧЕНЕ — горлица обыкновенная
ГАДИ УТКОЙРЫК (*такырбаш*) — горихвостка обыкновенная, лысушка
ГАДИ ЧИКЕРТКӘ ЧЫПЧЫК — сверчок обыкновенный
ГАДИ ЧУЛЛЫК (*шөлдиләр төре*) — бекас обыкновенный
ГАДИ ЯБАЛАКЧЫК — совка обыкновенная (сплюшка, зорька)
ГАДИ ЯР ЧЫПЧЫГЫ — зимородок обыкновенный
ГАДИ ЯСМЫК ЧЫПЧЫГЫ — чечевица обыкновенная
ГАИЧКА (*песнәкләрдән*) — гаичка
ГАЛАПАГОС ПИНГВИНЫ — пингвин галапагосский
ГАЛАПАГОС ЧЫПЧЫКЛАРЫ (*Дарвин чыпчыклары*) — галапагосские вьюрки, Дарвиновы вьюрки
ГАЛСТУКЛЫ ШӨЛДИ — галстучник (зуёк)
ГАРПИЯ-МАЙМЫЛАШАР (*карчыгасыманнардан*) — гарпия-обезьяноед
ГАРШНЕП (*шөлдиләрдән*) — гаршнеп
ГВАТЕМАЛА КВЕЗАЛЫ — квезал гватемальский
ГЕСПЕРОРНИССЫМАННАР (*акбур чоры кошлары*) — гесперорнисообразные (птицы мелового периода)
ГОАЦИН (*кәккүкләрдән*) — гоацин
ГОККО (*кракс*) — гокко, кракс
ГОМОЙТЕРМЛЫК (*тәндә даими температура*) — гомойтермность
ГРИФ-АНА КҮРКӘ — гриф-индейка
ГРИФСЫМАН ДИҢГЕЗ БӨРКЕТЕ (*пальма грифы*) — грифовый орлан, пальмовый гриф
ГРИФ-УРУБУ — гриф-урубу
ГУАНО (*диңгез кошлары тизәге*) — гуано
ГУАХАРО (*симез кошлар*) — гуахаро, жиряки
ГУЛЬДОВ АМАДИНАСЫ — амадина Гульдова
ГҮЗӘЛ АМАЗОНА (*тутый кош төре*) — амазона великолепная
ГҮЗӘЛ ТУТЫЙ КОШЛАР — попугаи благородные, ожерельевые

Д

ДАВЫЛ КОШЛАРЫ (семьялык) — буревестниковые, альбатросовые
ДАВЫЛ ХӘБӘРЧЕСЕ — буревестник
ДАВЫЛ ХӘБӘРЧЕСЕСЫМАННАР (*көпшәборынлылар*) — буревестникообразные, трубконосые
ДАЛА БӨРКЕТЕ — орёл степной
ДАЛА КАРЧЫГАСЫ — лунь степной

ДАЛА КҮГӘРЧЕНЕ — копытка, саджа
ДАЛА КҮГӘРЧЕННӘРЕ (*семьялык*) — рябки, рябковые
ДАЛА ТАВЫГЫ — тетерев степной
ДАЛА ТИРКУШКАСЫ (*шөлдиләрдән*) — тиркушка степная
ДАЛА ТОРНАСЫ — авдотка
ДАЛА ТОРЫМТАЕ — пустельга степная
ДАЛА ТУРГАЕ — жаворонок степной
ДАРВИН НАНДУЫ (*тәвә кошы*) — нанду Дарвина
ДАУРИЯ ТОРНАСЫ — журавль даурский
ДАУРИЯ ЧӘҮКӘСЕ — галка даурская
ДЕККЕН ТОКОСЫ (*кара томшыклы токо*) — токо Деккена, токо черноклювый
ДЕКОРАТИВ КҮГӘРЧЕННӘР — голуби декоративные
ДЖЕК (*күяз дүдәк*) — джек, дрофа-красотка
ДЖУНГЛИ ТАВЫГЫ — джунглевая курица
ДИВАР ҮРМӘЛӘЧЕ — стенолаз
ДИҢГЕЗ АКЧАРЛАГЫ — чайка морская
ДИҢГЕЗ БӨРКЕТЕ — орлан
ДИҢГЕЗ КАРАГАЕ (*үрдәкләр төре*) — чернеть морская
ДИҢГЕЗ КОМ ШӨЛДИЕ — песочник морской
ДИҢГЕЗ ТУПИГЫ (*ишкәгаяклылардан*) — тупик морской
ДИҢГЕЗ ҮРДӘГЕ — морянка, морская утка, кайра
ДРОЗД КОШЛАР (*сайрар чыпчыклар семьялыгы*) — дроздовые
ДРОЗДСЫМАН КАМЫШ ЧЫПЧЫГЫ — камышевка дроздовидная
ДРОНГОЛАР (*шәүлегәннәр семьялыгы*) — дронговые
ДРОНТОЛАР (*күгәрченсыманнар семьялыгы; кырып бетерелгәннәр*) — дронтовые
ДУЛКЫНЛЫ АСТРИЛЬД — астрильд волнистый
ДУЛКЫНЛЫ ТУТЫЙ КОШ — попугай волнистый
ДҮДӘК — дрофа
ДҮДӘКЛӘР (*торнасыманнардан*) — дрофиные
ДҮРТКАНАТ (*төн күгәрченнәреннән*) — четверокрыл

Е

ЕЛАК КАРЧЫГАЛАР — сарычи (канюки)
ЕЛАК КУРГАН КАРЧЫГАСЫ — канюк-курганник
ЕЛАК ТУНДРА КАРЧЫГАСЫ — канюк мохноногий (зимняк)
ЕЛАНАШАР (*карчыга*) — змееяд
ЕЛАНМУЕННАР — змеешейковые

ЕЛГА АКЧАРЛАГЫ — крачка речная
ЕЛГА АКЧАРЛАКЛАРЫ (*семьялык*) — крачки речные
ЕЛГА ЧИКЕРТКӘ ЧЫПЧЫГЫ — сверчок речной
ЕЛГА ҮРДӘКЛӘРЕ (*затлы үрдәкләр*) — речные утки, благородные утки
ЕЛЛЫК КҮЧЕШ КУПШЫЛЫГЫ — переходный годовой наряд
ЕЛЛЫК КУПШЫЛЫК — годовой наряд
ЕРАК КӨНЧЫГЫШ ШӨЛДИЕ — кроншнеп дальневосточный
ЕРАК КӨНЧЫГЫШ ЛӘКЛӘГЕ — аист дальневосточный
ЕРТКЫЧ ЛАЧЫНСЫМАННАР — хищные соколообразные

З

ЗАРАРЛЫ КОШЛАР — птицы вредные
ЗАТЛЫ АМЕРИКА КОНДОРЫ — кондор королевский (американский)
ЗАТЛЫ ГРИФ — гриф королевский
ЗАТЛЫ КЫРГАВЫЛ — фазан королевский
ЗАТЛЫ ПИНГВИН — пингвин королевский
ЗАТЛЫ ЯР ЧЫПЧЫГЫ — зимородок королевский
ЗЕБРАСЫМАН АСТРИЛЬД (*тукыр кошлардан*) — астрильд зебровый
ЗОНД КУКАЛЕ — кукаль зондский
ЗУР АК ЧЕЛӘН — цапля белая большая
ЗУР АРГУС (*кыргавыллардан*) — аргус большой
ЗУР БАКЛАН — баклан большой
ЗУР БҮКСӘЛЕ ЙӨГЕРЕК ШӨЛДИЛӘР — бегунки зобатые
ЗУР ГОККО (*тавыклар төре*) — большой гокко
ЗУР ДИҢГЕЗ АКЧАРЛАГЫ — чайка большая морская
ЗУР КАРАКОШ — сорокопут большой
ЗУР КАРА ТУКРАН — желна
ЗУР КОЛАКЛЫ КЫРГАВЫЛ — фазан ушастый
ЗУР КОЛАКЛЫ ЯБАЛАК — сова ушастая
ЗУР КРОНШНЕП (*шөлдиләрдән*) — кроншнеп большой
ЗУР КҮКРӘК МУСКУЛЫ — большая грудная мышца
ЗУР КҮЛБОГА — выпь большая
ЗУР ПЕСНӘК — синица большая, зелёнчик
ЗУР САКАЛТӘЙ (*тукрансыманнардан*) — бородатка большая
ЗУР ТОМШЫКЛЫ ЛӘКЛӘК — аист-клювач
ЗУР ТОМШЫКЛЫ АЛА КАРГА — ворона большеклювая

ЗУР УЛИТ (*шөлдиләрдән*) — улит большой
ЗУР УРМАН КҮГӘРЧЕНЕ — горлица большая
ЗУР УҖЫМ ШӨЛДИЕ — веретенник большой
ЗУР ФРЕГАТ (*ишкәгаяклылар отрядыннан*) — фрегат большой
ЗУР ЧОМГА (*үрдәкләрдән*) — поганка большая (чомга)
ЗУР ЧУАР ТУКРАН — дятел большой пёстрый, дятел большой
ЗУР ЧУМГАЛАК ҮРДӘК — крохаль большой
ЗУР ҺИНД МӨГЕЗБОРЫНЫ (*калао*) — носорог большой индийский, калао
ЗӘҢГӘР БАШЛЫ АСЫЛМА ТУТЫЙ КОШ — попугай висячий синеголовый
ЗӘҢГӘР БУГАЗЛЫ ТУТЫЙ КОШ — попугай синегорлый
ЗӘҢГӘР БУЙ-БУЙ ЛОРИ — лори синеполосатый
ЗӘҢГӘР ВАНГА — ванга голубая
ЗӘҢГӘР КАШЛЫ МОМОТ (*күк каргасыманнардан*) — момот синебровий
ЗӘҢГӘР КОШ (*миләш чыпчыкларыннан*) — синяя птица
ЗӘҢГӘР МАҢГАЙЛЫ АМАЗОНА — амазона синелобая
ЗӘҢГӘР МАҢГАЙЛЫ ЛОРИКЕТ — лорикет синелобый
ЗӘҢГӘР САЕСКАН — сорока голубая
ЗӘҢГӘР-САРЫ АРА — ара сине-жёлтый
ЗӨБӘРҖӘТ ЧЕБЕНКОШ — колибри-изумруд

И

ИБИС (*ләкләксыманнардан*) — ибис
ИБИСЛАР (*семьялык*) — ибисовые
ИЗГЕ ИБИС — ибис священный
ИЗГЕ ЯР ЧЫПЧЫГЫ — зимородок священный
ИКЕ МӨГЕЗЛЕ МӨГЕЗБОРЫН КОШЛАР (*шөлдисыманнардан*) — двурогие птицы-носороги
ИКЕНЧЕ ДӘРӘҖӘДӘГЕ ЧАЛГЫЙ КАУРЫЙЛАР — второстепенные маховые перья
ИЛГИЗӘР ДАВЫЛ КОШЫ — альбатрос странствующий
ИЛГИЗӘР КҮГӘРЧЕН — голубь странствующий
ИМПЕРАТОР ПИНГВИНЫ — пингвин императорский
ИМӘНБОРЫН — дубонос
ИМӘН ЧИКЛӘВЕГЕ ТУКРАНЫ — дятел желудёвый
ИМӘНЛЕК ЧЫПЧЫГЫ — дубровник

ИНКА-ЧЕБЕНКОШ — колибри-инка
ИНКЛАР АКЧАРЛАГЫ — крачка инков
ИПАТКА (*ишкәкканатлылардан*) — ипатка
ИСЛАНДИЯ КОМ ШӨЛДИЕ — песочник исландский
ИСЛАНДИЯ ЧУМГАЛАГЫ (*үрдәкләр төре*) — гоголь исландский
ИХТИОРНИСЛАР (*үлеп беткән җилпәзә койрыклы кошлардан*) — ихтиорнисы
ИШКӘГАЯКЛЫЛАР — веслоногие
ИШКӘККАНАТЛЫЛАР — чистики
ИШКӘККАНАТЛЫ КОШЛАР (*семьялык*) — конюги (чистиковые)
ИҢБАШ КАУРЫЙЛАРЫ — плечевые перья

Й

ЙОКЫЧАН ЯБАЛАКЧЫК — сплюшка, зорька
ЙОМШАК КАУРЫЙЛЫЛАР (*иренчәкләр*) — пуховковые, ленивковые
ЙОМЫРКА АКСЫМЫ — яичный белок
ЙОМЫРКА КАБЫГЫ — скорлупа яйца
ЙОМЫРКА КАБЫГЫ АСТЫ СҮРҮЕ — подскорлуповая оболочка
ЙОМЫРКАДА УТЫРУ — насиживание яиц
ЙОМЫРКАДА УТЫРУ ТИМГЕЛЛӘРЕ — наседные пятна
ЙОРТ КАЗЫ — гусь домашний
ЙОРТ КУЯНЫ ЯБАЛАГЫ (*өн ябалагы*) — сова кроличья, сова норная
ЙОРТ ЧЫПЧЫГЫ — воробей домовый
ЙОРТ ЯБАЛАГЫ — сыч домовый
ЙОРТ ҮРДӘГЕ — утка домашняя
ЙӨГЕРЕК КОШЛАР (*ужым шөлдисыманнардан*) —.бегунковые
ЙӨГЕРЕП ЙӨРҮЧЕ КОШЛАР — птицы бегающие наземные
ЙӨЗМӘ ОЯ — плавающее гнездо
ЙӨЗҮ ЭЛПӘСЕ (*кошлар аягында*) — плавательная перепонка
ЙӨЗҮЧЕ КОШЛАР — птицы плавающие
ЙӨНТӘС АЯКЛЫ ЯБАЛАК — сыч мохноногий
ЙӨРӘК АЛДЫ — предсердие

К

КАБЕРЛЕК БӨРКЕТЕ (*каракош*) — орёл-могильник
КАВКАЗ ТАУЛАРЫ КҮРКӘСЕ — улар кавказский
КАВКАЗ УРМАН ТАВЫГЫ — тетерев кавказский

КАГУ (*торнасыманнардан*) — кагу
КАГЫНУ КАУРЫЙЛАРЫ (*чалгый каурыйлары*) — перья маховые
КАЗ БӘБКӘСЕ — гусёнок
КАЗАРКАЛАР (*үрдәкләр ыругыннан*) — казарки
КАЗЛАР — гуси
КАЗЛАР САФЫ — шеренга гусей
КАЗУАРЛАР (*очарга сәләтсез кошлар семьялыгы*) — казуаровые
КАЕН ЧЫПЧЫГЫ — берёзовка, берёзовница
КАЗСЫМАННАР — гусеобразные
КАЙГЫЛЫ КАРОЛИНА КҮГӘРЧЕНЕ — голубь каролинский траурный
КАЙРА (*диңгез үрдәге*) — кайра
КАКАДУ (*тутый кошлар төре*) — какаду
КАКАПО (*ябалаксыман тутый кош*) — какапо, попугай совиный
КАКАРИКЛАР (*йөгерүчән тутый кошлар*) — какарики, бегающие попугайчики
КАЛИФОРНИЯ КОНДОРЫ — кондор калифорнийский
КАЛӘМЛЕК (*каурыйның җилпәзәсез өлеше*) — очин
КАМЫШ БУРСЫГЫ (*әрәмә чыпчыклары төре*) — камышевка-барсучок
КАМЫШ ЧЫПЧЫКЛАРЫ — камышевки
КАМЫШ (*саз*) КАРЧЫГАСЫ — лунь камышевый, лунь болотный
КАМЫШ СОЛЫ ЧЫПЧЫГЫ — овсянка камышевая
КАНАДА КАЗАРКАСЫ — казарка канадская
КАНАДА ТОРНАСЫ — журавль канадский
КАНАТ КАКМЫЙЧА ОЧУ — парение
КАНАТ КАКМЫЙЧА ОЧЫП БАРУ — парение динамическое
КАНАТ КАКМЫЙЧА "ЭЛЕНЕП" ТОРУ — парение статическое
КАНАТ ӨСТЕ КАУРЫЙЛАРЫ — верхние кроющие крыла
КАНАТ ЭЛПӘЛӘРЕ — крыловые перепонки
КАНАТЛАР КОЛАЧЫ — размах крыльев
КАНАТЛАРНЫ БОЛГАП ТИЗ ОЧУ — машущий, активный полёт
КАНАТСЫЗ ГАГАРКА — гагарка бескрылая
КАНАТСЫЗ КОШЛАР (*киви*) — бескрылые птицы, киви
КАНМӘРГӘН — скопа
КАРА АККОШ — лебедь чёрный
КАРА АКЧАРЛАК — крачка чёрная
КАРА АРКАЛЫ САЙРАР АЛА КАРГА — ворона черноспинная певчая
КАРА БАШЛЫ ГАИЧКА — гаичка черноголовая
КАРА БАШЛЫ АККҮЗ (*сайрар чыпчыклардан*) — белоглазка черноголовая

КАРА БАШЛЫ КУПШЫ — чекан черноголовый
КАРА БАШЛЫ ЧЫПЧЫК — славка черноголовая, черноголовка
КАРА БҮКСӘЛЕ ГАГАРА — гагара чернозобая
КАРА БҮРЕК (*балан чыпчыгы*) — снегирь
КАРА ГРИФ — гриф чёрный
КАРА ДРОЗД — дрозд чёрный
КАРА ДРОНГО — дронго чёрный
КАРА КАЗАРКА — казарка чёрная
КАРА КАКАДУ — какаду чёрный
КАРА КАНАТЛЫ ЛОРИ — лори чернокрылый
КАРА КАРГА — грач
КАРАКАРАЛАР (*лачынсыманнардан*) — каракары
КАРА КЕРӘШӘ (*кара яр карлыгачы*) — стриж чёрный
КАРА КОРСАКЛЫ ДАЛА КҮГӘРЧЕНЕ — рябок чернобрюхий
КАРАКОШ (*каберлек бөркете*) — могильник, орёл-могильник
КАРАКОШЛАР (*семьялык*) — сорокопутовые
КАРА ЛӘКЛӘК — аист чёрный
КАРА МАҢГАЙЛЫ КАРАКОШ — сорокопут чернолобый
КАРА МУЕНЛЫ АККОШ — лебедь черношейный
КАРА МУЕНЛЫ БАЛКҮРСӘТКЕЧ — медоуказчик большой (черногорлый)
КАРА МУЕНЛЫ ЧОМГА — поганка черношейная
КАРА ПЕСНӘК — синица чёрная
КАРА ТИЛГӘН — коршун чёрный
КАРА ТОРНА — журавль чёрный
КАРА ТОМШЫКЛЫ КҮКЕ — кукушка черноклювая
КАРА ТУКРАН — дятел чёрный, желна
КАРА ТУРГАЙ — жаворонок чёрный
КАРАТҮШ (*шөлдиләрдән*) — черногрудка, чернозобик
КАРА ТҮШЛЕ ЧЫПЧЫК — воробей черногрудый
КАРА УТКОЙРЫК — горихвостка-чернушка
КАРА ЦЕРАТОГИМНА (*пальма цератогимнасы*) — цератогимна чёрная (пальмовая)
КАРА ЧУМГАЛАК ҮРДӘКЛӘР — чернети
КАРА ШӨЛДИ — черныш
КАРА ҮРДӘК — чернушка
КАРГАСЫМАН КАКАДУЛАР — какаду вороновые
КАРИАМАЛАР (*торнасыманнардан*) — кариамовые
КАРЛЫГАЧЛАР (*семьялык*) — ласточковые
КАРЛЫГАЧ — ласточка
КАРЛЫГАЧ КОЙРЫКЛЫ АКЧАРЛАК — чайка ласточкохвостая

КАРЛЫГАЧ КОЙРЫКЛЫ КАРГА (*гади күк каргалардан*) — щурка ласточкохвостая
КАРЛЫГАЧСЫМАН АКТҮШЛЕ КАРАКОШ — белогрудый ласточковый сорокопут
КАРЛЫГАЧ-ЧЕБЕНКОШ — колибри-ласточка
КАРОЛИНА ТУТЫЙ КОШЫ — попугай каролинский
КАРОЛИНА ҮРДӘГЕ — утка каролинская, каролинка
КАРЧЫГА КОШЛАР — ястребиные
КАРЧЫГА-ЧЫПЧЫК — славка ястребиная, ястребинка
КАРЧЫГАСЫМАН ЯБАЛАК — сова ястребиная
КАСПИЙ ЯНЫ ТАУ КҮРКӘСЕ — улар каспийский
КАТНАШ ЕЛЛЫК КУПШЫЛЫК — комбинированный годовой наряд
КАТНАШ ТУЙ АЛДЫ КУПШЫЛЫГЫ — комбинированный предбрачный наряд
КАУРЫЙ ДУГАСЫ — дужка пера
КАУРЫЙ КОЮ — линька
КАУРЫЙ КӨПШӘСЕ ҮЗӘГЕ — сердцевина ствола
КАУРЫЙ ПИГМЕНТАЦИЯСЕ — пигментация пера
КАУРЫЙ САБЫ (*каурый көпшәсе*) — ствол пера
КАУРЫЙ ЧЫГУ (*мамык-каурый белән каплану*) — оперение
КАУРЫЙ ҮЗӘГЕ — стержень пера
КАУРЫЙ ҖИЛПӘЗӘСЕ — опахало пера
КАЧУРКАЛАР (*давыл кошларысыманнардан*) — качурковые
КАЧЫШЛЫ ОЧУ — полёт-бегство
КАШЫКТОМШЫК — колпица
КВАКВАЛАР (*бакаашар кошлар*) — кваквы
КВЕЗАЛ (*трогонсыманнар отрядыннан*) — квезал, кетсаль
КЕА (*нестор*) — кеа, нестор
КЕНӘРИ — канарейка
КЕНӘРИ-ЧЫПЧЫК — вьюрок канареечный
КЕРМАДЕК ТУТЫЙ КОШЫ — попугай кермадекский
КЕРӘШӘЛӘР — стрижи
КЕРӘШӘСЫМАННАР (*озынканатлылар*) — стрижеобразные, длиннокрылые
КЕЧКЕНӘ АККОШ (*тундра аккошы*) — лебедь малый тундровый
КЕЧКЕНӘ АКЧАРЛАК — крачка малая, чайка малая
КЕЧКЕНӘ АК ЧЕЛӘН — цапля белая малая
КЕЧКЕНӘ АШКАЗАНЫ — желудочек
КЕЧКЕНӘ ДРОЗД — дрозд малый
КЕЧКЕНӘ КАНАТ — крылышко
КЕЧКЕНӘ КОЗГЫН — ворон малый

КЕЧКЕНӘ КУГЫЧ — погоныш малый
КЕЧКЕНӘ КҮКЕ — кукушка малая
КЕЧКЕНӘ КҮЛБОГА (*бөтерчек*) — выпь малая, волчок
КЕЧКЕНӘ (*сәнәк койрыклы*) КАЧУРКА — качурка малая (вилохвостая)
КЕЧКЕНӘ МИ — мозжечок
КЕЧКЕНӘ ТУКРАН — дятел малый
КЕЧКЕНӘ ТУРГАЙ — жаворонок малый
КЕЧКЕНӘ ТӨН КҮГӘРЧЕНЕ — козодой малый
КЕЧКЕНӘ УРМАН КҮГӘРЧЕНЕ — горлица малая
КЕЧКЕНӘ УҖЫМ ШӨЛДИЕ — веретенник малый
КЕЧКЕНӘ ЧЕБЕНЧЕ (*чебен чыпчыгы*) — мухоловка малая
КЕЧКЕНӘ ЯҢГЫР ЧЫПЧЫГЫ — зуёк малый
КИВИ (*канатсыз кош*) — киви (бескрыл)
КИКРИК — гребень
КИКРИКЛЕ ГАГА (*үрдәкләр ыругы*) — гага-гребенушка
КИЛЬ СӨЯКСЕЗ КОШЛАР — бескилевые птицы
КИНДЕР ЧЫПЧЫГЫ — коноплянка, реполов
КИТБАШ (*ләкләксыманнардан*) — китоглав
КИҢ АВЫЗЛЫ КӨНЧЫГЫШ КҮК КАРГАСЫ — широкорот восточный
КИҢ АВЫЗЛЫ КҮКЕ — кукушка широкоротая
КИҢ АВЫЗЛЫЛАР (*күк каргаларның бер ыругы*) — широкороты
КИҢ АВЫЗЛЫ ЯКАМАРА — якамара широкоротая
КИҢ БОРЫНЛАЧ (*үрдәкләр төре*) — широконоска
КИҢ ТОМШЫКЛЫЛАР (*чыпчыксыманнардан*) — ширококлювые
КИҢ ТОМШЫКЛЫ ТОДИ — тоди ширококлювый
КЛИНТУХ (*күгәрченнәр семьялыгыннан*) — клинтух
КЛУША (*1. акчарлак төре; 2. чебешле тавык*) — клуша
КОЗГЫН — ворон
КОЗГЫН КОШЛАР — вороновые, врановые
КОЗГЫНСЫМАН СӨЯК — коракоид
КОЙРЫК АСТЫ — подхвостье
КОЙРЫК АСТЫ КАУРЫЙЛАРЫ — нижние кроющие хвоста
КОЙРЫК БИЗЕ — копчиковая железа
КОЙРЫК СӨЯГЕ (*койрыкча*) — копчиковая кость
КОЙРЫК ӨСТЕ — надхвостье
КОЙРЫК ӨСТЕ КАУРЫЙЛАРЫ — верхние кроющие хвоста
КОКОС ЧЫПЧЫГЫ — вьюрок кокосовый
КОЛАК КАПЛАГЫЧ КАУРЫЙЛАР — кроющие уха
КОЛИБРИ (*чебенкош*) — колибри
КОЛОНИЯ (*бергә яшәүче кошлар төркеме*) — колония

КОМ ШӨЛДИЕ — песчанка
КОНДОР (*грифлар төре*) — кондор
КОНТУР КАУРЫЙЛАРЫ — перья контурные
КОРЕЛЛА (*тутый кошлар төре*) — корелла, нимфа
КОРТАШАР КОШ — щур
КОРЫ БОРЫН (*үрдәкләр төре*) — сухонос
КОРЫХТАН (*шөлдиләрдән*) — турухтан
КОТЫП АКЧАРЛАГЫ (*бургомистр*) — чайка полярная, бургомистр
КОШ — птица
КОШ АУЛАУЧЫ — птицелов
КОШ БАЛАСЫ — птенец
КОШ КАНАТЛАРЫ — крылья птицы
КОШ КҮКӘЕ — птичье яйцо
КОШ МАМЫГЫ — пух
КОШ ТИЗӘГЕ — птичий помёт
КОШ ФАБРИКАСЫ — птицефабрика
КОШ ФЕРМАСЫ — птицеферма
КОШЛАР БАЗАРЫ — птичий базар
КОШЛАР КӨТҮЕ (*өере*) — стая птиц
КОШЛАР САЙРАВЫ — пение птиц
КОШЛАРГА ТАМГА САЛУ — мечение птиц
КОШЛАРНЫ БОҖРАЛАУ — кольцевание птиц
КОШЛАРНЫҢ ДЕКОРАТИВ ТОКЫМНАРЫ — декоративные породы птиц
КОШЛАРНЫҢ ИТЛӘЧ ТОКЫМНАРЫ — мясные породы птиц
КОШЛАРНЫҢ КЫШКЫ КУПШЫЛЫГЫ — зимний наряд птиц
КОШЛАРНЫҢ КҮЧЕШЕ — перелёты птиц, миграция птиц
КОШЛАРНЫҢ ТАРАЛЫШЫ — распространение птиц
КОШЛАРНЫҢ ТЕШ СӨЯКЛӘРЕ — зубные кости
КОШЛАРНЫҢ ТОМШЫК ӨСТЕ ТӨБЕНДӘ КАТЫ ТИРЕ КАТЛАМЫ (*борын тишекләре урнашкан урын*) — восковица
КОШЛАРНЫҢ ТУЙ КУПШЫЛЫГЫ — брачный наряд птиц
КОШЛАРНЫҢ ТУЙ АЛДЫННАН УЙНАУ МӘЙДАНЫ — ток, токовище
КОШЛАРНЫҢ ТУЙ УЕННАРЫ — токование
КОШЛАРНЫҢ ҖЕНСИ ӨЛГЕРГӘНЛЕГЕ — половозрелость птиц
КОШЧЫЛЫК — птицеводство
КОЯШСЫМАН ЧЕБЕНКОШ — колибри солнечный
КОЯШ ЧЕЛӘННӘРЕ — цапли солнечные
КОҢГЫРТ ГАИЧКА — гаичка буроголовая
КОҢГЫРТ МАМЫККОШ — пуховка бурая

КОҢГЫРТ ОЧЛЫ ТОМШЫК — остроклювка бурая
КРАКС (*гокко*) — кракс, гокко
КРАМЕР МУЕНСАЛЫ ТУТЫЙ КОШЫ — попугай ожерельевый Крамера
КРЕЧЕТКА (*шөлдиләр төре*) — кречетка
КУАК-АГАЧЛАРДА ҮРМӘЛӘҮЧЕ КОШЛАР — птицы, лазящие кустарно-древесные
КУАК КЕРӘШӘЛӘРЕ (*бүрекле керәшәләр*) — стрижи древесные, хохлатые
КУАКЛЫК КҮКЕСЕ — кукушка кустарниковая
КУАКЛЫК ТУРГАЙЛАРЫ — жаворонки кустарниковые
КУАКЛЫК-ӘРӘМӘ ЧЫПЧЫКЛАРЫ (*семьялык*) — славковые
КУАКЛЫКТА-ҖИРДӘ СИКЕРГӘЛӘП ЙӨРҮЧЕ КОШЛАР — птицы, скачущие наземно-кустарниковые
КУАК ҺӨДҺӨДЛӘРЕ — удоды древесные
КУБА ТОДИЕ (*гади күк каргалардан*) — тоди кубинский
КУБА ТРОГОНЫ — трогон кубинский
КУГЫЧ (*торнасыманнардан*) — погоныш
КУГЫЧЛАР (*сазлык көтүчеләре*) — погоныши
КУПШЫЛ (*купшы*) ЧЫПЧЫК (*тау чыпчыклары семьялыгыннан*) — щегол
КУРА ҖИЛӘГЕ ЧЫПЧЫГЫ (*таң чыпчыгы*) — малиновка, зарянка
КУШЫЛГАК (*суер белән көртлек гибриды*) — межняк
КЫЗЫЛ АРА (*тутый кошлар төре*) — ара красный
КЫЗЫЛ АЯКЛЫ ДРОЗД — дрозд красноногий
КЫЗЫЛ АЯКЛЫ ИБИС — ибис красноногий
КЫЗЫЛ БАШЛЫ КАРАГАЙ ҮРДӘК — чернеть красноголовая
КЫЗЫЛ БАШЛЫ САКАЛТӘЙ (*тукрансыманнардан*) — бородатка красноголовая
КЫЗЫЛ БАШЛЫ ТУКРАН — дятел красноголовый
КЫЗЫЛ БАШЛЫ ЧУМГАЛАК — нырок красноголовый
КЫЗЫЛ БОРЫНЛЫ ЧӘҮКӘ — клушица (красноносая альпийская галка)
КЫЗЫЛ БҮКСӘ (*шөлдиләрдән*) — краснозобик
КЫЗЫЛ БҮКСӘЛЕ ГАГАРА — гагара краснозобая
КЫЗЫЛ-ЗӘҢГӘР ЛОРИ — красно-синий лори
КЫЗЫЛ КАНАТЛЫ ТИНАМУ — тинаму краснокрылый
КЫЗЫЛ КАРГА (*гади күк каргалардан*) — щурка красная
КЫЗЫЛ КОЙРЫКЛЫ БРАЗИЛИЯ АМАЗОНАСЫ — амазона краснохвостая бразильская
КЫЗЫЛ КОЙРЫКЛЫ ТУТЫЙ КОШЛАР (*пиррхура*) — попугаи краснохвостые, пиррхура

КЫЗЫЛ КОЙРЫКЛЫ ФАЭТОН — фаэтон краснохвостый
КЫЗЫЛ МУЕНЛЫ КОМ ШӨЛДИЕ — песочник-красношейка
КЫЗЫЛ МУЕНЛЫ ЧОМГА — поганка красношейная
КЫЗЫЛ СОЛЫ ЧЫПЧЫГЫ — кардинал
КЫЗЫЛ ТИЛГӘН — коршун красный
КЫЗЫЛ ТОМШЫКЛЫ ТОКО — токо красноклювый
КЫЗЫЛ ТОМШЫКЛЫ ЧУМГАЛАК — нырок красноносый
КЫЗЫЛ ТОМШЫКЛЫ ЯР ЧЫПЧЫГЫ — зимородок красноносый
КЫЗЫЛ ТҮБӘТӘЙЛЕ ЧЫПЧЫК — воробей красношапочный
КЫЗЫЛТҮШ — зяблик
КЫЗЫЛ ФЛАМИНГО — фламинго красный (карибский)
КЫЗЫЛ ЯКУТ ТӨСЛЕ ЧЕБЕНКОШ — колибри-рубин
КЫЗЫЛ ҮРДӘК — утка красная, огарь
КЫЛАНЧЫК БӨРКЕТ — фигляр, орёл-скоморох
КЫЛЫЧ КАНАТЛЫ ЧЕБЕНКОШ — колибри саблекрыл
КЫЛЫЧТОМШЫК — мечеклюв
КЫЛЫЧ ТОМШЫКЛЫ ЧЕБЕНКОШ — колибри-мечеклюв
КЫР КАЗЫ — дикий гусь
КЫР КАРЧЫГАСЫ — лунь полевой
КЫР КҮГӘРЧЕНЕ (*әберчен*) — вяхирь, витютень
КЫР КҮРКӘСЕ (*дүдәк*) — дрофа
КЫР ТАВЫГЫ — куропатка
КЫР ТУРГАЕ — конёк полевой
КЫР ЧЫПЧЫГЫ — воробей полевой
КЫР ҮРДӘГЕ (*төре*) — дикая утка, кряква
КЫРГАВЫЛ — фазан
КЫРГАВЫЛ КОЙРЫКЛЫ ЯКАНА (*су кыргавылчыгы*) — якана фазанохвостая, водяной фазанчик
КЫРГАВЫЛ КОШЛАР (*семьялык*) — фазановые
КЫРМЫСКААШАР КОШЛАР (*чыпчыксыманнардан*) — муравьеловковые
КЫРГЫЙ КҮРКӘ — индейка дикая
КЫСКА АЯКЛЫ ШӨЛДИ — ракша коротконогая
КЫСКА БАРМАКЛЫ БЫЛБЫЛЛАР (*дроздлар*) — дрозды короткопалые, бюльбюли
КЫСКА КОЙРЫКЛЫ ТУТЫЙ КОШЛАР — попугаи короткохвостые
КЫСКА КОЙРЫКЛЫ ҮЛӘКСӘ АКЧАРЛАГЫ — поморник короткохвостый
КЫСКА ТОМШЫКЛЫ ПЫЖИК — пыжик короткоклювый
КЫСЛА-ШӨЛДИЛӘР — рачьи ржанки
КЫЧКЫРУЧАН КЕЧКЕНӘ БӨРКЕТ — подорлик малый

КЫЧКЫРУЧАН ЗУР БӨРКЕТ — подорлик большой
КЫЧЫТКАН ЧЫПЧЫГЫ — крапивник
КЫЧЫТКАН ЧЫПЧЫКЛАРЫ (*семьялык*) — крапивниковые
КЫЯ КҮГӘРЧЕНЕ — голубь скалистый
КЫЯ ТУТЫЙ КОШЧЫГЫ — попугайчик скальный
КӘККҮКЛӘР (*семьялык*) — кукушковые
КӘККҮКСЫМАННАР (*отряд*) — кукушкообразные
КӘКРЕ БОРЫНЛЫ ШӨЛДИ — кривоносый зуёк
КӘКРЕ ТОМШЫКЛЫ ҮЧЕКЛӘҮЧӘН ДРОЗД — дрозд пересмешниковый кривоклювый
КӘЛТӘСЫМАН КОШЛАР — ящерообразные
КӘРЛӘ БӨРКЕТ — орёл-карлик
КӘРЛӘ ВАК ТУТЫЙ КОШ — попугай карликовый малый
КӘРЛӘ ТИНАМУ — тинаму карликовый
КӘРЛӘ ТУКРАНЧЫК — дятелок карликовый
КӘРЛӘ ЯР ЧЫПЧЫГЫ — зимородок карликовый
КӨЙМӘТОМШЫК (*миләш чыпчыкларыннан*) — челноклюв
КӨЛҮЧӘН ЯР ЧЫПЧЫГЫ (*кукебарра*) — зимородок смеющийся
КӨМЕШ АКЧАРЛАК — чайка серебристая
КӨМЕШ КЫРГАВЫЛ — фазан серебристый
КӨНБАТЫШ САНДУГАЧЫ — соловей западный
КӨНДЕЗГЕ КОШЛАР — птицы дневные
КӨНЧЫГЫШ САНДУГАЧЫ — соловей восточный
КӨПШӘК КАУРЫЙЛАР — рыхлое оперение
КӨРТЛЕК — куропатка
КӨРТЛЕК КОШЛАР (*семьялык*) — куропаточные
КӨРӘК ТОМШЫКЛЫ ШӨЛДИ — кулик-лопатень
КӨРӘН АККҮЗ — белоглазка буробокая
КӨРӘН БЫЛБЫЛ — бюльбюль коричневый
КӨРӘН КАЛАО — калао коричневый
КӨРӘН КҮГӘРЧЕН (*Эверсманн күгәрчене*) — голубь бурый, голубь Эверсманна
КӨТҮЧЕ — пастушок
КӨТҮЧЕ КӨРТЛЕКЛӘР (*сазлык көртлекләре*) — пастушковые куропатки, монии
КӨТҮЧЕ ТОРНАЛАР (*арамнар*) — пастушковые журавли, арамы
КӨТҮЧЕ-УЗКА — пастушок-узка
КӨЯЗ ДҮДӘК — джек, дрофа-красотка, вихляй
КӨЯЗ (*матур*) ТУТЫЙ КОШЧЫК — попугайчик элегантный, попугайчик украшенный
КӨЯЗ САНДУГАЧ — варакушка

КӨЯЗ ЧЕБЕНКОШ — колибри кокетка
КҮГӘРЧЕН — голубь
КҮГӘРЧЕН КАРЧЫГАСЫ — голубятник (ястреб)
КҮГӘРЧЕН КОШЛАР (*семьялык*) — голубиные
КҮГӘРЧЕННӘР — голуби
КҮГӘРЧЕНСЫМАННАР (*отряд*) — голубеобразные
КҮЗ АККОМОДАЦИЯСЕ (*күзнең төрле ераклыктан күрү өчен җайлашуы*) — аккомодация глаза
КҮЗЛЕКЛЕ БАБАКОШ — пеликан очковый
КҮЗЛЕКЛЕ БАКЛАН (*Стеллер бакланы*) — баклан очковый, баклан Стеллеров
КҮЗЛЕКЛЕ ГАГА — гага очковая
КҮЗЛЕКЛЕ ПИНГВИН — пингвин очковый
КҮЗӘТҮ ОЧЫШЫ — полёт разведывательный
КҮК АКЧАРЛАК — чайка сизая
КҮК ДРОЗД — дрозд сизый
КҮК КАРГА — сизоворонка
КҮК КАРГАЛАР (*агач каргалары*) — сизоворонковые, древесные ракши
КҮК КАРГАСЫМАННАР (*отряд*) — ракшеобразные
КҮК КҮГӘРЧЕН — голубь сизый
КҮК ПЕСНӘК — лазоревка
КҮК ЯР ЧЫПЧЫГЫ — зимородок голубой
КҮКЕ (*кәккүк*) — кукушка
КҮКЕ КОЙРЫКЛЫ ҺӨДҺӨД — кукушечьехвостый удод
КҮКРӘК МУСКУЛЛАРЫ — грудные мышцы
КҮКРӘК СӨЯГЕ (*түш сөяге*) — грудина
КҮКРӘК СӨЯЛЕ — грудная мозоль
КҮКШӘ (*урман саесканы, күкканат*) — сойка
КҮКӘЙАШАР БӨРКЕТ — орёл-яйцеед
КҮКӘЙ САЛУ — кладка яиц, откладывание яиц
КҮКӘЙ (*йомырка*) САРЫСЫ — желток
КҮКӘЙ ЮЛЫ — яйцевод
КҮКӘЙЛЕК — яичник
КҮКӘЙЛӘРНЕ ИНКУБАЦИЯЛӘҮ — инкубация яиц
КҮЛ (*елга*) АКЧАРЛАГЫ — чайка озёрная
КҮЛБОГА (*сазлык челәне*) — выпь
КҮРКӘ — индюк
КҮРКӘ КОШЛАР (*семьялык*) — индейковые
КҮЧМӘ КОШЛАР — перелётные птицы
КҮЧҮ ИНСТИНКТЫ — перелётный инстинкт

Л

ЛАГГАР (*лачыннардан*) — лаггар
ЛАЙЛАЧАШАР ТИЛГӘН — коршун-слизнеед
ЛАНГШАН ТАВЫКЛАРЫ (*итләч токым*) — лангшаны
ЛЕГГОРН (*тавыклар токымы*) — леггорн
ЛАЧЫН — сокол
ЛАЧЫН БЕЛӘН АУЛАУ — соколиная охота
ЛАЧЫН КОШ — дербник
ЛАЧЫН КОШЛАР (*семьялык*) — соколиные
ЛАЧЫНСЫМАННАР (*отряд*) — соколообразные
ЛИРА КОЙРЫКЛЫЛАР (*лира кошлар*) — лирохвосты, птицы-лиры
ЛИЧИНКА АШАУЧЫ КОШЛАР — личинкоедовые
ЛОРИ (*тутый кошлар төре*) — лори
ЛЮРИК (*ишкәкканатлылардан*) — люрик
ЛӘКЛӘК — аист
ЛӘКЛӘК КОШЛАР (*семьялык*) — аистовые
ЛӘКЛӘКСЫМАННАР (*озын сыйраклылар*) — аистообразные, голенастые (отряд)
ЛӘКЛӘК ТОМШЫКЛЫ ЯР ЧЫПЧЫГЫ — зимородок аистоклювый

М

МАВРИКИЙ ТОРЫМТАЕ (*төн лачыны*) — пустельга маврикийская
МАВРИКИЙ ТУТЫЙ КОШЫ — попугай маврикийский
МАГЕЛЛАН АКЧАРЛАГЫ — чайка магелланова
МАДАГАСКАР КӨТҮЧЕЛӘРЕ — мадагаскарские пастушки, пастушковые куропатки
МАЙНА (*һинд сыерчыгы*) — майна, индийский скворец
МАМЫК КАУРЫЙЛАР — перья пуховые
МАНАКИНАЛАР (*тиранналардан*) — манакиновые
МАНДАРИНКА (*үрдәксыманнардан*) — мандаринка
МАРАБУ (*ләкләксыманнардан*) — марабу
МЕКСИКА МОМОТЫ (*күк каргалардан*) — момот мексиканский
МЕЛАНИН (*каурыйларга кара яки карасу төс бирүче пигмент*) — меланин
МИЛӘШ ЧЫПЧЫГЫ — дрозд-рябинник, рябинник
МИЛӘҮШӘ ТӨСЛЕ АСТРИЛЬД (*тукыр кошлардан*) — астрильд фиалковый

МИСЫР ЙӨГЕРЕГЕ (*крокодиллар сакчысы*) — бегунок египетский, крокодилов сторож
МИСЫР КҮГӘРЧЕНЕ — голубь египетский
МИСЫР ЧЕЛӘНЕ — цапля египетская
МИЧТӘЙ ОЯЛЫ ЧЫПЧЫКЛАР — печники
МИЧЧЕ (*чүлмәкче*) КОШЛАР (*балчыктан ябык оя ясыйлар*) — птицы печники, горшечники
МИЧЧЕ ЭНӘКОЙРЫК — печной иглохвост
МОА (*үлеп беткән киль сөяксез кошлар*) — моа
МОМОТЛАР (*күк каргасыман кошлар отрядыннан семьялык*) — момотовые
МОНАХ-ТУТЫЙ КОШ — попугай-монах
МОНГОЛ ТУРГАЕ — жаворонок монгольский
МОРОДУНКА (*шөлдиләрдән*) — мородунка
МУЕНЧАКЛЫ ЯБАЛАКЧЫК — совка ошейниковая
МУГИМАКИ ЧЕБЕНЧЕСЕ — мухоловка мугимаки
МУСКУЛЛЫ АШКАЗАНЫ — мускульный желудок
МЫГЫРДАВЫК ЧЫПЧЫКЛАР — бормотушки
МЫЕКЛАЧ ПЕСНӘК — бородатка, синица усатая
МЫЕКЛЫ АСТРИЛЬД (*тукыр кошлардан*) — астрильд усатый
МЫЕКЛЫ КЕРӘШӘ — стриж усатый
МЫЕКЛЫ ПЕСНӘК — синица усатая
МӘРМӘР ЧҮРӘКӘЙ ҮРДӘК — чирок мраморный
МӘСКӘҮ ПЕСНӘГЕ (*кара песнәк*) — московка, чёрная синица
МӘЧЕ БАШЛЫ ЯБАЛАК — филин
МӨГЕЗБОРЫНЛЫ КОШЛАР (*күк каргасыманнардан*) — птицы-носороги
МӨГЕЗБОРЫНЛЫ ЗУР КОШ — большая птица-носорог
МӨГЕЗЛЕ КОЗГЫН — ворон рогатый
МӨГЕЗЛЕ КУГЫЧ — камышница рогатая
МӨГЕЗЛЕ ПАЛАМЕДЕЯ — паламедея рогатая
МӨГЕЗ ТОМШЫКЛЫЛАР (*яссы томшыклылар*) — рогоклювы
МӨГЕЗЛЕ ТУРГАЙ — жаворонок рогатый

Н

НАНДУСЫМАННАР (*америкаН тәвә кошлары*) — нандуобразные
НАРАТ ЧУКЫРЫ — клёст-сосновик
НАРАТ ЧЫПЧЫКЛАРЫ — пеночки
НЕКТАР ЭЧҮЧЕЛӘР — нектарницевые, нектарницы

НЕПАЛ МӨГЕЗБОРЫНЛЫ КОШЫ — непальская птица-носорог
НЕСТОР (*тутый кош*) — нестор
НӘЗЕК ТОМШЫКЛЫ АКЧАРЛАК (*диңгез күгәрчене*) — чайка тонкоклювая (морской голубок)
НӘЗЕК ТОМШЫКЛЫ ШӨЛДИ — кроншнеп тонкоклювый
НӘФИС АККОШ — лебедь-кликун
НЬЮ-ГЕМПШИР (*тавык токымы*) — нью-гемпшир

О

ОЗЫНАЯКЛАР (*чүп тавыклары*) — большеноги, сорные куры
ОЗЫН АЯКЛЫ ЧЕЛӘН — ходулочник
ОЗЫН БОРЫНЛЫ ЧУМГАЛАК ҮРДӘК — крохаль длинноносый
ОЗЫНКАНАТЛЫЛАР (*керәшәсыманнар*) — длиннокрылые, стрижеобразные
ОЗЫН КОЙРЫКЛЫ ДИҢГЕЗ БӨРКЕТЕ — орлан-долгохвост
ОЗЫН КОЙРЫКЛЫ КҮКЕ — кукушка длиннохвостая
ОЗЫН КОЙРЫКЛЫ ПЕСНӘК — синица длиннохвостая, ополовник
ОЗЫН КОЙРЫКЛЫ ТЕГҮЧЕ (*әрәмәлек чыпчыкларыннан*) — портниха длиннохвостая
ОЗЫН КОЙРЫКЛЫ ТЫЧКАН-КОШ — птица-мышь длиннохвостая
ОЗЫН КОЙРЫКЛЫ ТӨН КҮГӘРЧЕНЕ — козодой длиннохвостый
ОЗЫН КОЙРЫКЛЫ СОРЫ ЯБАЛАК (*Урал соры ябалагы*) — неясыть длиннохвостая, неясыть уральская
ОЗЫН КОЙРЫКЛЫ ҮЛӘКСӘ АКЧАРЛАГЫ — поморник длиннохвостый
ОЗЫН СЫЙРАКЛЫЛАР (*ләкләксыманнар*) — голенастые, аистообразные
ОЗЫН ТОМШЫКЛЫ ПЫЖИК — пыжик длинноклювый
ОКИНАВА КӨТҮЧЕ КОШЫ — пастушок окинавский
ОКЛЕНД ТӘЛЛӘТӘВЕЧЕ (*урман шөлдие*) — оклендский вальдшнеп
ОЛУШЛАР (*пеликансыманнардан*) — олушевые
ОНТОГЕНЕЗ (*организмнарның индивидуаль үсеш процессы*) — онтогенез
ОРЛЫКЛЫК (*ата җенес бизе*) — семенник
ОРНИТОЗЛАР (*кошларда вируслы авырулар*) — орнитозы
ОРНИТОЛОГИЯ (*кошларны өйрәнүче фән*) — орнитология
ОРНИТОФИЛИЯ (*үсемлекләрнең кошлар ярдәмендә серкәләнүе*) — орнитофилия
ОРНИТОХОРИЯ (*орлыкларның кошлар ярдәмендә таралуы*) — орнитохория

ОЧА БАШЫ СӨЯГЕ (*катлаулы авернә сөяге*) — сложный крестец
ОЧКАНДА АУЛАУЧЫ КОШЛАР — птицы, охотящиеся на лету
ОЧЛЫ КАНАТЛЫ ТУКРАН — дятел острокрылый
ОЧЛЫ КОЙРЫКЛЫ АМАДИНА — амадина острохвостая
ОЧЛЫ КОЙРЫКЛЫ ЛОРИКЕТ (*тутый кошлардан*) — лорикет острохвостый
ОЧУ, ОЧЫП БАРУ — полёт
ОЧЫП КИТҮ (*кайту*) ЮНӘЛЕШЕ — направление перелётов
ОЯ — гнездо
ОЯ, БЕР ОЯ БАЛА КОШЧЫКЛАР — выводок птенцов
ОЯ КЫРЫЙЛАРЫ — борта гнезда
ОЯ ПАРАЗИТИЗМЫ — гнездовой паразитизм
ОЯ ТАВЫГЫ — наседка
ОЯ ТҮБӘСЕ — крыша гнезда
ОЯ УЛАГЫ — лоток гнезда
ОЯ ЯСАУ (*оя кору*) — гнездостроение
ОЯ ЯСАУ УРЫНЫ — гнездовой участок
ОЯГА ЯН-ЯКТАН КЕРҮ ЮЛЫ — боковой вход
ОЯДА УТЫРУ КУПШЫЛЫГЫ — гнездовой наряд
ОЯДАН ОЧЫП ЧЫГУ (*оядан очу*) — вылет из гнезда
ОЯЛАУ КОНСЕРВАТИЗМЫ — гнездовой консерватизм

П

ПАЛАМЕДЕЯЛАР (*казсыманнардан*) — паламедеевые
ПАЛЬМА КЕРӘШӘСЕ — стриж пальмовый
ПЕГАНКАЛАР (*үрдәкләр ыругыннан*) — пеганки
ПЕКИН ҮРДӘГЕ — утка пекинская
ПЕЛИКАН — пеликан
ПЕНЕЛОПА (*гокколар — куак тавыкларыннан*) — пенелопа
ПЕСНӘК — синица
ПЕСНӘКЛӘР — синицевые
ПИНГВИННАР — пингвины
ПИТТИЛАР (*чыпчыксыманнардан*) — питтовые
ПЛАСТИНКА ТОМШЫКЛЫЛАР (*казсыманнар*) — пластинчатоклювые, гусеобразные
ПОЛИГАМ КОШЛАР (*берничә ана зат белән яшәүче ата кошлар*) — полигамные птицы
ПОСКЫН КӨРТЛЕК — дикуша
ПЕНТТАКОЗ (*кошларда бизгәк авыруы*) — пеиттакоз

ПОЧТА КҮГӘРЧЕННӘРЕ — почтовые голуби
ПТЕРИЛИЙЛАР (*кошлар тәнендә мамык кауырыйлы урыннар*) — птерилии
ПУДРЕТКАЛАР (*кошлар корсагында йомшак, тиз сынучан, порошоксыман мамык белән капланган урыннар*) — пудретки
ПЫЖИКЛАР (*ишкәкканатлылардан*) — пыжики

Р

РАКЕТА КОЙРЫКЛЫ КҮК КАРГА — сизоворонка ракетохвостая
РАКЕТА КОЙРЫКЛЫ ЛУСОН ТУТЫЙ КОШЫ — попугай ракетохвостый лусонский
РАКЕТА КОЙРЫКЛЫ ТУТЫЙ КОШЛАР — попугаи ракетохвостые
РАКЕТА КОЙРЫКЛЫ АВСТРАЛИЯ ЯР ЧЫПЧЫГЫ — зимородок ракетохвостый австралийский
РАМФОТЕКА (*томшыкның мөгез капламы*) — рамфотека
РЕМЕЗ (*песнәк кошлар семьялыгыннан*) — ремез, синица-ремез
РОЗЕЛЛА (*тутый кошлар төре*) — розелла
РОССИЯДӘ КОШЛАРНЫ САКЛАУ БЕРЛЕГЕ — Союз охраны птиц России
РУЛЬ КАУРЫЙЛАРЫ — перья рулевые

С

САБАН ТУРГАЕ — жаворонок
САДЖА (*дала күгәрчене*) — саджа
САЕСКАН — сорока
САЕСКАН ТУРГАЕ — жаворонок сорочий
САЗ АКЧАРЛАКЛАРЫ — крачки болотные
САЗ КАМЫШ ЧЫПЧЫГЫ — камышевка болотная
САЗ КАРЧЫГАСЫ — лунь болотный, лунь камышевый
САЗЛЫК КӨТҮЧЕЛӘРЕ — пастушковые, камышницы
САЗ ШӨЛДИЛӘРЕ — веретенники
САЗ ЯБАЛАГЫ — сова болотная
САЙ ЕЛГА КОШЛАРЫ — птицы бродные, полуводные
САЙРАР КОШЛАР — птицы певчие
САЙРАР (*кәрлә*) ЧЫПЧЫКЛАР — корольковые
САЙРАР МИЛӘШ ЧЫПЧЫГЫ — певчий дрозд
САЙРАР ТУРГАЙ (*Ява тургае*) — жаворонок певчий (яванский)

САЙРАР ЧЫПЧЫКЛАР (*чыпчыксыманнарның асотряды*) — певчие воробьиные (подотряд воробьинообразных)
САЙРАУ МУСКУЛЛАРЫ — певчие мышцы
САКАЛЛЫ ЗУР КОШ (*тукрансыманнардан*) — бородатка большая
САКАЛЛЫ КАРЧЫГА (*бәрән карчыгасы*) — бородач, ягнятник
САКАЛЛЫ КЫЗЫЛБАШ — бородатка красноголовая
САКАЛЛЫ (*кара канатлы*) КЫҢГЫРАУЧЫ — звонарь бородатый (чернокрылый)
САКАЛЛЫ КӨРТЛЕК — куропатка бородатая
САКАЛЛЫ СОРЫ ЯБАЛАК — неясыть бородатая
САКАЛТӘЙ КОШЛАР (*тукрансыманнардан*) — бородатковые, бородастиковые
САКСАУЛ КҮКШӘСЕ — сойка саксаульная
САКСАУЛ ЧЫПЧЫГЫ — воробей саксаульный
САЛАНГАННАР (*керәшә, аерыкойрык ыругы*) — саланганы
САНДУГАЧ — соловей
САНДУГАЧЛАР (*дрозд кошларның бер ыругы*) — соловьи
САНДУГАЧСЫМАН ЧИКЕРТКӘ ЧЫПЧЫГЫ — сверчок соловьиный
САПСАН (*лачыннар төре*) — сапсан
САРГЫЛТ-ЯШЕЛ АККҮЗ — белоглазка оливковая
САРЫ АРКАЛЫ ЧӘБЕРЧЕК — трясогузка желтоспинная
САРЫ БАШЛЫ КӘРЛӘ ЧЫПЧЫК — королёк желтоголовый
САРЫ БАШЛЫ ЧӘБЕРЧЕК — трясогузка желтоголовая
САРЫ КОЛАКЛЫ АРАТИНГА — аратинга желтоухий
САРЫ ТОМШЫКЛЫ АКЧАРЛАК — клуша желтоклювая
САРЫ ТОМШЫКЛЫ ИМҮЧЕ ТУКРАН — дятел-сосун желтоклювый
САРЫ ТОМШЫКЛЫ КҮКЕ — кукушка желтоклювая
САРЫ ТОМШЫКЛЫ ТОКО — токо желтоклювый
САРЫ ЧЫПЧЫК — чиж
САРЫ ЧӘБЕРЧЕК — трясогузка жёлтая
САҢГЫРАУ КҮКЕ — кукушка глухая
СЕБЕР ЯСМЫК ЧЫПЧЫГЫ — чечевица сибирская
СЕЙШЕЛЬ ТОРЫМТАЕ — пустельга сейшельская
СЕЙШЕЛЬ ЯБАЛАКЧЫГЫ — совка сейшельская
СЕКРЕТАРЬ (*ерткыч кош; лачынсыманнардан*) — птица-секретарь
СЕРАМ ЛОРИЕ — лори серамский
СЕРИЕМА — сериема
СЕРИЕМАЛАР (*кариамалар*) — сериемовые, кариамовые (журавлеобразные)
СИМЕЗ КОШЛАР (*гуахаро*) — жиряки (гуахаро)

СИПЛАР (*грифлар ыругы*) — сипы
СИПУХАЛАР (*ябалаксыманнардан*) — сипуховые
СИРТМӘКОЙРЫК — стрепет
СИРТМӘКОЙРЫКЛАР (*ыругы*) — коньки, щеврицы
СИРӘК КОШЛАР — птицы редкие
СКОПА (*лачынсыманнардан*) — скопа
СОЛЫ ПЕСНӘГЕ — овсянка-ремез
СОЛТАН ТАВЫК — султанка, султанская курица
СОЛЫ ЧЫПЧЫГЫ — овсянка
СОЛЫ ЧЫПЧЫКЛАРЫ (*семьялык*) — овсянковые
СОРГЫЛТ ТИЛГӘН — коршун дымчатый
СОРЫ АЛЫП ТӨН КҮГӘРЧЕНЕ — козодой серый исполинский
СОРЫ КАЗ — гусь серый
СОРЫ КАРАКОШ — сорокопут серый
СОРЫ КӨРТЛЕК — куропатка серая
СОРЫ САЛАНГАНА (*кернәшә*) — салангана серая
СОРЫ ТОКО — токо серый
СОРЫ ТОРНА — журавль серый
СОРЫ ТУТЫЙ КОШ (*жако*) — попугай серый (жако)
СОРЫ ЧЕБЕНЧЕ — мухоловка серая
СОРЫ ЧЕЛӘН — цапля серая
СОРЫ ЧЫПЧЫК — славка серая, белогорлик
СОРЫ ЯБАЛАК — неясыть
СОРЫ ЯҢАКЛЫ ЧОМГА — поганка серощёкая
СОРЫ ҮРДӘК — утка серая, серуха
СТЕЛЛЕР (*себер*) ГАГАСЫ — гага Стеллера, гага сибирская
СУ (*елга*) ЧЫПЧЫГЫ — оляпка
СУ (*елга*) ЧЫПЧЫКЛАРЫ (*семьялык*) — оляпковые
СУГЫШЧАН ТАВЫКЛАР — бойцовые куры
СУДА ЙӨЗҮЧЕ КОШЛАР — птицы водоплавающие
СУЕР (*урман күркәсе*) — глухарь
СУКИСӘР АКЧАРЛАК — водорез
СУНАРЧЫ КОШЛАР (*ау кошлары*) — птицы охотничьи
СУНАРЧЫ КЫРГАВЫЛ — фазан охотничий
СУ ТАВЫГЫ — лысуха
СЫБЫЗГЫ ЧҮРӘКӘЙ (*алмабаш*) — чирок-свистунок
СЫЕРЧЫК — скворец
СЫЕРЧЫК КОШЛАР (*семьялык*) — скворцовые
СЫЕРЧЫК ОЯСЫ — скворечник
СЫЗГЫРАК ЧЫПЧЫКЛАР — свиристели
СӘНӘК КОЙРЫКЛЫ АКЧАРЛАК — чайка вилохвостая

СӘНӘК КОЙРЫКЛЫ КҮК КАРГА — сизоворонка вилохвостая
СӘНӘК КОЙРЫКЛЫ ЧЕБЕНЧЕ — мухоловка вилохвостая
СӘНӘКЧЕК (*ялганып, ябышып үскән умрау сөяге*) — вилочка
СӘЙЯР БӨРКЕТ — орёл-скоморох
СӨЙЛӘШҮЧЕ КОШЛАР — говорящие птицы
СӨМБЕЛ АРА (*тутый кошлар төре*) — ара гиацинтовый

Т

ТАБАН СӨЯКЛӘРЕ — плюсна
ТАБАН СӨЯКЛӘРЕ БУЫНЫ — межплюсневое сочленение
ТАВИС КОШ — павлин
ТАВИС КҮГӘРЧЕН — голубь павлиный
ТАВЫК — курица
ТАВЫК КАРЧЫГАСЫ — ястреб-тетеревятник
ТАВЫКЛАР (*семьялык*) — куриные
ТАВЫШ ЭЛПӘСЕ — голосовая перепонка
ТАИТИ ЛОРИЕ — лори таитянский
ТАКАХЕ КӨТҮЧЕСЕ (*Яңа Зеландия солтан кошы*) — пастушок такахе, новозеландская султанка
ТАМАК ЯРЫСЫ — гортанная щель
ТАНАГР КОШЛАР (*сайрар чыпчыклардан*) — танагровые
ТАПАКОЛ КОШЛАР — тапаколовые
ТАР ТОМШЫКЛЫ ТОДИ — тоди узкоклювый
ТАРТАР (*тартай*) — коростель, дергач
ТАРЫ ЧЫПЧЫГЫ — просянка
ТАУ БӨРКЕТЕ — горный орёл
ТАУ КАЗЫ — горный гусь
ТАУ КАРАКАРАСЫ —каракара горная
ТАУ КАРЛЫГАЧЫ — ласточка горная
ТАУ ЧЫПЧЫГЫ — юрок, вьюрок
ТАУ ЧӘВЕРЧЕГЕ — трясогузка горная
ТАШ АКТАРУЧЫ ШӨЛДИЛӘР — камнешарки
ТАШ КЕРӘШӘСЕ — стриж каменный
ТАШ КӨРТЛЕГЕ — кеклик (куропатка каменная)
ТАШ ЧЫПЧЫГЫ — воробей каменный
ТАШУЧЫ КОШ — перевозчик
ТАҖЛЫ КҮГӘРЧЕН — голубь венценосный
ТАҖЛЫ ЧЕБЕНКОШ — колибри венценосец
ТАҢ ЧЫПЧЫКЛАРЫ (*шәфәкъ чыпчыклары*) — зарянки

ТЕГҮЧЕ ЧЫПЧЫКЛАР (*ояларын яфрактан тегеп ясыйлар*) — воробьи-портнихи
ТЕЛ ТЕЗГЕНЕ — уздечка языка
ТЕШ ТОМШЫКЛЫ САКАЛТӘЙ — бородатка зубчатоклювая
ТИБЕТ (*тау*) КҮГӘРЧЕНЕ — саджа тибетская
ТИБЕТ (*тау*) КҮРКӘСЕ — улар тибетский
ТИБРӘНЕП ОЧУ — полёт вибрационный
ТИЗӘКСЫМАН БҮЛЕНТЕК (*авыз аша чыгарып ташлана торган, эшкәртелеп бетмәгән азык калдыклары*) — погадки
ТИЛГӘН — коршун
ТИМГЕЛЛЕ ӨЧБАРМАКЛЫ КОШ — трехпёрстка пятнистая
ТИМЕЛИЯ КОШЛАР (*сайрар чыпчыклар семьялыгы*) — тимелиевые
ТИНАМУСЫМАННАР (*ящеренкойрыклылар*) — тинамуобразные
ТИПКЕЛЕ КҮКЕ — кукушка шпорцевая (кукаль индийский)
ТИРАННИ КОШЛАР (*чыпчыксыманнар отрядыннан*) — тирановые
ТИРАННИЛАР — тиранны
ТИРКУШКА КОШЛАР (*шөлдиләрдән*) — тиркушковые
ТОДИ КОШЛАР (*яссытомшыклар*) — тодиевые, плоскоклювы
ТОЛ КОШЛАР — вдовушки
ТОЛ ҖӘННӘТ КОШЛАРЫ — райские вдовушки
ТОМШЫК — клюв
ТОМШЫК АСТЫ — подклювье
ТОМШЫКНЫҢ МӨГЕЗ КАТЛАВЫ — роговой покров клюва
ТОМШЫК ОЧЫ — вершина клюва
ТОМШЫК ӨСТЕ — надклювье
ТОПАЗ ТӨСЛЕ ЧЕБЕНКОШ — колибри топазовый
ТОРНА — журавль
ТОРНА КОШЛАР — журавлиные
ТОРНАЛАР ӨЧПОЧМАГЫ (*очыш формасы, очыш рәвеше*) — клин журавлиный
ТОРНАСЫМАННАР (*отряд*) — журавлеобразные
ТОРЫМТАЙ — пустельга
ТРАГОПАННАР (*кыргавылларның бер ыругы*) — трагопаны
ТРАНЗИТ ОЧЫШ — полёт транзитный
ТРОГОННАР — трогоны
ТРОГОНСЫМАННАР (*отряд*) — трогонообразные
ТРУБАЧЛАР (*торнасыманнардан*) — трубачи, агами
ТРУПИАЛ КОШЛАР (*Америка шәүлегәннәре*) — трупиаловые, иволги американские

ТУЙ АЛДЫ КУПШЫЛЫГЫ — предбрачный наряд
ТУЙ ОЧЫШЫ — токовый полёт, брачный полёт
ТУКАН КОШЛАР (*борычашарлар*) — туканы, перцеядовые
ТУКРАН — дятел
ТУКРАНСЫМАННАР — дятлообразные
ТУКРАНСЫМАН ТУТЫЙ КОШЛАР — попугаи дятловые
ТУКЫР КОШЛАР (*сайрар чыпчыкларның бер семьялыгы*) — ткачиковые
ТУКЫРЛАР — ткачи
ТУЛЕС (*шөлдиләрдән*) — тулес
ТУЛЫСЫНЧА КАУРЫЙ АЛМАШТЫРУ — полная линька
ТУНДРА КӨРТЛЕГЕ — куропатка тундровая
ТУПИКЛАР (*ишкәкканатлы кошларның ыругы*) — тупики
ТУРАКО (*кәккүксыманнардан*) — турако
ТУРАЧ (*франколин*) — турач, франколин
ТУРГАЙ — жаворонок
ТУРГАЙ КОШЛАР (*семьялык*) — жаворонковые
ТУРПАННАР (*үрдәкләр ыругыннан*) — турпаны
ТУТЫЙ КОШ — попугай
ТУТЫЙ КОШЛАР (*семьялык*) — попугаевые
ТУТЫЙ КОШСЫМАН КҮГӘРЧЕН — голубь попугайный
ТУТЫЙ КОШЧЫК-ТУИТ — попугайчик-туит
ТЫРНАКЛАР — когти
ТЫРПАЙГАН БҮРЕКЛЕ МӨГЕЗБОРЫНЛЫ КОШЛАР — длиннохохлые птицы-носороги
ТЫЧКАН КОШЛАР — птицы-мыши, мышанки
ТЮВИК КАРЧЫГА — ястреб-тювик
ТӘВӘ КОШЫ — страус
ТӘВӘ КОШЫСЫМАННАР — страусообразные (отряд)
ТӘВӘ КОШЫ ҮРЧЕТҮ ФЕРМАЛАРЫ — страусовые фермы
ТӘКӘРЛЕК (*бибек*) — пигалица, чибис
ТӘЛЛӘТӘВЕЧ (*урман шөлдие*) — вальдшнеп, кулик лесной
ТӘПИЧӘ АЯКЛЫЛАР (*торнасыманнардан*) — лапчатоногие (журавлеобразные)
ТӘҢКӘЛЕ ТУКРАН — дятел чешуйчатый
ТӨКЕРЕК БИЗЛӘРЕ (*авыз бизләре*) — слюнные (ротовые) железы
ТӨКЛЕТУРА-ЧЕБЕНКОШ — колибри-шмель
ТӨН КҮГӘРЧЕННӘРЕ (*семьялык*) — козодоевые
ТӨН КҮГӘРЧЕНЕСЫМАННАР (*отряд*) — козодоеобразные
ТӨНГЕ КОШЛАР — птицы ночные
ТӨНГЕ ТУТЫЙ КОШ — попугай ночной

ТӨНЬЯК КАЧУРКАСЫ — качурка северная
ТӨНЬЯК ЛАЧЫНЫ (*зур лачын*) — кречет
ТӨП ЧИГӘ СӨЯГЕ — основная височная кость
ТҮБӘНГЕ БУГАЗ — нижняя гортань
ТҮГӘРӘК ВОРЫНЛЫ ЙӨЗӘР ШӨЛДИ — плавунчик круглоносый
ТҮШ СӨЯГЕ (*күкрәк сөяге*) — грудина, киль

У

УЛАР (*тау күркәсе*) — улар, горная индейка
УЛИТЛАР (*шөлдиләр ыругы*) — улиты
УМРАУ СӨЯГЕ — ключица
УМЫРТКАНЫҢ КҮКРӘК БҮЛЕГЕ — грудной отдел позвоночника
УМЫРТКАНЫҢ МУЕН БҮЛЕГЕ — шейный отдел позвоночника
УМЫРТКАНЫҢ СИГЕЗКҮЗ БҮЛЕГЕ — крестцовый отдел позвоночника
УРАКСЫМАН (*кара аркалы*) ҺӨДҺӨД — удод серповидный, удод черноспинный
УРАК ТОМШЫКЛЫ ВАНГА — ванга серпоклювая
УРАК ТОМШЫКЛЫ ШӨЛДИ — серпоклюв
УРМАН КАРГАСЫ (*күккош*) — кукша, ронжа
УРМАН КҮГӘРЧЕНЕ — горлица, лесной голубь
УРМАН САЕСКАНЫ (*күкшә, күкканат*) — сойка
УРМАН САНДУГАЧЛАРЫ — древесницы
УРМАН ТАВЫГЫ — тетерев
УРМАН ТУРГАЕ — жаворонок лесной, конёк лесной, щеврица, юла
УРМАН ШӨЛДИЕ (*тәлләтәвеч*) — вальдшнеп, лесной кулик
УРМАН ҮРДӘГЕ (*уҗым шөлдиләреннән*) — дупель
УРТА ДИҢГЕЗ АКЧАРЛАГЫ (*кара башлы акчарлак*) — чайка средиземноморская (черноголовая)
УТРАК КОШЛАР — птицы оседлые
УРТАЧА ЗУРЛЫКТАГЫ ТУКРАН — дятел средний
УРТАЧА ЗУРЛЫКТАГЫ ШӨЛДИ — кроншнеп средний
УРТАЧА ЗУРЛЫКТАГЫ ҮЛӘКСӘ АКЧАРЛАГЫ — поморник средний
УССУРИ ЯБАЛАКЧЫГЫ — совка уссурийская
УТКОЙРЫК — горихвостка, лысушка
УҖЫМ ШӨЛДИЛӘРЕ (*семьялык*) — ржанковые
УҖЫМ ЧЫПЧЫГЫ — ржанка
УҢАЙ АГЫШЛЫ ГӘҮДӘ — обтекаемость тела

Ф

ФАЙДАЛЫ КОШЛАР — птицы полезные
ФАЛЛОПИ КӨПШӘСЕ (*күкәй юлының бер өлеше*) — Фаллопиева труба
ФАЭТОН КОШЛАР (*диңгез пеликансыманнарыннан*) — фаэтоновые
ФИЛИППИН БӨРКЕТЕ (*маймылашар гарпия*) — филиппинский орёл (гарпия-обезьяноед)
ФИЛИППИН ЯБАЛАКЧЫГЫ — совка филиппинская
ФИЛОГЕНИЯ (*берәр систематик группа организмнарының тарихи үсеш чоры*) — филогения
ФИФИ (*уҗым шөлдиләре семьялыгыннан*) — фифи
ФЛАГЛЫ ДҮДӘК — дрофа флаговая
ФЛАМИНГО (*кызыл канат*) — фламинго (краснокрыл)
ФЛАМИНГО КОШЛАР (*семьялык*) — фламинговые
ФЛОРИКАН (*дүдәк, дала күркәсе*) — флорикан
ФРЕГАТЛАР (*диңгез пеликансыманнарыннан*) — фрегатовые

Х

ХАЛЗАН (*бөркет*) — халзан, беркут
ХИМАХИМА (*ачы тавышлы каракара*) — химахима, крикливая каракара
ХИМУС (*эчәктә сыек яки ярымсыек азык, соклар, ферментлардан торган катнашма*) — химус

Ц

ЦЕВКА (кошларның арткы очлыкларындагы сегмент) — цевка
ЦЕЙЛОН КУКАЛЕ — кукаль цейлонский

Ч

ЧАБЫШ ЙӨРҮЧЕ КОШЛАР — птицы бегающие наземные
ЧАТЫР ЯСАУЧАН КОШЛАР (*сайрар чыпчыклардан*) — беседковые птицы, шалашники
ЧЕБЕНКОШ (*чәчәк кошы, колибри*) — колибри

ЧЕБЕН ЧЫПЧЫКЛАРЫ — мухоловковые
ЧЕБЕНКОШ-УРМАН АЛИҺӘСЕ — колибри-лесная нимфа
ЧЕБЕНЧЕ (*чебен чыпчыгы*) — мухоловка
ЧЕБЕНЧЕ КОШЛАР (*семьялык*) — мухоловковые
ЧЕБЕШ (*чеби*) — цыплёнок
ЧЕБЕШ ОЯСЫ — цыплятник
ЧЕГЛОК (*лачын төре*) — чеглок
ЧЕГРАВА (*вак акчарлакларның зуррак төре*) — чеграва
ЧЕЛӘН КОШЛАР — цаплевые
ЧИБӘР ТОРНА — журавль-красавка
ЧИКЕРТКӘ ЧЫПЧЫКЛАР (*сайраулары чикерткәгә охшаш*) — сверчки
ЧИКЛӘВЕК ЧЫПЧЫГЫ — ореховка, кедровка
ЧИЛИ ФЛАМИНГОСЫ — фламинго чилийский
ЧИНАР ЧЫПЧЫГЫ — зеленушка
ЧИ-ЧИ ЧЫПЧЫКЛАР — чечётки
ЧУАР АСТРИЛЬД — астрильд пёстрый
ЧУАР ДРОЗД — дрозд пёстрый
ЧУАР САКАЛБАЙ — бородатка пёстрая
ЧУАР САНДУГАЧ — дрозд певчий
ЧУАР ТИНАМУ — тинаму пёстрый
ЧУАР ТОМШЫКЛЫ АКЧАРЛАК — крачка пестроносая
ЧУАР ТОМШЫКЛЫ ДАВЫЛ ХӘБӘРЧЕСЕ — буревестник пестроклювый
ЧУАР ЧЕБЕНЧЕ — мухоловка-пеструшка
ЧУКЫР — клёст
ЧУКЫР КОШЛАР — клёсты
ЧУЛЛЫК — бекас
ЧУЛЛЫКЛАР (*семьялык*) — бекасовые
ЧУМГАЛАК ДАВЫЛ КОШЛАРЫ — буревестники ныряющие
ЧУМГАЛАК ҮРДӘКЛӘР — нырковые утки
ЧЫЕЛДЫК (*елак*) ҮРДӘК — пискулька
ЧЫЕЛДЫК (*чыпчыксыманнардан*) — пищуха
ЧЫЕЛДЫК ЧЫПЧЫКЛАР (*семьялык*) — пищуховые
ЧЫН ЧЫПЧЫКЛАР — вьюрки настоящие
ЧЫПЧЫК АСТРИЛЬД — астрильд славковый
ЧЫПЧЫК КОШЛАР (*семьялык*) — воробьиные
ЧЫПЧЫК — воробей
ЧЫПЧЫК ЯБАЛАГЫ — сыч воробьиный
ЧЫПЧЫКСЫМАННАР (*отряд*) — воробьинообразные
ЧЫПЧЫКСЫМАН ЯБАЛАКЧЫК — сычик
ЧЫРАЙСЫЗ ЯБАЛАКЛАР — сычи

ЧЫРШЫ ЧУКЫРЫ — клёст-еловик
ЧЫРЫЛДАВЫК ЯБАЛАКЛАР (*семьялык*) — сипуховые
ЧЫТЫРДАВЫК ЧҮРӘКӘЙ — чирок-трескунок
ЧӘВЕРЧЕК — трясогузка
ЧӘВЕРЧЕК КОШЛАР (*сайрар чыпчыкларның бер семьялыгы*) — трясогузковые
ЧӘРЕЛДӘВЕК НАРАТ ЧЫПЧЫГЫ (*сарыкаш*) — пеночка-трещотка, желтобровка
ЧӘЧӘГАШАР КОШЛАР (*сайрар чыпчыклардан*) — цветоедовые
ЧӘҮКӘ — галка
ЧӨЙ КОЙРЫКЛЫ ТУТЫЙ КОШЛАР — попугаи клинохвостые
ЧӨЙСЫМАН ТӨП СӨЯК — основная клиновидная кость
ЧҮКЕЧБАШ — молотоглав
ЧҮЛ ВАНГАСЫ — ванга пустынная
ЧҮЛ КОЗГЫНЫ — ворон пустынный
ЧҮЛ ТУРГАЕ — жаворонок пустынный
ЧҮЛ ЧЫПЧЫКЛАРЫ — вьюрки пустынные
ЧҮП ТАВЫКЛАРЫ (*күкәйләрен чүп-чар өеменә яки комга күмеп җылыталар*) — сорные куры
ЧҮРӘКӘЙ ҮРДӘК — утка-нырок

Ш

ШАРКЫЛДЫК КАРАБАШЛЫ АКЧАРЛАК — хохотун черноголовый
ШАРКЫЛДЫК ЯБАЛАК — сова хохочущая
ШЛЕМЛЫ (*якалы*) МӨГЕЗБОРЫН — шлемоносный носорог
ШОҢКАР — кречет
ШПОРЛАР — шпоры
ШПОРЛЫ КАЗ — шпорцевый гусь
ШӘМӘХӘ АМАЗОНА (*тутый кош төре*) — амазона фиолетовая
ШӘМӘХӘ БАНАНАШАР — бананоед фиолетовый
ШӘРӘ АЯКЛЫ ЯБАЛАК — сова голóногая
ШӘҮЛЕГӘН (*сары сандугач*) — иволга
ШӘҮЛЕГӘННӘР (*семьялык*) — иволговые
ШӘҺӘР КАРЛЫГАЧЫ — ласточка городская (воронок)
ШӨЛДИ — кулик
ШӨЛДИ-САЕСКАН — кулик-сорока
ШӨЛДИСЫМАННАР (*отряд*) — ржанкообразные
ШӨЛДИ-ЧЫПЧЫК — кулик-воробей
ШӨПШӘАШАР (*шөпшә кошы*) — осоед

Щ

ЩЁТКА ТЕЛЛЕ ТУТЫЙ КОШЛАР — попугаи щёткоязычные

Ы

ЫНДЫР КАЗЫ — гусь-гуменник
ЫНДЫР ҮРДӘГЕ — утка-гуменник
ЫРГАК ТОМШЫКЛЫ КҮГӘРЧЕН — голубь крючкоклювый
ЫСЫЛДАВЫК АККОШ — лебедь-шипун
ЫСЫЛДАВЫК ЧЫПЧЫК (*тукраннар ыругыннан*) — вертишейка

Э

ЭВРИТОП ОРГАНИЗМНАР (*төрле шартларга җайлашкан хайваннар һәм үсемлекләр*) — эвритопные организмы
ЭЗЛӘНМӘ ОЧЫШ — полёт поисковый
ЭЛЕОНОРА ЛАЧЫНЫ — сокол Элеоноры
ЭЛПӘ (*яры, пәрдә*) — перепонка
ЭЛЬФ-ЯБАЛАКЧЫК — сычик-эльф
ЭМУ (*Австралия тәвә кошы*) — эму
ЭМБРИОН (*яралгы*) — эмбрион, зародыш
ЭНӘ АЯКЛЫ ЯБАЛАК — сова иглоногая
ЭНӘ КОЙРЫКЛЫ КЕРӘШӘЛӘР — стрижи иглохвостые
ЭНӘ КОЙРЫКЛЫ ЧЕБЕНКОШ — колибри-иглохвост
ЭНҖЕ АМАДИНА — амадина жемчужная
ЭНҖЕ ЧЫПЧЫК — вьюрок жемчужный
ЭПИОРНИССЫМАННАР (*үлеп беткән яңа аңкаулы кошлар*) — эпиорнисообразные
ЭСКИМОС ШӨЛДИЕ — кроншнеп эскимосский
ЭФИОП ТУРАКОСЫ — турако эфиопский

Ю

ЮАН ТОМШЫКЛЫ АРАЛАР — ара толстоклювые
ЮАН ТОМШЫКЛЫ ПЕСНӘКЛӘР — толстоклювые синицы
ЮАН ТОМШЫКЛЫ ТУТЫЙ КОШЧЫК — попугайчик толстоклювый
ЮЛЧЫ СОЛЫ ЧЫПЧЫГЫ — подорожник

Я

ЯБАЛАК — сова
ЯБАЛАК КОШЛАР (*семьялык*) — совиные
ЯБАЛАКЛАР "КОЛАКЧЫГЫ" — "ушки" сов
ЯБАЛАКСЫМАННАР (*отряд*) — совообразные
ЯБАЛАКСЫМАН БАКААВЫЗ — лягушкорот совиный
ЯБАЛАКСЫМАН ТУТЫЙ КОШ — попугай совиный
ЯБИРУ (*ләкләкләр төре*) — ябиру
ЯВА БАКААВЫЗЫ — лягушкорот яванский
ЯГЫЛВАЙ — кобчик
ЯДӘЧ СӨЯГЕ — дужка, вилочка
ЯЗГЫ НАРАТ ЧЫПЧЫГЫ — пеночка весничка
ЯКАЛЫ БОҖЫР — рябчик воротничковый
ЯКАЛЫ ВАНГА — ванга шлемоносная
ЯКАЛЫ КАЗУАР — казуар шлемоносный
ЯКАЛЫ КАКАДУ — какаду шлемоносный
ЯКАННАР (*уҗым шөлдиесыманнарының асотряды*) — яканы
ЯКУТ ТӨСЛЕ ЯР ЧЫПЧЫГЫ — зимородок рубиновый
ЯЛГЫЗ ДРОНТ (*күгәрченсыманнардан*) — дронт-отшельник
ЯЛКАУЧАННАР (*мамыкчаннар; тукрансыманнардан*) — ленивковые, пуховковые
ЯЛТЫРАВЫК ФИДЖИ ТУТЫЙ КОШЫ — попугай фиджийский блестящий
ЯЛТЫРАК ЧЕБЕНКОШ — колибри сверкающий
ЯЛТЫРАВЫК ЧЫПЧЫКЛАР — якамаровые, блестянковые
ЯПОН АККҮЗЕ — белоглазка японская
ЯПОН АМАДИНАСЫ — амадина японская
ЯПОН ТОРНАСЫ — журавль японский
ЯПОН ЧУЛЛЫГЫ — бекас японский
ЯР КАРЛЫГАЧЫ (*керәшә*) — береговушка, ласточка береговая
ЯР ЧЫПЧЫГЫ (*кыштума*) — зимородок
ЯР ЧЫПЧЫКЛАРЫ (*семьялык*) — зимородковые
ЯРАЛГЫ МАМЫГЫ — эмбриональный пух
ЯРСУ ЧҮРӘКӘЙ ҮРДӘК — чирок-клоктун
ЯРЫМТӘПИЛЕ КАЗЛАР — полулапчатые гуси
ЯСАЛМА ОЯЛАР — искусственные гнездовья
ЯССЫ БОРЫНЛЫ ЙӨЗӘР ШӨЛДИ — плавунчик плосконосый
ЯССЫ КОЙРЫКЛЫ ТУТЫЙ КОШЛАР — попугаи плоскохвостые
ЯССЫ КОЙРЫКЛЫ ТУТЫЙ КОШЧЫК — нимфовый попугайчик
ЯШЕЛ КАРГА — щурка зелёная

ЯШЕЛ КҮГӘРЧЕН — голубь зелёный
ЯШЕЛ НАРАТ ЧЫПЧЫГЫ — пеночка зелёная
ЯШЕЛ ТУКРАН — дятел зелёный
ЯШЕЛ ЯКАМАРА (*тукрансыманнардан*) — якамара зелёная
ЯҢА ЗЕЛАНДИЯ КҮКЕСЕ — кукушка новозеландская
ЯҢА ЗЕЛАНДИЯ ЛАЧЫНЫ — сокол новозеландский
ЯҢГЫР ЧЫПЧЫКЛАРЫ — зуйки

Ә

ӘВЕН ЧЫПЧЫГЫ — воробей-овинник
ӘТӘЧ — петух

Ө

ӨЗЕКЛЕ ОЧЫШ — полёт прерывистый
ӨЛЕШЧӘ КАУРЫЙ АЛМАШТЫРУ — частичная линька
ӨСКЕ КАУРЫЙЛАР (*каплау каурыйлары*) — перья кроющие
ӨЧ БАРМАКЛЫ АКЧАРЛАК — трёхпалая чайка, моёвка, говорушка
ӨЧ БАРМАКЛЫЛАР (*торнасыманнардан*) — трёхперстковые
ӨЧ БАРМАКЛЫ ТУКРАН — дятел трёхпалый
ӨЧ ТӨСЛЕ АРА (*тутый кошлар төре*) — ара трёхцветный

Ү

ҮГЕЗ КОШЛАРЫ — воловьи птицы
ҮЛЕП БЕТКӘН КОШЛАР — птицы исчезнувшие
ҮЛӘКСӘ КОШЫ (*козгын*) — стервятник
ҮЛӘКСӘАШАР КОШЛАР — птицы-падальщики
ҮЛӘН ТУТЫЙ КОШЧЫКЛАРЫ — попугайчики травяные
ҮЛӘН ЧЫПЧЫГЫ — пуночка
ҮРДӘК — утка
ҮРДӘК КОШЛАР (*семьялык*) — утиные
ҮРМӘЛӘЧ — поползень
ҮРМӘЛӘЧ КОШЛАР (*семьялык*) — поползневые
ҮРТӘҮЧЕ НАРАТ ЧЫПЧЫГЫ — пеночка-пересмешка
ҮРТӘҮЧЕ ЧЫПЧЫКСЫМАННАР (*семьялык*) — пересмешниковые
ҮРЧҮ — размножение

Җ

ҖЕНСИ ИКЕТӨРЛЕЛЕК (*ата зат белән ана затлар арасында тышкы аермалар*) — половой диморфизм
ҖЕПСЫМАН КАУРЫЙЛАР — перья нитевидные
ҖИЛПӘЗӘ КОЙРЫКЛЫ КОШЛАР — веерохвостые птицы
ҖИЛПӘЗӘЛЕ КҮГӘРЧЕН — голубь веероносный
ҖИМЕШ АШАУЧЫ КҮГӘРЧЕННӘР — древесные плодоядные голуби
ҖИР КОШЛАРЫ — птицы наземные
ҖИР КҮКЕСЕ — кукушка земляная
ҖИР ТУКРАНЫ — дятел земляной
ҖИР ТУТЫЙ КОШЧЫГЫ — попугайчик земляной
ҖИР ЧЫПЧЫКЛАРЫ — вьюрки земляные
ҖИР ШӨЛДИЛӘРЕ — земляные ракши
ҖИР-АГАЧ КОШЛАРЫ — птицы шественные наземно-древесные
ҖИРӘН БАШЛЫ ЛАЧЫН — шахин, сокол рыжеволосый
ҖИРӘН КОЙРЫКЛЫ ЯКАМАРА — якамара рыжехвостая
ҖИРӘН ТИНАМУ — тинаму рыжий
ҖИРӘН ЧЕЛӘН — цапля рыжая
ҖИРӘН ЧЫПЧЫК — воробей рыжий
ҖИТЛЕКМӘГӘН БАЛА ЧЫГАРУЧЫ КОШЛАР (*чыпчыксыманнар һ.б.*) — птенцовые птицы
ҖӘННӘТ КОШЛАРЫ — птицы райские
ҖӘННӘТ ТУТЫЙ КОШЛАРЫ — попугаи райские
ҖӘННӘТ ЧЕБЕНЧЕЛӘРЕ — райские мухоловки

Һ

ҺАВА КАПЧЫКЛАРЫ (*куыклары*) — воздушные мешки
ҺИМАЛАЙ ТАУЛАРЫ КҮРКӘСЕ — улар гималайский
ҺИМАЛАЙ ТАУЛАРЫ ЧЫПЧЫГЫ — вьюрок гималайский
ҺИНД ДРОНГОСЫ — дронго индийский
ҺИНД ЕЛАНМУЕНЫ (*пеликансыманнардан*) — змеешейка индийская
ҺИНД ТАВИС КОШЫ — павлин индийский
ҺИНД ТОРНАСЫ (*антигона*) — журавль индийский, антигона
ҺӨДҺӨД — удод
ҺӨДҺӨД КОШЛАР (*семьялык*) — удодовые

Учебное издание

РУССКО-ТАТАРСКИЙ, ТАТАРСКО-РУССКИЙ СЛОВАРЬ БИОЛОГИЧЕСКИХ ТЕРМИНОВ

Редакция естественной
и математической
литературы

Зав. редакцией
Ф. Г. ИШТИРЯКОВА

Редактор
КАСЫЙМ ТАХАУ

Художественный редактор
Р. С. САЙФУЛЛИНА

Художник обложки
В. Е. БУЛАТОВ

Технический редактор
Р. М. ГАЛИМОВА

Корректор
А. А. ДАВЛЕТОВА

Компьютерная верстка
Г. Р. ГАЛИМЗЯНОВА

Изд. лицензия №183 от 7.04.97. Подписано в печать с оригинал-макета 26.02.2001. Формат $60\times90^1/_{16}$. Бумага книжно-журнальная. Гарнитура «Школьная». Печать офсетная. Печ. л. 6,0. Уч.-изд.л. 4,93. Тираж 6 300. Заказ Ч-5.

Издательство «Магариф».
420111. Казань, ул. Баумана, 19.
Тел./факс (8432) 92-57-48.

ГУП «Полиграфическо-издательский комбинат».
420111. Казань, ул. Баумана, 19.

ц 7р 20к